

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 9. } డిన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ మార్చి నెల 28-వ తేది బుధవారము } No. 300
సంపుటము ౯ } రుథి రోడ్దా రి నా మ సం వ త్స ర ము, చైత్రమాస శుద్ధ ఏకాదశి ౧౧. } సంచిక 300

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

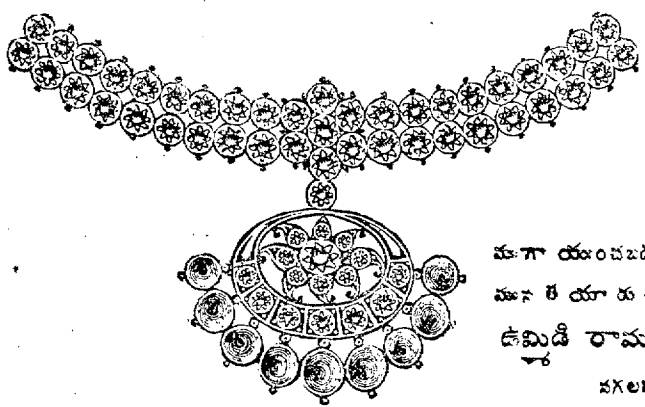
అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీ తో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోకప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము, అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయముగలదని, పలుమందులవలన మోసముగలుగను. వంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతివలన జేశమునందంతటను తెలిసివెళ్లి.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు కెట్టివీధి, మదరాసు.

ఇదివరకు రాకుండిన ఒకడఫా మా ప్రదర్శనశాలకుదయచేయుదు

మేలైన పువ్వరాగములు
సవరము బంగారుచేర్చి కట్టబడిన
అడ్డీ గలు
ధర రు. 450-500 లు వరకు గలవు.
ఇదిగాక అన్నిరకముల సీమెంట్, సరకులు బంగారు నగలు అమృతమానవ సిద్ధ మగా యంచుదును. హాజరులో లేనివి అర్జరుయ్యచిన సకల మన కి యా రు జీ సీ యివ్వబడును.
ఉమ్మడి రామయ్య కెట్టి, గురుసామి కెట్టి, కంపెనీ, నగలకర్తలు, 25, చైవాలబాదుకోడ్డు, మదరాసు.

త్వరపడుదు

ధరలు తగ్గినవి

వెలులు

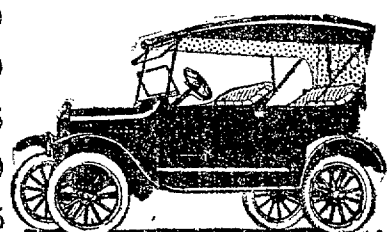

త్వరపడుదు

ధరలు తగ్గినవి

హ. ఫోర్డు కారు

16-సీటు బస్సు 3,300
*ఫోర్డు నన్నుట్రాక్టరు 3,250
ఇంగ్లీషు కాడీజు
డెలివెరి ఎస్.ఎ.ఆర్. మదరాసు
కావలసిన వారికి పైవలో బాడీల వెలులున్ను, వ్యవసాయపు ఆయుధముల వెలులున్ను తెలియజేయబడును.

టూరింగు 2,550
రన్నెకాటు 2,450
ప్లాండ్ల చాసిన్ 2,045
టూరింగు (ప్రార్థరుతో) 2,860
టూరింగు చాసిన్ 2,375

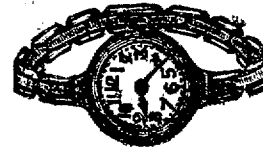
యీ రోజుననే మీ ఆర్డరును మాకు పంపును. మాద్యారా కొనిన ఎడల మీకు ఎక్కువ సదుపాయము కలుగును. (598)

మోటార్ అందు జనరల్ ఇంజనీరింగు కంపెనీ, బెజవాడ సబ్డిలర్సు:— కృష్ణ గుంటూరు జిల్లాలకు

మిక్కిలి చిన్నదైనా! అతి సాగైన దయ్యముగది!!

స్త్రీ, పురుషులు ధరించుకొనుటకు తగిన రోల్టోగోల్డు జేబుగడియారములు

రోల్టోగోల్డు మంజేతి గడియారము:— 3 సరిరముల గాన్తి కంటిపరమాతో వంజబడును. మా స్వంత అర్జరువైన చిన్నది కయారచేసి వంజబడినది. రోల్టో మౌరేమే నిలకయున్నది. తీసిని చేతిలో ధరించుకొని ఎంత కఠినమైన పనిచేసినను ఇదిపోక సరియైనది.

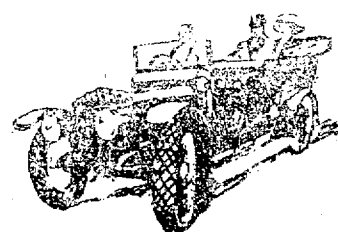
కాలమును చూపును.

గుండ్రమైన రోల్టోగోల్డు మంజేతి గడియారము (చేస్ లెట్)తో సహా రు 8 లు. 2-4 మూలములు అడెమాదిరిది. గోలు నుతో సహా రు 9 లు. 3. 8 మూలములు 1 లు అడెమాదిరిది. గోలు నుతో సహా రు 10 లు అన్నిటికినీ తమముఖ్యమైన ప్రత్యేకము.

కాన్సటాన్సు హాజరులోలేవు.

పోల్ ఏజంటు—సారథి. అందు, కో. తపాలపెట్టె, నెంబరు 1202, బి. పి. బి. మద్రాసు.

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల

రెండుమాసములలో మోటార్ బండ్ల వదులుటయు, ఏ భాగములు ఏయే పనులు చేయవో మున్నగు విషయములు తెల్లను చేర్చుచును. యితర విషయములలో వాయుము—

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల
The Modern Motor Institute 1/34 Broadway, MADRAS

శ్రీ హనుమాన సహాయం.

శ్రీ కన్నకావరమేశ్వరి దేవస్థానము వద్ద రా ధర్మములయొక్క చిరువు శే లవుల సంక్షేపము 1922-వ సం॥

సం.	జమ వివరము	1922 సం॥ జనవరి మొదలు డిసంబరు ఆఖరువరకు			సం.	ఖర్చు వివరము	1922 సం॥ జనవరి మొదలు డిసంబరు ఆఖరువరకు		
(1)	ఇరువు ప్రారంభము:— 1 పర్వమంటు అడ్వాంసు:— (ఎ) భూమి కరెన్సీ (బి) వాటి పండ్ల కరెన్సీ (సి) వాటి మూల్యం (డి) వాటి మూల్యం (ఇ) వాటి మూల్యం 2 పోలింగ్ అకౌంట్:— (ఎ) ఇంపీరియల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా (1) కామెన్సు వరకు (2) భర్తీ కరెన్సీ వరకు మొత్తము...	...	...	...	(1)	అడ్వాంసు ప్రాప్తి:— ఎ కమిటీ అఫీసు:— 1 కమిటీ అఫీసు 2 కమిటీ అఫీసు 3 కమిటీ అఫీసు 4 కమిటీ అఫీసు 5 కమిటీ అఫీసు 6 కమిటీ అఫీసు 7 కమిటీ అఫీసు బి కొత్తాల్ మార్కెట్:— 1 కమిటీ అఫీసు 2 కమిటీ అఫీసు 3 కమిటీ అఫీసు 4 కమిటీ అఫీసు 5 కమిటీ అఫీసు 6 కమిటీ అఫీసు 7 కమిటీ అఫీసు సి సర్వేయింగ్:— 1 కమిటీ అఫీసు 2 కమిటీ అఫీసు డి పునరుద్ధరణ:— 1 కమిటీ అఫీసు 2 కమిటీ అఫీసు మొత్తము...	...	...	...
(2)	ఇండ్లు అంగళ్ల యొక్క వాడుకలు ఎ నిలువ బాకీలు:— (1) కొత్త వాల్ మార్కెట్ (2) బెటిస్ వాల్ (3) పునరుద్ధరణ బి కరెన్సీ, బాడుకలు:— (1) కొత్త వాల్ మార్కెట్ (2) కొత్త వాల్ మార్కెట్ (3) బెటిస్ వాల్ (4) పునరుద్ధరణ సి ఇతర బాడుకలు:— (చెట్ల గుత్త వాల్) (1) వాల్ మార్కెట్ (2) బెటిస్ వాల్ (3) ఇతర మూలములు మొత్తము...	...	...	...	(2)	దేవస్థానం:— 1 కమిటీ అఫీసు 2 కమిటీ అఫీసు 3 కమిటీ అఫీసు (1921-1922) 4 ఇతర మూలములు 5 వాల్ మార్కెట్ (సింహావాసము) 6 బెటిస్ వాల్ కరెన్సీ 7 కమిటీ అఫీసు మొత్తము...	...	...	...
(3)	నడ్డలు:— ఎ ఇంపీరియల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా కరెన్సీ అకౌంట్ బి గవర్నమెంట్ ప్రాజెక్టు సి మునిసిపల్ డిపార్టుమెంట్ డి గవర్నమెంట్ 6 పెర్సెంట్ బాండ్లు ఇ అక్విజిషన్ డిపార్టుమెంట్ గా కచ్చిన గవర్న మెంట్ ప్రాజెక్టులు మొత్తము...	...	...	...	(3)	అన్న సరఫరా:— 1 కమిటీ అఫీసు 2 కమిటీ అఫీసు మొత్తము...	...	...	...
(4)	అప్పులు:— కొత్త డిజిటల్ మూలముగా కొత్త కరెన్సీ మొత్తము...	...	...	...	(4)	ఇతర ప్రాజెక్టులు:— ఎ రామానుజకూటము:— 1 కమిటీ అఫీసు 2 కమిటీ అఫీసు బి వ్యాపార సాధి:— 1 కమిటీ అఫీసు 2 కమిటీ అఫీసు సి చెట్ల మొట్టలు:— 1 కమిటీ అఫీసు 2 కమిటీ అఫీసు డి తిరువల్లియూరు:— 1 కమిటీ అఫీసు 2 కమిటీ అఫీసు 3 కమిటీ అఫీసు మొత్తము...	...	...	...
(5)	డిపాజిట్లు:— ఎ యిండ్లు అంగళ్ల వాడుకల కొరకు బి పునరుద్ధరణ, పెన్షన్లు, ఇతర మర మత్తు గుత్త వాల్ గా మొత్తము...	...	...	...	(5)	వైద్యకాలు:— 1 కమిటీ అఫీసు 2 కమిటీ అఫీసు 3 కమిటీ అఫీసు 4 కమిటీ అఫీసు మొత్తము...	...	...	...
(6)	అడ్వాంసు వసూలు చేయబడినవి:—	...	...	...			...	...	...
(7)	విక్రయములు:— (1) భూమి విక్రయములు (2) చిల్లర సామానులు వద్దెలా మొత్తము...	...	...	...			...	...	...
(8)	మిసలేనివి:— ఎ ఆముల్ కేడిక్ ఆసుపత్రికి మరణం కార్పొ రేషన్ వారు ఇచ్చు ప్రత్యక్ష సహాయం మొత్తము...	...	...	...			...	...	...

సం.	జమ వివరము	1921 సం జనవరి నెలలో డిసంబరు ఆఖరువరకు	సం.	ఖర్చు వివరము	1921 సం జనవరి నెలలో డిసంబరు ఆఖరువరకు
వి	కానుకలు, యానాములు		(6)	విద్యాభివృద్ధి:—	
సి	(1) పెండ్లివొరకు ...	10 8 0	ఎ	వైశ్యబీదలకు సెకండరీ పాఠశాల:—	
డి	(2) సమాధి యంత్రములు ...	126 4 0		1 శిబ్బందిఖర్చులు ...	2760 11 8
డి	అంగళ్ల యానాములు ...	8225 0 0		2 ఇంటిపాడు ...	1200 0 0
డి	వైశ్య సెకండరీ పాఠశాల విద్యార్థుల జీతము			3 పుస్తకములు, మ్యాపులు గణితఆయుధములు	
డి	మన జమ ...	509 12 0		ప్రైజులు వర్తకాలెవులు	498 4 5
డి	వైశ్యహోస్టల్ విద్యార్థులకు యల్పైక్		వి	వైశ్యవిద్యార్థుల సేతుపట్ల హాస్టల్:—	
డి	దీపముల కలెంటుచార్జీ వసూలు ...	297 0 0		1 శిబ్బందిఖర్చులు ...	1271 5 0
డి	జీవసానం వుండిన గౌరాలకు ...	72 12 0		2 ఎల్కట్రిక్ కలెంటుఖర్చులు ...	478 1 0
డి	వైశ్యహోస్టలుకు డౌనేషన్ ...	2000 0 0		3 పర్మిషన్ కొనుగోలు రిపేరుఖర్చులు వర్తకాలె	871 14 1
	మొత్తము ...	6341 4 0		4 కంటింజెంటు ...	128 10 9
(9)	ధర్మకర్తగారు యిచ్చిన లెక్కవలన జమ ...	18566 10 3	సి	వైశ్యవిద్యార్థులకు స్కాలర్ షిపులు, పుస్తకములు,	
			డి	పరీక్ష పీజులఖర్చులు ...	8049 2 0
				బాలికాపాఠశాల గ్రాంటు ...	125 0 0
				మొత్తము ...	14851 0 6
			(7)	మరమత్తు:—	
				1 శిబ్బందిఖర్చులు ...	709 10 3
				2 కంటింజెంటు ...	104 6 0
				3 మరమత్తులు, శిట్టడములు వృద్ధిచేయుటకు	4828 0 7
				4 కొత్తకట్టడములు ...	4420 9 9
				మొత్తము ...	10062 10 7
			(8)	పన్నులు:—	
				1 అంగళ్లకు, ఇండ్లకు ...	18200 8 8
				2 అధికనీళ్లకు ...	740 0 0
				మొత్తము ...	18940 8 8
			(9)	మినలేనియస్:—	
				1 సర్కిస్ వెస్టర్ ...	100 0 0
				2 వైశ్యబీదలకు రొక్కసహాయం (ప్రతిమాస	
				వెస్టునలు) ...	5247 14 0
				3 S. P. C. A, పింజరాపాల్, శ్రీనివాసరావు	
				A. V. M. C. W. C. మాసచందాలు ...	2100 0 0
				4 ఇతరయినాములు ...	1508 0 0
				మొత్తము ...	8950 14 0
			(10)	కిపాసిటె వాపస్ ...	1142 0 0
			(11)	అఫీసు శిబ్బందిల అడ్వాంసులు ...	49 0 0
			(12)	ఇరువు ఆకరున:—	
			ఎ	పెర్మనెంటు అడ్వాంసు:—	
				1 ధర్మకర్తకు ...	300 0 0
				2 క్యాపిటేషన్కు ...	6 0 0
				3 మరమత్తుకు ...	100 0 0
				4 హెడ్ ఫండితులకు ...	100 0 0
				5 హెడ్ మాస్టరుకు ...	10 0 0
			బి	ప్రొటెజ్:—	
				1 ఇంటిరయల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా కలెంటులెక్క	3370 7 10
				2 క్యాపిటేషన్కు ...	2516 2 6
				మొత్తము ...	6402 10 4
			(13)	ధర్మకర్త అడ్వాంసు అకౌంటు	
				లోగడ నిల్వపైకం సహా ...	123669 11 0
				మొత్తము ...	240692 2 8

P. S. Jumbulingam, P. Narayanaswamy Moodaliar,

Assistant Secretary.

Secretary.

Examined and found correct

CORNELIAS LOGAN & Co.,

Chartered Accountants.

24-3-23,

MADRAS

24-3-23

24-3-23.

24-3-23.

రత్నపురుష లేహ్యం
 ముఖ్యానుబంధము, అతిసంభోగములను ఇతర కారణముల
 కలన, కలిగిన ముగ్ధులను బోధించి బుద్ధులగుచేయును. ఈ
 మాదికాదుమీను తెలియనివా రుండరు. విశేషించి బ్రాహ్మ సత
 నుచూ లేదు. శ్రీ 1-3 రు 3-4-0 అం.
 తగర్వోగనిహరిణి లేహ్యం
 అన్ని విధములను కనలను అన్వేషముగా కనుగొను శ్రమ 1-8-0
 కాలమునాటి. పుట్టినాను విచిత్రము
 మట్టాభికాను వైద్యుల, రాయవరం, గోదావరితల్లా.

జాబులు

విలేఖరులకు సూచన

ప్రతికల్ప ప్రకటనార్థము పంపబడుచున్నట్లు స్వకీయవిలేఖరులను ప్రత్యేక విలేఖరులను నితరులను గూడ తెలుగుననే కాగితమున కొక ప్రక్కను మాత్రమే విడివిడిగా తెలియునట్లు వ్రాసి పూర్తిగా సంస్కృతమును విలాసమును (అడ్రసును) తెలుపుచు పంపినగాని ప్రకటింపజాలము. వార్తలను పంపగ నముగా వ్రాయవలెను (అం. ప. సం.)

* * *

1. తమకు స్వకీయ విలేఖరి, తాపీబాద్ ఉపన్యాసము, తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలు, ఖద్దరు నిలయం సంతకము లేవీ టాడాలేదు గాన నీ వార్తలను స్థిరముచు లేఖ వ్రాసినగాని ప్రకటింప విలులేదు (అం. ప. సం.)

2. పేజీ అబ్దుల్ కరీంసాహెబు, ఎస్. టి. రామయ్య నెట్టిగార్లు మార్కాపురం— మీరు శివ్వ వేంకటకృష్ణయ్యగారి పేర్ గుంటూరుకు వుత్తరం వ్రాయగోరవదు. ప్రతికల్ప ప్రకటింపిన ప్రయోజనము లేదు.

3. మంత్రులమామలమరినము లేవనాడ తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు ఎన్నికలు, ఇప్పటి జనల వివేచనలు, తిరువూరు తాలూకా అప్పియ్యముదాను పట్టికీటికోవారి కొకమనవి. శ్రీ జగన్నాథానందస్వామిలవారు, ప్రేమ, అమూల్యమైన వస్తువుల హరించుట, శ్రీ. పి. వి. ఎం. వాయుకుమారి ఉచ్చారపు రంగములు, బాపట్ల పీఠి రామకోటయ్యగారి లేఖ, బ్రాహ్మణే శోధ్యమ న్యూనత, మట్లూరు యూనియన్ బోర్డు, ఆదర్శ వారి వార్తలు (15-3-28), పొన్నూరు హిందీ విద్యార్థి భూలి పూడి, కెనుగొండతాలూకా బోర్డు ఉత్తరం ఎన్నిక, దేవాదాసు ధర్మాదాయముల సెలవుకమిటీవారి నివేదిక శ్రీ వైష్ణవ శ్రీ కా సంపాదకుడు, బండరు అంధజాతి శుశ్రూషా గాంధీవాసం పద్యములు, నందూరు గాంధీ స్తోత్రపద్యములు, ఇంద్రజాలి కుడు పద్యములు, తాళ్ళపూడి శ్రీ పరశాలయము సత్రము కాంగ్రెసు పని— ప్రకటింపజాలవందులకు చింతించుకొన్నాను.

4. పసుపులేటి వేంకటసుబ్బయ్యగారు పునులూకు. మీరు మరల వ్రాసిపంపిన సాలోచింపబడును (అం. ప. సం.)

సాహిత్యసంస్కరణము

జూను నెల మొదటివారమునుండి వెలువడవచ్చుచు 23 సం॥ మార్చి 23 తేదీల యాంధ్రప్రతికలయందు శ్రీచేయరమాడి శేషగిరిరావు గారిచే వ్రాయబడిన నాటక సర్వస్వ మను లేఖను జూచితిని. ఇట్టిప్రయత్న మొకటి నేను చేయవలసి యున్నాను. ఇంతమాత్రమేగాక యే పుస్తకమొక ముదిరిమై వెలువడిన వెంటనే గ్రహించి తగు పండితులచే విమర్శన చేయించి మంచిచెడ్డలను ప్రకటించుచుందును. (అంధ షష్ఠలి లక్షణము, ప్రాకృతపోషణము, భారతకటకము, శిష్య మొదలయిన యన్ని విషయములు పూర్వముగ నిష్పాక్షికముగ విమర్శింపబడుచుండును. ఈ సర్వస్వ మొకమానప్రతిక రూప మున వెలువడుచుండును. లాభము కొరకయే ిట్టిపుస్తకము ప్రతిక ననుభవించుచుండును. ఇట్టిప్రతిక మనభావ ందు లేదను నమ్మకముతో, సాంధ్రభావయందు బయలుదేర గ్రంథములు ప్రాకృత స్వరూపము నిలువజేయుట కిట్లు చేయ సంకల్పించితిని. ఈ ప్రతిక బహుళక జాతి నెల మొదటివారమున వెలువడ జేయ యత్నించు చున్నాను. సమర్థులు పండితులను సమకూర్చి తగుకృషి చేయుచున్నాను. దేశీయుల లెల్లరు సాయా సదుద్యమమున దోడ్పడి నాకుత్సాహము గలిగించెదరని నమ్ముచున్నాను.

ఏలూరుపాటి రామభద్రచయ్యులు.

ప్రజలకొక విజ్ఞప్తి

కొలనడిమిలో కొరకు ప్రచారమునకు ప్రత్యేకముల నుండి మాకువేసవలయుములవా రెనైనను బాధ్యతపొందున యెడల ఎన్నిదినముల కొరకై వారు ప్రచారమున కొరకుయన్నా కో అన్నిదినముల పూర్తివేతనలను, ప్రచారమున మార్గవ్యయము కొరకు 10 రూప్యమును తీసికొనుచును.

కాశ్యపసంధ్య, తదితరసంఘములు వీనియం దేదయైనను బాధ్యత వహించినవార ప్రచారమున కొరక, ప్రచారమున వేతన

మును (ఒకమాసమున కగునది) మార్గవ్యయమునకై 10 రూప్యములను తీసికొనుచును.

రూప్యములు ముట్టినపిమ్మట పదునైదు దినములలోపుగ ప్రచారమును పంపించును.

ఏకేంద్రస్థానమువా రైనను తమప్రచారమున యెడల అసంతృప్తులై వేరుప్రచారమున కొరక కనీసము పదునైదుదినములలో కార్యాలయమునకు తెలుపవలయును. ఆరె. డబ్బప్రచార మన కనుమార్గవ్యయమున వేతనము ఆ కేంద్రమువాతే భరింపవలసి యుండును.

(ప్రచారములు కార్యాలయమున సిద్ధులైయున్నాను. ప్రచారముల గోరువారు కార్యాలయముతోను తీర్చుకొనుటకు సలబుగదు గాన! ప్రచారమునకు 25 రూ॥ వేతన మివ్వవలసి యుండును. ఈసమయమున నుత్తరభారతీయులు, ప్రచారములు లేవు.

రాంధ్రకోసే

ఆంధ్ర హిందీ ప్రచార కార్యాలయము, నెల్లూరు.

ప్రజాప్రతినిధులు - జమిందారీ గ్రామోద్యోగులు

మద్రాసు కానసభవారు బడ్జెట్ సభ్యులయ్యలను గురించి, 12-3-28 తేదీన జరిగించిన కానసభలో, శ్రీయుత బి. మునుస్వామి నాయుడుగారు రయితువారి గ్రామోద్యోగులకు యొకసంఖ్యను జాస్తిలేఖములు, ప్రకారము, జమిందారీ గ్రామోద్యోగులకు గూడా జేరియుండు యొకసంఖ్యను జూరెనది. మిదట, దొరతనపువారి రివిన్యూసభ్యులు, రైతువారి గ్రామోద్యోగులు చేయుచున్న పనులు చాల అధికముగా యున్నవని యును, అట్టిపనులు జమిందారీ గ్రామోద్యోగులకు లేవనియును, అందువల్ల యెక్కువ జీతములు యివ్వవలసి ముందరని, రివిన్యూ సభ్యులు మన ప్రతినిధులకు, సమాధానము చెప్పినవిదట, మన ప్రతినిధులు, వక్రమైనను, జమిందారీ గ్రామోద్యోగులకు యొందుకున్న, కష్టసుఖములను వెల్లడించు మానము బూనుటవలన జమిందారీ గ్రామోద్యోగులకు అధికజీతములను కొరకను దొరతనమువారు త్రోసివేసినారు. రివిన్యూసభ్యులు గారు వెల్లడించిన రైతువారి గ్రామోద్యోగులకుల అధికపనులను, జమిందారీ గ్రామోద్యోగులకుల తమకున పనులను పరికింపుడు! రైతువారి గ్రామములో, దొరతనపువారికి యకరము నకు ఆరు రూపాయలు మొదలు తొమ్మిది రూపాయలు వరకు పన్నులుగవు. ఆపన్ను రైతువారి గ్రామోద్యోగుల పనులు చేయుట ప్రతినిధులను, జమాబందీలు జేయించడము, జమాబందీ అలవెన్న పొందడములకు. యివ్వను జమిందారీ గ్రామములలో, దొరతనపువారికి ఎకరమునకు తమకునైరాలు అను రూపాయలు పన్నుగవు ఆపన్నులు జమిందారీ గ్రామోద్యోగుల పనులుచేయుట రైతువారి గ్రామములతో పోలు జమిందారీ గ్రామములతోపాడ, దొరతనపు వారిచేత, ప్రతిసాను జమాబందీ జేయించుట, జమాబందీ అలవెన్న దొరతనపువారు జమిందారీ గ్రామోద్యోగులకు యివ్వక మానుబయ్యులదు. ఇంతటితో నైనను జమిందారీ గ్రామోద్యోగుల పనులు విముక్తి అయినయెడల అధికజీతములు కొరకవలసియుండదు. అట్లు నిముక్తికాదు. దొరతనమువారి వుత్తరములు ప్రకారము జమిందారీ గ్రామోద్యోగులు జమిందారుగారికి ప్రతిసంవత్సరము, భూమిపన్నులు లేక్కలు తయారుచేయుట, భావ్యము మత్తలు లేక్కలు వ్రాయుట, దొరతనపువారు పనులుచేయు మాదిరిని, జమిందారు గారి యానత్తుపన్నుల పనులుచేయుట, జమిందారు గారికి గూడ ప్రతిసానుకు జమాబందీలు చేయించడము కర్తవ్యులగువు. అందు తప్పినయెడల జమిందారుగారు గ్రామోద్యోగులమీద దొరతనపువారికి రిపోజుచేసినయెడల అంతటితో నాగ్రామోద్యోగుల నపుకరి దొరతనపు అక్సీయర్లు తొలగించుటకు పూను కొందురు గమనించిరా! రైతువారి గ్రామోద్యోగుల కష్టసుఖములను, జమిందారీ గ్రామోద్యోగుల పొందుచున్న అధికసుఖములను యెంచింపుడు? అడగనిది అన్యుయైనను వెట్టదనము జమిందారీ గ్రామోద్యోగుల జాస్తిలేఖములను గురించియే ప్రజాప్రతినిధియైన ను గట్టిగా మాట్లాడి నాదా? జాస్తిలేఖములనంగతి అటు నొందినను, రైతువారి గ్రామోద్యోగులతోపాటు జమాబందీలలవెన్న కూడా యిప్పించుటకు బూనని మనప్రజాప్రతినిధులను మనము నిందించవలసిన పనియేమి కదు? గనుక ముందుగా కానసభ యెన్నికలకు, మనము శ్రద్ధబూని, ప్రజాప్రతినిధుల దయములను సుక్రమముగా నిర్వహించుకొని వారిని పంపించుటకు మనకొరకలు నెం వేరగవు.

యల్లంరాజు విజయరామయ్య,

దొండసాడు, గుడివాడతాలూకా.

కొరుటూరు-హిందీ ప్రచారము

(కిందటి సంవత్సరము జూలై 15 వ తేదీ సాయంత్రము శ్రీయుత రాజారావు శర్మగారు వార్త కరువెంచి తాము హిందీ ప్రచారము చేయగోరుకొన్నామనియు తమ కచ్చటైన స్థలము చూపింపవలయుననియు గోరిరి. ఆసమయమున మానద్ద నెక్కడ భారతీయంజెను. కొరుటూరు వాస్తవ్యులైన శ్రీయుత పట్టం నుబ్బారెడ్డిగారు ఎకరైన ప్రచారమున పంపిన రు 20 వర కిచ్చుటకు సంసిద్ధులముగా నున్నామని ఒక పర్యాయము చెప్పి యుండిరి. నేనాదినమే ఆంధ్రజాతే పర్యటనమున కరుగవలసిన వాడనగుటచే ఒక ఉత్తరము మోతమిచ్చి వారిని కొరుటూరు వేరొకచుట్టారెడ్డిగారి కడకు పంపియింపిరి. రెండుమాసము లయినపిమ్మట నేను మరల పర్యటనమును పూర్తిచేసి నెల్లూరు వచ్చిపప్పుడు శర్మగారు తాము చాల పనిచేయుచున్నామనియు రెండు గ్రామములలో పనిచేయుచున్నామనియు రెండు గ్రామములలో పనిచేయుటకును రు 25 లను ఒక గ్రామమే అయిన రు 25 లను వేతనము గానరెనని మాకు వ్రాసియుండిరి. ఆ ఉత్తరమునదిని తరువాత మేము మా కార్యాలయము తరపున రు 25 ల వేతనముమీద కాశ్యత ప్రచారమునగా నెత్తు కొని సంతోషపడతిమి. అక్టోబరునండి పూర్వవేతనము రు 25 లు కొరుటూరునుండి యివ్వవలసినదిగా వెంటనుబ్బారెడ్డిగారికి మేము వ్రాసియుండిమి. మొదట వారు సమ్మతించలేదు గాని పూర్తివేతన మివ్వనియెడల ప్రచారమున ఉంచజాలమని వ్రాసిన పిమ్మట వారనువతించిరి. పిదప కర్నూలుకు ప్రారంభమయిన తరువాత ఇచ్చట విశేషముగా వర్షములు గరియుచున్నవి. అందుకు తమతమ పనిపాటులందు ముక్కులెరి. గనుక సరిగా విద్యాభ్యాసము చేయుట కవకాశములేదు. ఇంక హేతువుచే రెండు గ్రామములందు పనిసాగుట యుక్తమని శర్మగారు కార్యాలయము నకు వ్రాసియుండిరి. ఆసమయమున కానలి భారీగా నుండుటచే కానలి పంపమని మేముకొరక వారివారిని ప్రార్థించితిమి గాని వారు నిరాకరించిరి. నవంబరు మాసమున కొరుటూరువారు సరిగా వేతనమిచ్చుటలేదనియు ఇచ్చెదమని చెప్పటయేగాని ఇచ్చుటలేదనియు శర్మగారు నెల్లూరులో వాతోవచ్చి చెప్పిరి. ఆ సమయమున ఒక ఉత్తరమువ్రాసి సరియైన ఏర్పాట్లు చేసెదమని చెప్పిపంపితిమి. ఉత్తరమునాడ వ్రాసితిమి కాని కొందరి కాలములో నీ మరల వేతనమిచ్చుట లేదనియు వేతనపు ఏర్పాటు చేయియు ఇచ్చట బాగుగానుండలేదనియు శర్మగారు తమ వ్రాసిరి. తరువాత కేవలము వార్షికమేగాని ప్రచారమునకు సంతోషము కల్పించునాళ మాకు పోషకబుండుటచే ఆలూరు పోవలసినదిగా ప్రచారమునకి వ్రాసియుండుమి అటుకరువారక ఏకారణమునకే శర్మగారు స్వయముగా కొరుటూరునుండి నుద్యేయించున్నారని మాకు తెలియవచ్చినది. అది యునుగాక పేరు కార్యాలయమునకు సరిగా తమకార్య వివరణములు గాని లేక కార్యాలయము నుండి వ్రాయు నుత్తరములకు ప్రత్యుత్తరముగాని పంపని కారణముచేత దిశంబర మాసాంతమున నేను నెల్లూరుజిల్లా హిందీ ప్రచార నిరీక్షకులయిన మోటూరి సభ్యులారానుజ గారును కొరుటూరు పోయియుంటిమి. ప్రచారకార్యము మిక్కిలి అమోఘప్రయత్నముగా నుండెను. దీనికి ముఖ్య కారణము వీరికి హిందీలో వ్యాకరణము విశేషముగా తెలియుదు. ఎల్లపుడు తెలుగులో మాట్లాడు కారణమున విద్యార్థులలో ముట్టమొదట క్షయంకృషితో నెన్నోకొన్న వానకంటి అధి కొన్నతి గమపింపలేదు. అపుడే వీరిని నెల్లూరు హిందీ విద్యాలయములో కొంతకాలముంచ నవరమనియు వీరికి బదులుగా బాగుగా వ్యాకరణము తెలిసిన మంచి ప్రచారమున బంపెదమనియు మాకు ప్రచారముడు చుట్టు ప్రక్కల గ్రామములలో గూడ ప్రచార మొనర్చును. అంతవరకు రాజారావు శర్మగారిచే చుట్టు ప్రక్కల గ్రామములలో గూడ ప్రచారము చేయించ వలసినదని యు శ్రీయుత నుబ్బారెడ్డిగారితో చెప్పగా వారు దీని కనుమ తించిరి. రెండవ ప్రచారమున పంపుట కొరకే వారిట్లు సలబుటకు ప్రయత్నింపక పూర్వమే చుట్టు ప్రక్కల గ్రామములవారు మేము ఎన్నిసార్లు ప్రార్థించినను ప్రచారము మా గ్రామము నకు వచ్చుటలేదనియు వీరచట బాగుగా పనిచేయుట లేదనియు వార్తలు నంపిరి. ఇదే విషయము నెల్లూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శిగారైన శ్రీయుత పెన్నెలకంటి రాఘవయ్య గారుగూడ మాకు తెలియించిరి. రెండవ ప్రచారమును కొరుటూరుగిన పిమ్మట నేను కొరుటూరును విడుదలమున నేనిచట ఉచితముగా నైకను పనిచేయ సంసిద్ధులుగా నున్నానని శర్మ గారు మాకు వ్రాసియున్నారు. తరువాత మేము రెండవ ప్రచారమున పోట్లపూడి పంపియుంటిమి.

మొదట మానద్ద అచ్చువేసి రసీయలతో లేకుండుటచే ఇచ్చుచుండలేదు. ఏలవరి మాసమునుండి మేము రసీయల నిచ్చుచున్నాము.

రాంధ్రకోసే

ఆంధ్ర హిందీ ప్రచార కార్యాలయము, నెల్లూరు.

ఆంధ్రదేశ సాహిత్యము ద్వితీయ వార్షికనివేదికము

ఆంధ్రదేశములో కేవలము రెండుసార్లు మాత్రమే పూర్తియైనది. కాని క్రిందటి సంవత్సరపు నివేదికలో నూచించినట్లు శ్రీ గాంధీమహాత్ముని ప్రారంభోత్సవము గావించబడినది యను భాగ్యము నాశ్రమమునకు దక్కించుటకు తొందరగ ప్రారంభించితిమి గాని తరువాత ఆరుమాసములవరకు క్రమమైన కార్యచరణకు దిగలేదనియు భావించవలసి యున్నది. తదితర పరిస్థితులు అనుకూలించి యుండినయెడల ఈ ఒకటిన్నర సంవత్సరములో నైనను తగిన పరిశ్రమలను జూపించియుండవచ్చును. మాయాశయము కొంతవరకైనను పొందగలిగియుండుము. వ్యవసాయము, వాణిజ్యము, నేత్ర, మొదలగు చేతిపనులపై స్వప్రోత్సాహకై ఆధారపడి బాహ్యము నుండి ఆర్థికసహాయము నపేక్షింపక ఆచరణవలన ప్రచారమువలన సాహిత్యగ్రహణమునాశ్రమము నాంధ్రదేశమునందంతటను వ్యాపింపజేసియు ఉత్సాహపూరితులగు యువకులను ఈ మండలమునందీయు తదితర తెలుగుజిల్లాల నుండియు ఇచ్చట కాకర్షించి సాహిత్యగ్రహణమున ననుసరించి మానవ సేవ చేయుటకు వలయు సాధన సంపత్తిని బడయుటకు ఆకాశముల నొసంగు నట్టి యొక సంస్థగా దీనిని జేయుటయే మా ముఖ్యోద్దేశము. దీని నింకను సమీపించినార మని చెప్పుకొనజాలకున్నాము.

గతసంవత్సరమునకంటె ఈ సంవత్సరము ఆశ్రమ నియమములను దెలియగోరుచు నుత్తర ప్రత్యుత్తరముల జరిపినవారి యొక్కయు స్వయముగ నిచ్చుటకు విచ్చేసి సంగతిసందర్భముల దెలిసికొనినవారియొక్కయు సంఖ్య హెచ్చుగటయు తమ తమ ప్రాంతముల నిట్టి ప్రయత్నముల గావించు నుద్దేశ్యముతో నితర జిల్లాలనుండి వచ్చు రిటకువచ్చి యీ ఆశ్రమమున జేరకున్నవారు ఆశ్రమపద్ధతిని సరిగా పఠ్యము జేసికొనుటకు వలయునంతకాలము ఇచ్చట నుండుటయు దేశీయమహాభాషామాతృకాలమాసన్నమై యుండినందున కడలూఁ చెరసాలనుండి విముక్తులైన వాఱులకు లనేకు లిచ్చుటకు రాగోరియు రాలేకపోయినవారు వారిలో కొందరు వచ్చి యాశ్రమ యోగజ్ఞముల నరసి ఇచ్చటి పద్ధతుల వివరములను మొదలగు చిహ్నములవలన ఆశ్రమాద్యముల ప్రచారము బాగుగ జరుగుచునే యున్నదనియు ఈ విషయమై మా ప్రయత్నములు కొంతవరకైన నుపయోగించినవనియు నమ్ముచున్నాము. కాని సభ్యులసంఖ్య ఈ సంవత్సరమునందు హెచ్చుకాకుండుట మిక్కిలి విచారకరము.

కొందరు ప్రాజెవనరులుగ జేరకు నుద్యుక్తులై యితర జిల్లాలనుండివచ్చి స్వల్పకాలము మాత్రమే ఇచ్చట గడపుచు ఇరుకు తనక ప్రతిఫలమును బొందిరి. ప్రాజెవనరులుగ నొకరును జేరలేదు. ఇంతయేగాక క్రిందటి సంవత్సరమునాటికి నుండిన శ్రీయుత ఖాసా సుబ్బరావుగారును వారి సతీమణి శ్రీమతి భవానమ్మగారును ప్రాజెవన గడువు ఆరుమాసములు పూర్తియగువరకు ఆశ్రమములో నివసించి శక్తివంచన లేక మాకు తోడ్పడుచు తమ సాధనను పెంపొందించుకొనుచు తమ యాగోగ్యము బాగుగ లేనందువలన సభ్యులకు వలయు యోగ్యత లేమను చాలదను అనుమానమునూచించుచు సామాన్యసభ్యునిగ తమను తీసికొనుమని కోరక విరమించుకొనిరి. వీరివలన ఆశ్రమములో నన్నంతకాలమే గాక నేడుకూడ తమ దైనికజీవితమునందు ఆశ్రమములసూత్రములను చాలవరకు పాటించుచు నియుద్యమమునందు సేమాశ్రమ తగ్గని భక్తిశ్రద్ధల జూపుచున్నందున వందనీయులు. శ్రీయుత కొండ్లపర్తి పున్నయ్యగారు దత్తమండలములలో డౌమనివాణసంఘమువారి తరపున అమాల్మ్యమైన, సేవ తొమ్మిది మాసములుచేసి తిరిగి (౧-౨౨) అక్టోబరు మాసములో నిచ్చటకు దయచేసి ఆమండలములలో ఖద్దరు నిర్మాణవిషయమై తాము గడించిన గొప్ప యశుభమును ఆశ్రమమున తొనగి నేతకాఖరు చాల సహాయమొనర్చి మా కృతజ్ఞతకు పాత్రులయిరి. కాని నెల్లూరుమండల కాంగ్రెస్సు సంఘమువారి తరపున ప్రచారమునకై యజ్ఞీవల వెల్లియన్నుండున ఆగ్నేయుగ నాశ్రమమునకు కొంతకాలమువరకు వీరిసేవ లభింపజాలదు.

ఉద్యోగులు విద్యార్థులు మొదలగు నితర తరగతుల ఆశ్రమవాసుల సంఖ్యలోనైనను తగినంతవృద్ధిని జూపజాలనందుకు విచారణకుచున్నది. ఆశ్రమమున చేసిన నేతనబట్టి యుద్యోగులలో రెండవవారకు శ్రీయుత, దిగుమర్తి వెంకటరామస్వామిగారు. పాటకవర్గము వారి యాహ్వానమునంగీకరించి యొక సవత్సరముకాలము పూర్తి యగువరకు నధికభక్తిశ్రద్ధలతోడను

ఉత్సాహముతోడను ఉండి ఆశ్రమముయొక్క కృతజ్ఞతను పొందగలిగిరి. వారిసహాయమును ఇంక కొంతకాలము దక్కించుకొనలేకపోయినందుకు చింతించుచున్నాము.

శ్రీయుత రొంటాల కృష్ణమృత్యుశ్రేష్ఠిగారు ఈ సంవత్సరము కూడ ఉద్యోగిగనుండి తమ సహధర్మచారిణియగు శ్రీమతి వెంకటసుబ్బమ్మ గారి సహకారముతో స్వదేశీకాఖరు నిర్వహించుకొనుచున్నారు. వీరు ఉద్యోగిగ తమ ప్రత్యేకకార్యభారమును వహించుటయే గాక ఆన్నికార్యములలోను పాల్గొనుచు సభ్యునికి వలయు సాధనసంపత్తిని యావత్తుగడించుచున్నారు. వీరు సభ్యులకు చేరగోరుటకు వలయు ఆత్మవిశ్వాసము మాత్రము సంపాదించి త్వరలో అట్లు చేయుదురని యెదురుమాచుచున్నాము.

శ్రీయుత ఇనకా చెంచయ్యగారును వారి సతీమణియు క్రిందటి సంవత్సరమునలేనే ఆశ్రమమునకు అత్యంత ఉపయోగకారకులుగ నున్నందులకు వందనీయులు. భావికాలమందు వీరికి ఆశ్రమముతో ఇంకను దగ్గరసంబంధము కలుగజేసికొందు రని నమ్ముచున్నాము.

సరిగా నొక సంవత్సరముక్రిందట ఉన్నతోద్యోగమును విరమించి కొంతకాలము డౌమనివాణకార్యమై దత్తమండలములలో పనిచేసిన శ్రీయుత మునగంటి వెంకట్రావువంతులు గారు ఆశ్రమాద్యోగిగ చేరుట ఈ సంవత్సరము మేము పొందిన లాభము లన్నిటిలోనికి గొప్పది. ఇంతకుముందు ఆశ్రమములో చేరినవారివలె గాక వీరు నెట్లయి హెచ్చు అనుభవకాలాలు తమ పదవికిని సామర్థ్యమునకును సరియగు ప్రతిఫలము సేమాశ్రమపేక్షింపక ఆశ్రమ ఆర్థిక పరిస్థితుల మాత్రమే గమనించుచు కేవలము భుక్తికలయు గౌరవభృతిని నొకొనుచు మమ్ము బుణ్యగ్రస్తుల జేయుచున్నారు.

శ్రీయుతులు విష్ణులపల్లి గోవిందస్వామిగారును, నవీ సాహెబుగారును స్వదేశీకాఖరుండును. నందం నర్సయ్యగారు వ్యవసాయకాఖరుండును సహాయకులుగ సంవత్సరము పొడుగునను భక్తియుత్సాహములతో పని చేయుచున్నారు. ఉద్యోగులకును సభ్యులకును ఉత్సాహప్రేరేపకలయందు విమాత్రము భేదములేదని క్రిందటి నివేదికలో నూచించిన విషయమును ఈ సంఘము కూడ చెప్పగలదుటకు మిక్కిలి ఆనందించుచున్నాము.

ఆశ్రమవాసులసంఖ్య స్వల్పమే యయినను కాలక్రమమున సాధనయందు వారికి నమృతమును పట్టుటయు కుదురుచుండుట తృప్తికరము. వారు సాధ్యమైనంత వృత్తముగ తమ జీవితముల గడపుకొనుచు ఏ సభ్యుడును తన భోజనము కొరకు నెల ఒకటికి ఆరురూపులములకంటె ఎక్కువభర్త్యుకోరకుండుటయు తక్కినయవసరములకూడ తగ్గించుకొనుచున్నారని చెప్పుటకు సంతోష మగుచున్నది. ఈ స్వల్పమొత్తము సంపాదన ఆశ్రమద్రవ్యమునండి నొకొన నవసరము లేకుండునట్లు ప్రతిదినముచేయు కాయకష్టము నేతపరిశ్రమల ద్వారా ఆర్జించుటకు శక్తివంతులగుచున్నారు. శుభ్రతయందు తప్ప తదితరవిషయములలో మనచేతీయలలో పేదలగు పాటకజనముయొక్క జీవితవిధానము ననుకరించుటలో చాలవరకు జనుమును పొందిరి. ఇదియే కదా వీరియాశయము!

గతసంవత్సరము అసాధ్య మనిపించినను ఈ సంవత్సరము యొక్క రెండవ భాగమున ప్రతివ్యక్తియు దినములో సగముభాగమును నేతపరిశ్రమ విషయమై వినియోగింపగలుగుచున్నామని తెలుపుటకు సంతసించుచున్నాము. ఈ పద్ధతి ఇక ముందుకూడ కొనసాగింప గలిగినచో దేశములోని ఖద్దరు నిర్మాణములో చేయవలసినంత తోడ్పాటు చేయుటయేగాక సంస్థయొక్క స్వావలంబనకు కూడ సహాయపడు ననియే మా నమ్మకము.

౧౯౨౨-౨౩ మే నెలలో నలుగురు పంచమబొలారు గుంటూరుజిల్లా కృష్ణాశ్రమమునుండి ఇటకు పంపబడిరి. వారందరు సంతకాంతి పండుగవరకు హిందీ ఆంధ్రములలోపాటు నేతపని కూడ నేర్చుకొనుచు ఇచ్చట విద్యార్థులుగ నుండిరి. వీరికి భోజనము వస్త్రములు ఆశ్రమమే యిచ్చుచుండెను. సంతకాంతిపండుగకు తమ గృహములకు పోయి యిరువురు మాత్రమే తిరిగి రాగలిగిరి. వీరు నేతయందును విద్యయందును జ్ఞానమందును వర్తనమందును అభివృద్ధి గాంచుచున్నారు.

శ్రీయుత సుంద్ర కృష్ణమయ్యగారు అను ఒక పంచమసోదరుడు ఉద్యోగిగ జేరుటకు సమర్థులించి సుమారు మూడుమాసములుండి గృహపరిస్థితులు అనుకూలముగ నుండనందున ఆశ్రమము విడిచి వెళ్లిరి. వారి స్వగ్రామమునకు సమీపములోనుండి సంఘము నుద్ధరించుటకు మంచి అనుకూలములు కలిగిన గుడివాడ సేవాశ్రమములో వారివృద్ధుల పనిజేయుచున్నారు.

ఒక సాలెపిల్లవాడు సుమారు ఆరుమాసములకాలము నేత విద్య నభ్యసించుచు ఆశ్రమముచే పోషింపబడుచుండెను.ఇప్పుడు అతడు తన స్వగ్రామమున నేతపని చేయుచున్నాడు.

సామాన్యముగ పంచములు సాలీలు మొదలగు నిర్దగ్ధ బాతుల బొలార తప్ప ఇతరులను విద్యార్థులుగ ఆశ్రమము తీసికొనజాలరు. కాని శ్రీయుత గూడూరి రామచంద్రరావు గారి కోరికపై వారి అన్నకొమారుడైన వెంకటచలం గారి ఇచ్చట కొన్నాళ్లు ఉంచుకొనుటకు ఒప్పుకొంటిమి. ఆ బాటుడు మిక్కిలి బుద్ధిమంతుడై తెలివితేటలు గలిగి ఆశ్రమమునకు అలంకారముగ నుండుచువచ్చెను. కాని అనారోగ్యమువల్ల కుటుంబమునకు మారముగ నుండుట తగదని తోచి రెండుమాసములైన నెమ్మట అతనిని గృహమునకు పంపవలసినవచ్చెను. ఇటులే శ్రీయుత వాడేవు జగ్గరాజుగారి విషయమై కూడ మివహాయింపు చేయబడెను. వీరు గత ఆరుమాసములనుండి ఆశ్రమములో నేత నేర్చుకొనుచు సద్గుణభాగ్యము చేయుచున్నారు. కొలదిదినములలో వీరు స్వగృహమునకు వెళ్లనై యున్నారు. అన్ని విషయములలోను వీరు తేని లోపము ఆశ్రమవాసులకు చాలకాలమువరకు కనబడుచుండును. ఉత్సాహవంతులై కొంత యువయోగకరమైన జీవితమును ఈ ఆరుమాసములు ఆశ్రమమునందు గడపిరి. ఆశ్రమమునందు వీరికి గల అభిమానమునకు ఆశ్రమవాసులు కృతజ్ఞులు. యుక్తవయస్సు వచ్చినతర్వాత వీరు తిరిగి ఆశ్రమాద్యములపై గాఢానురాగము కలిగి ఇంతకంటె కాశ్యత్వమైన సంబంధమును ఏర్పరుచుకొందురుగాక!

గత సంవత్సరమునలేనే ఈ సంవత్సరము కూడ స్వదేశీకాఖ ఈ ఆశ్రమమునకు పట్టుకొమ్మయై యున్నది. ఆశ్రమమునకు చిట్టుప్రక్కల గ్రామముల నుండియు ఈ గ్రామ పంచముల నుండియు వచ్చు వడుకునూలు ఇచ్చట నేబుబడు చున్నది. పంచములలో క్రమముగ వడుకుచు మాకు దారము నందజేయుచున్నవారికి రాటుముల నుచితముగ నిచ్చుటకు నెచ్చయించినాము. నేత సాగుచున్న వగముల సంఖ్య గత సంవత్సరమునకంటె హెచ్చు కాకుండుట విచారకరము. ఈ లోపును కొందరు సాలీలువచ్చి కొంతకాలము మాత్రమే యండి వెళ్లిపోవుచు వచ్చిరి. ఆశ్రమ ఆవరణలో నేసిన బట్టల మాత్రమే మేము విక్రయించుచున్నారము. ఆశ్రమ సూత్రములకు నిరోధము లేకుండ వర్తించు సాలీలు ఆవరణలో నివసించి పనిచేయుటకు సమ్మతించి రానందున వగముల సంఖ్య నిశ్చయమై హెచ్చుకాలేదు. ఇకముందుకూడ ఈపద్ధతిని సాలీల వగముల సంఖ్య ఆశ్రమావరణలో హెచ్చగు నను నమ్మకము లేదు. ఉద్యోగులు, సభ్యులు, విద్యార్థులు నేతయందు సాధన గడించి వగముల సంఖ్య వృద్ధిచేయవలెను. ఇది బహు నెమ్మదియైన పద్ధతి. ఇప్పుడు ఆశ్రమవస్త్రములకు ఉన్న గౌరవము నిలుపదలచినయెడల వేరు మార్గము లేదు. బట్టయొక్క తరుచునేతకును కలితీ లేని ఖద్దరని నమ్మకముతో చెప్పటకును ఆశ్రమవస్త్రములు మన రాజధాని యందే గాక ఇతర రాష్ట్రములయందును పేరు వహించియున్నవి. ఈకొద్ది సాలెవారందఱును ఆశ్రమమున నుండుటకు శ్రీయుత కృష్ణమృత్యుశ్రేష్ఠిగారు వహించియున్న శ్రద్ధాభక్తులే కారణము.

వ్యవసాయమును ఈ సంవత్సరమే ప్రారంభించితిమి. అది యును ఆశ్రమపోషణకు ఆధారముగ భావించియుండుట నిజమే. కాని ప్రస్తుత పరిస్థితులనుబట్టి ఆశ్రమవాసులు ఈ విషయమై హెచ్చు ఉపయోగకరముగ పనిచేయగలుగు సూచనలు లేవు. విరాళము నొసంగియుండిన యొకదాత యభివృత్తము ననుసరించి యొకను కొంచెము భూముల కొనవలసియున్నది. కాని అది ఆశ్రమరాసుల పోషణకును సాధనకును ఎంతవరకు వినియోగపరుచుకొనగలమో భావికాలమే నిర్ణయించవలెను.

గ్రామములో నంగడి యుంచి ప్రజలతో నెక్కువసంబంధము కలుగజేసికొను తలంపుతోను సన్సార్థమున వంచనలేకుండ వ్యాపారము చేయుచు వారి నాకర్షించుటకును రుగ్గం లు ప్రత్యేకించి యుంచి యుంటిమి. రెండుమాసములు సాగినది. తరువాత మనుష్యులు లేకను నేతపనికి అభ్యంతరము అగుటచే దానిని విరమింపవలసినవచ్చినది. అయినను ప్రత్యేకముగ ఆపనికి తగిన మనుష్యులవల్ల సహాయము దొరకనప్పుడు దీనిని పునరుద్ధరింప నెంచివారము.

పంచములు:— రెండుసంవత్సరముల కాలమైనను వరకు ఒక్కరైనను ఈమండలమునుండిరాకుండుట శోచనీయము. పంచమబొలారు ఆంధ్రరాష్ట్రములో నేనలమునుండి వచ్చినను ఆశ్రమ సూత్రములకు కట్టుబాటుకు లోపయి యున్నంతకాలము నేతవిద్య నేర్చుచు వస్త్రములు భోజనము ఇచ్చుటకు సంసిద్ధులము.

నిన్న జాతులవారి సభివృద్ధికి తెచ్చుటకును వారికి ఆత్మ వికాసము పెంపొందించి ఆత్మగౌరవము కలుగజేయుటకును ఇట్టి ఆశ్రమములు ఏర్పాటు అనుకూలములని అనుభవమున వ్యక్తమగుచున్నది. శ్రీయుత సంధం స్వయంగా (ఆదిమాంబ్రాలు) ఈశ్వరార్చన మండలకాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకవర్గమున పనిచేయుచున్నారు. పంచమబాలయ తమ దినచర్యలో తక్కిన నేతవిద్యలో బాలు నైతికబోధలలోను (ప్రార్థనాదులందు) పాల్గొనుచుండుట ఎంతయు సంతోషదాయకము.

హిందీ:—హిందీభాషను నేర్పుటకు ప్రచారకుల నియమించుటకు వలయు ద్రవ్యసంపత్తి ఈవీదసంస్థకు లేదన్న విషయ మెల్లరెంగినదే. అయినను శక్తివంతతక తెలుగువ్రాయన చదువును వచ్చినవారికి ఈభాషనుకూడ నేర్పుట ఆశ్రమదినచర్యలో నొక అంగముగ నేర్పాటు గావించియున్నారము. హిందీప్రచార కార్యాలయము వారి సంఘములో సభ్యులు శ్రీయుత దిగుమర్తి హనుమంతరావు పంతులుగారు తమ విలువగల అనుభవమును సహాయించుచు సలహాల నిచ్చుచు తమధర్మమును నిర్వహించుచున్నారు.

ప్రకృతివిత్తి:— తోటలయందు పరిశుభ్రమైన గాలివెనుతురు ప్రసరించు నిట్టి తావులందు ప్రకృతివిత్తిను గూర్చి వేరే చెప్పవక్కరలేదు. శ్రీయుత గంధం వెంకటకృష్ణారావు పంతులుగారు శ్రీయుత చౌ॥ సుందరగోపాలరావు పంతులుగారు ఆశ్రమమునకు విచ్చేసి తమ సానుభూతిని తెలుపుచు వచ్చిరి. ఇతర శ్రామములనుండి ఇతర మండలములనుండి కొందరు మిత్రులు వచ్చుటకు దయచేసి కొంతకాలముండి ఈవిత్తివిధానము సభ్యులందు ఆలోచ్యము పొందుచువచ్చిరి.

రాజకీయవ్యవహారములలో పని చేయుటకు ఒకరినికన్న మెక్కువమందిని ఇచ్చుటకు తగిన స్థితిలో ఆశ్రమము లేదని చెప్పవలసి వచ్చినందుకు విచారముగ నున్నది. శ్రీయుత చతుర్వేదుల వెంకటకృష్ణారావు సంవత్సరముపాడుగున భక్తిశిక్షణతో మండల కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకవర్గములో పని చేయుచు నేయున్నారు. ఇటీవల మండల కార్యదర్శిగ కూడ పనిచేయుచున్నారు. శ్రీమతి దిగుమర్తి కృష్ణాభాయి గారు శ్రీల కాంగ్రెసు సంఘములోను మండల కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘములోను సభ్యురాలుగ పనిచేయుచున్నారు. శ్రీయుత కొండెరెడ్డి పున్నయ్యగారు మండలకాంగ్రెసు ప్రచారమునకు వెళ్లిరి. ఆశ్రమములో నివసించువారందరు కాంగ్రెసుసభ్యులుగ జేరియున్నారు.

శ్రీయుత రావుబాద్షారు ఆదుర్తి రావురావు పంతులుగారు తమ సామానులను ఆశ్రమయంతరము నిమిత్తమును వ్యవసాయభాగ్యభివృద్ధిగాను రూ ౧౦౦౦ ల విరాళ మిచ్చి మా కృతజ్ఞతకు పాత్రులైరి. శ్రీయుత మునగాల జమీందారుగారు వారి సహజ ఔదార్యముతో రూ ౧౦౦౦ ల విరాళమును వాగ్దాన మొసంగి అందు ప్రథమభాగముగ రూ ౩౦౦ ల దయచేసి మా వందనములకు పాత్రులైరి.

శ్రీయుత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు గారు నిరుటి సంవత్సరాదిదినమున నిచ్చుట నుండినందున వారే ప్రేక్షకులలో మొదటివారు. మండలనాయకులు, శ్రీయుత జమ్నాదాసు గాంధీగారు (సభ్యుత్తీఆశ్రమమునుండి) హిందీప్రచారకులు శ్రీయుత కొత్తాల్లుగారు, చెరసాలపండి విముక్తులైన రాజకీయస్పందితులు పలువురు ఇచ్చుటకు దయచేసి మా ఆశ్రమము పట్ల తమ సానుభూతిని తెలుపుచువచ్చినందుకు మేము ధన్యులము. ఈ గ్రామవాస్తవ్యులు క్రిందటి నివేదికలో మేము తెలిపినట్లే ఈ సంవత్సరముకూడ మాకు తోడ్పడియున్నారు. ఇ కను ఆ నేతలు మా మేము మరయుచున్నారు. అందరి నామధేయములు చెప్పటకు సాధ్యపడదు. కాని మాకు సదా సహాయము చేయుచున్న శ్రీయుత తిక్కవరపు వెంకరెడ్డిగారిని చెప్పక తప్పదు.

ఆశ్రమమునకు మొన్న బండిపోటువలన తటస్థించిన ఆపదల విషయమై వార్తాపత్రికలలో ప్రచురపరచితిమి. అయినను ఇందువిషయమై రెండుమాటలు చెప్పక నీల లేదు. కడచిన యేడెనిమిదిమాసములలోను ఎనిమిదిసార్లు దొంగతనము జరుగుచు వచ్చెను. ఎంతదైర్యముతో నొకసారి కొకసారి, మాసోద్యమము ముగ్గు బాళ్లపెట్టవలెనని పందింపవలెననిగాని మా ఆశ్రమమునకు విచ్చేయుచుండితే అంతకంతకు మాసాధనసంపత్తికి తోడ్పడుచు వచ్చినయే మా నమ్మకము.

మొత్తముమీద ఆశ్రమాదర్శములు ప్రజల మనములలో నాటుకొనుచు, ఎక్కువప్రచారము గావించుచు అభివృద్ధిలోనికి వచ్చుచున్నవనియు నమ్ముచున్నాము. ఇతర జిల్లాలలో సుతాని

నిర్వాణకార్యక్రమము

(గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగారు)

మ-రా-రా-శ్రీ, రావుల సీతారామయ్యగారి విషయమై నే లిఖించిన వ్యాసముపై చేసిన విమర్శ కంఠయు కృతజ్ఞుడ. రాటుముల విషయమై లోగడ ముచ్చటించలేదు. దెజవాడ ప్రజాశిక్షలో రాటుములు చేరియుండి, ౨౦ లక్షలు, గాక, హెచ్చుగా నివారణే స్థాపించబడినవి. ఆంధ్రదేశమున ౧౪ లక్ష యున్నట్లు ౨౧ సం॥లో అంచనా వేయబడినను, పంజాబులో ౪౦ లక్షలవరకు కలగని తెలిసిరి. రాటుములలో కొన్ని యిప్పుడు పనిచేయుట లేదు. ముఖ్యకారణము ఆహూలనము మగ్గములు లేకుండుటయే. మగ్గములు సాగించినకొలదియు, మరల రాటుములు ధ్వనిచేయ నారంభించును.

కొత్తగా మగ్గములు పెట్టవలె నన్నచో, కొందరికి నేర్పవలె. అందుకై నేతపాఠశాలలు పెట్టవలసియుండును. దీనికి గల కారణము సాలెవారు ఇదివరకు తమకులమహాభలలో రెండు పర్యాయములు ఖద్దరు నేయవలె ననియు, ధరింపవలె ననియు తీర్మానములు జరిపియున్నను, ఆప్రకారము వారు ఆచరణలో పెట్టకపోవుటయే. వారు ఆచరించిన, వారితావుననే, ఇతరపాఠశాలలతో నిమిత్తము లేకుండ, యీ కళను నేర్పించవచ్చును. వారి తావున మిల్లుమాలు శేతనేర్చుకొని ఖద్దరునేయ విలుపవదు. కాన ప్రత్యేకముగా నేతపాఠశాలలు పెట్టి, నేతను, విద్యార్థులకు నేర్పాలెను. భోజనసమీపాయము లేనివానికి ఉచితముగా, భోజనాదివసతుల కల్పించవలెను. ఓప్రదేశమున సాక్షిగోపాలులో గోపబంధుదాసు మహాశయునిచే స్థాపించబడిన గత్యవాది ఆశ్రమములోని బాలురకు తల ౧-కి నెలకు ౬-౮-౦ ఖర్చు అగుచున్నది. మరికొన్ని సౌకర్యములు కలిగించినను నెల ౧-కి ౮-౦-౦ మించి ఖర్చుకాదు. ఒక్కొక్కమగ్గముమీద సామాన్యముగా నిర్దేశకు నేర్పవలెను. మూడునాలుగు మగ్గములతో ప్రారంభించినయెడల, సంవత్సరంతయులోపల ౨౪, ౩౨ మందికి నేర్పవలెను. విద్యార్థులు వయసువచ్చినవారై కొంచెము తెలివితేటలు గలవారైనచో ౩ నెలలకాలములో నేతవిద్య సాంగముగా అభ్యసించి స్వయముగా మగ్గమును నడిపికొని జీవనోపాధి సంపాదించు కలుగుదురు. గ్రామముయొక్క శక్తిసామర్థ్యముబట్టి పాఠశాలయొక్క విస్తీర్ణత తగుగు పెంపులను పొందుచుండును. ఆవిధమున తర్సికు చేయబడిన విద్యార్థు లొకసంవత్సరకాలమైనను ఖద్దరు నేయనట్లు లిఖితముగా ఒడంబడిక నీయవలెను. వారలలో బీదలకు మగ్గములు వాయిదాబడి వరకులవిదయ ప్పించవచ్చును. నల్లరు, అయిదుగురు ఆపావీలు అభిమానించినచో, యీకార్యక్రమము జయప్రథముగా కొనసాగును. ఈవిద్యార్థులు తామభ్యసించు కాలమునకూడ కొంతకత్తమును నేయుదురు. ఉపాధ్యాయులు, మధ్యమధ్య కొంత తానుగూడ నేయుచుండురు. అట్లు తయారగుబట్టకు కూలినలన పాఠశాల ఖర్చులు కొంతవరకు ముదరావచ్చును. తక్కినఖర్చును గ్రామములు చందాయాశయున ఇచ్చుటవలెనగాని, లేక నేత గాంధ్రవలన రాబట్టుకొనుటవలన గాని, ఏవో విధమున సమకూర్చవచ్చును.

ఈవిషయమునందు గాజుమైన వాంఛ కలిగినచో, మగ్గములు తోచకపోవు. ఉపాయములు కన్పడకపోవు. ఉత్సాహము, కార్యశీలు మాత్రమే కావలసియున్నవి.

మావంతులగు యువకులు ఇట్టి సంస్థల స్థాపించు యత్నములలో నున్నారును మాదనలు గలవు.

ఆశ్రమపుత్రులెక్కులు కడచిన పెద్దెంబరు ఆఖరువరకు తనిఖీ చేయబడి ప్రచురింపబడియున్నవి. ఈ ఏప్రియల్ నెలఖర్చుకు తిరిగి ప్రచురింపబడును. ప్రస్తుత ఆర్థికస్థితిమాత్రము బాగులేదని చెప్పటకు విచారమగుచున్నది. రూ ౬౦౦ లేక ౭౦౦ రూపాయలు మాత్రమే మిగిలియున్నది. ముందు ఎట్లు కొనసాగుచో చెప్పటకు నీలులేదు. కాని సభ్యులు ఖర్చు తగ్గించుకొనుచు వచ్చినట్లే ఉద్యోగులుకూడ సభ్యుల స్వేచ్ఛలతో వేతనములు స్వీకరించుచు మాకృతజ్ఞతకు పాత్రులగుదురనియే మా మాతాశ.

ఇట్టి సంస్థలపట్ల మహాత్ముని నిర్వాణకార్యక్రమములోని విషయము లన్నిటికిని ప్రచారము బాగుగ కలుగుచున్నదనియే మా దృఢవిశ్వాసము. అచిరకాలమున మన మాతృదేశమునందు ఇట్టి సంస్థలనేకములు బయలుదేరి దేశసేవకు తోడ్పడునని నమ్ముచున్నాము.

తీలకు స్వరాజ్యనిధి

ఇదివరకు వసూలు	780-5-9
నేత్ కుర్చుల్ దంగర్రి గారు	25 0 0
,, గోకల్ దాస్ రూపసిగారు	15 0 0
స్వాం కంపెనీవారు	25 0 0
నేత్ నాంజిహంజీగారు	25 4 0
,, నాగజీ పురుషోత్తం గారు	25 0 0
,, యాన్ చందు చలిల్ దాసుగారు	25 0 0
,, సాకలుచందు తాలచందుగారు	25 0 0
,, దేశాయి కంపెనీవారు	10 0 0
,, వల్లభదాస్ లేజపాలుగారు	10 0 0
,, మానెజీ బేచార్ గారు	11 0 0
,, వీసెజీ లోపక గారు	11 0 0
,, మెహతామోదీకంపెనీ	25 0 0
,, చక్రబుర్తి గోవిందజీగారు	10 0 0
,, హంసరాజ్ విమరాం కంపెనీవారు	5 0 0
,, చలిల్ దాసు భాయీగారు	2 0 0
,, హెచ్. నామోదరు కంపెనీవారు	5 0 0
,, జీవరాజ్ భాయీగారు	5 0 0
,, ధర్మి గోకుల్ జీగారు	5 0 0
,, మనిలాలు మాన్సింగుగారు	5 0 0
,, మోహనరాజ్ కోడదాసుగారు	10 0 0
,, రామచంద్ర ఆచార్యగారు	2 0 0
,, డి. నారాయణదాస్ గారు	5 0 0
,, జీ. యు. నేత్ గారు	15 0 0

మొత్తము. రూ. 1081-9-9

ధనశేష్యము వార్తలు

ఈ గ్రామములో వేదశాస్త్ర సాక్షుల సెలకొల్పి అంతు విద్యార్థులకు వుచితముగా భోజనసదుపాయం లేకపోవడం, పరీక్షలలో ఉత్తీర్ణులైన వారిలకు ప్రతి నెలకు వేతనము లిచ్చుటకు నిర్ణయించి, యీ వైకాపాపార్టీ విడిచివేళు చూడగా ధనముచే యీ గ్రంథాల ఉపయోగమున దేశభాషా భాషాభివృద్ధికిరకు ప్రారంభింపబోవు చున్నారు.

సమస్త వేదశాస్త్రములు చెప్పబడును, పూర్తిగా చదివినవార్లకు మాత్రమే నెలతీసు లిచ్చి పోషింపబడుదురు.

యీ కార్యము నిమిత్తము వాయువ్యక్షేత్రము వినియోగించుటకు నిర్ణయించుకొంటిని. ఈ ఘనకార్యముకు దేశమునకు వెల్లడి యగునట్లు తమ ఔత్తరీయం ప్రకటించి వచ్చు కృత్యాధునిగా జేతు. జడెడ. ఇట్లు నేరకుడు శంకరనుంచి కుబ్రహాస్థానం.

ఇట్టిపాఠశాలలో ముఖ్యముగా పంచమాది నిన్ను జాతులలోనివారలను, మహమ్మదీయబాలరకు, కల్లుత చాలించిన గొడులను, విదేశపాఠశాలల బహిష్కరించిన విద్యార్థులను చేర్చవలెను. వారికి స్థానముల నుంచి, తక్కినవారిని తర్వాత జేర్చునవలెను. పంచమాదుల చేర్చుటవలన పూర్వపుస్త్రీ మరల వారలకుదరించుటయే గాక, వారి ఆర్థికస్థితి బాగుపరచుచు ఉన్నత్యతా నివారణకుగూడ గొప్పసహాయ మొసరింతుము.

ఈ నేతగాంధు సామాన్యముగా నెల ౧-కి ౨౦ మొత్తము ౩౦ రూపాయలవరకు సంపాదించగలుగుదురు. అందువలన జీవనోపాధి సునాయాసముగా జరుగును.

ఈవిధమున మగ్గములు అభివృద్ధి యగుకొలదియు, నేతగాడు తనకు కావలసిన నాలుచేర్చుకొనుట యందలి ఆనందకరముగుర్తించి, తనవారల ప్రోత్సాహపరచి, రాటుములు వృద్ధిచేయుటకు, వానిచే పనిజేయించుటకు కారకుడగును. మరియు, ప్రజలలో ఖద్దరునం దభిలాష పెరిగినకొలదియు, వారల కుటుంబమునకు కావలసిన నాలు వాయువ్యముకొని, నేయించి కొనసాగింతురు. కూలికై వడకించుచునున్న సామాన్యముగా ప్రత్యేకము అరుదుగ నుండురు. బట్టిలో నుండుజనము పల్లెటూరి జనములో ౧౦-వ లేక ౧౧ వ వంతు ఉండురు. వారలకొరకు కూలికై వడకు రాటుములు సులభముగా దొరకును. హిందూదేశములో ౬, ౭ కొట్ల గృహములు ప్రత్యేకకుటుంబములు గలవు. గృహము, కొకచాటుము మన ఆదర్శము. అందుచే రావుల సీతారామయ్యగారు కొరువానికన్న హెచ్చురాటుములు ఏర్పడును. మతీయు. కూలికై వడకించువారలసంఖ్య తరుగుకొలదియు, సమస్త తేలికగా పరిష్కార మగును. నాలులయము కూలికై తయారై, బట్టలయము కూలికై నేయబడి, దేశసేవకు సప్లయ చేయ నెంచుట సాధ్యత్యపథ్యమైదు. నానివలన యీదేశమునకు మోక్షము రానేరదు. స్వయంసహాయము అందుబుగ్గము. సురలపై నాభారపడుటయే దాని మూలతత్వము. గాంధీస్థిధాంతము దీనికి ప్రతితి క్తమని గమనించి, నేతవిషయమున ప్రజలు అప్రమత్తులై యుండురగాయని ప్రార్థించుచున్నాను.

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము

.....

ఈ దీప్తిగర్వనీలకు, పీఠమండలం వగైరా సుమా
100 గామసుల సదుపాయమును పొందుచున్నాడు. ఇట్టిమహా

గురుకులాశ్రమము, బెజవాడ,

స్టేట్ కౌన్సిల్ సమావేశము

26 వ తేది చర్య

దీర్ఘి, మార్చి 26:—నేటిదినము స్టేట్ కౌన్సిలు సమావేశమున 24 మంది సభ్యులు హాజరై యుండిరి. శాశ్వతముగా చేసిన పట్టిక చాలవచ్చి యున్నది. రి అధికారసభ్యుల బిల్లులపై చర్యచేయుట గావలసియుండెను. అంతిమముగా కొన్ని ప్రశ్నలకు బదులినిగలగడిన తరువాత మహేంద్రప్రతాపసింగుగారి ఆస్తిని గురించిన తీర్మానముపై చర్య ప్రారంభమయ్యెను.

క్రీరారుగారు

ఈ తీర్మానముపై ప్రసంగించును క్రీరాగారు కిట్లు చెప్పిరి. యుద్ధసమయమునందు మహేంద్రప్రతాపసింగుగారు జన్మ సీమలోను, యుద్ధవారిలోను రహస్యతరఫులను సులభముగా విడిచిపెట్టి యుద్ధము ముగిసిన తరువాత తమచిరుగులాట విడువక యుండినందున, ఆతనినియే తగుమైన రీతిని మెలం గుటకు ప్రభుత్వమువారు బుని. ఆతనినియే ఆస్తియంతయు ప్రభుత్వమువారు స్వాధీనపెట్టుకొని, ఆతనియొద్దనున్న చరాస్తి, సామగ్రి, వాటా, ఇత్యాదులన్నియు బట్టుకొని, మహేంద్ర సింగుగారి కుమారుడు యుక్తమయ్యకు ద్రైవిద్యుట శాస్త్రని స్వాధీనము చేయవలెనని తీర్మానించిరి. ఇందులకు 1918, 111 వ శకుతమనుప్రకారము ప్రభుత్వము వారి స్వాధీనము చేయుట యీ బిల్లు లేబడినది. సింగుగారి కుమారుడు మైనకు దళియంతులనుండిగాక, కొద్ది ఆస్తి వాస్తవము ఆస్తిని పరిపాలించుచుండెదరు.

లాలాసుక బీరుసింగు గారు

ఈ తీర్మానముపై లాలాసుక బీరుసింగు గారిట్లు ప్రసంగించిరి:—విశాఖ జేతనుల తలకించి యున్న నెలకొనడ మహేంద్ర ప్రతాపసింగు ప్రయోగము పోవుటకు పూర్వమునుండి నేనాతనికి పరిచయము. నాతడు పరిచయము బింపుడు నేనాతనిజాతులకై వెళ్ళియుండిన సమయమున తనచే పూడిపబడిన కుర్రవల పాతకాల నాకుజూపించెను. అప్పుడు నాకుమితావదము చేకూరెను. ప్రస్తుతము సాశ్వతముని విశాఖగా నాకుజూచుట చాలశోచనీయము. ఆతడు స్థాపించిన, పరిశ్రమపాతకాలకై మహేంద్రప్రతాపసింగు కొంత ఆస్తి యిచ్చియుండును. ఆ విధానము నిరసింపక, ప్రభుత్వమువారి యాస్తియందీ కాబడిని ఆపాతకాలకై వినియోగించుట ముప్పు.

క్రీరారుగారు ప్రభుత్వమువారు కుర్రవల పాతకాలకు భవమిట్లు కేలాటి చర్య బాగుదురో తాము తెలుపవలసినది తెలిసి. ప్రస్తుతము ఆస్తియంతయు కొద్ది ఆస్తి వాస్తవము స్వాధీన పెట్టుకొందు. అందుకై రాష్ట్రముపరిపాలనము వారు పాతకాలకు సహాయకర మిట్లు లేదో తెలియదు. అయిన ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించి, కినియేర్పాటు చేయుటకుమాత్రము వాగ్దానముయ్యాలని క్రీరారుగారు నుడిచిరి.

ప్రభుత్వమువారు సాశ్వతముని విశాఖయొడ వారియొడ నుడ నెంతసాదరభావమున మెలంకరించి యాతీర్మానమువలన తేలుచున్నదని మధ్యపురు, లాల్పందగారు, నవాబు ముఖా ముఖా భాగవారు తీర్మానమునకు అనుమత్యుకరి. ఓటునకు పెట్టగా కిట్లు సర్వజనాంగీకార మయ్యెను.

ప్రీన్సాయ వాదుల బిల్లు

ప్రీన్సాయ వాదులు, కోర్టులందు ప్రాక్టీసు చేయుటకు ప్రస్తుతమున్న ఆసాధ్యములన్నియు తొలగించు సామాన్య కానసభవారు తీర్మానించిన తీర్మానముపై క్రీరారుగారు రుపపాదించగా ఆమోదింపబడినది. ఒకరి మాత్ర మిందులకు ప్రతిపాదముగ సమర్థి నిచ్చిరి.

ఒడవ్యాపారముల బిల్లు

ఒడవ్యాపారముల బిల్లుల నిబంధనల నన్నిటిని కేంద్రీకరించుటకై సామాన్య కానసభవారు బిల్లుకొని రియూతు చేసిరి. దానిని చార్జిక్కుగా రుపపాదించగా సభ్యులందరూమోదింపిరి.

అధ్యక్షుని యువనానము

సభ అనుబంధమును అధ్యక్షుడుగారు తేది యిట్లు పర్యవేక్షించిరి:—ఈ సమావేశ మెన్నదానో, చరల నెన్నకు ప్రాధాన్యత యాదినయ మేమియు నేర్పరాదు. సామాన్య కానసభలో కొన్ని ముఖ్యమైన విషయములు చర్యలో నున్నవి. అట్లు యేదో నిశ్చయమైన యధిపత్యము వెలువడుటకు నీ సమావేశము అవుటకువారు శత్రుగవర్తులుజనరలు గారు, రెండు సభల సమ్మతి సమావేశమున విమర్శించిరి దిద్దించి, ఒక ప్రసంగము జేయవలసియున్నది చెప్పిరి. అందుకై యీ సమావేశము నింతటితో నాపరాదు. శత్రువుల 12-30 ఘంటలకు సభసమావేశమగును.

స్టేట్ కౌన్సిలు అంత్యసమావేశము

ప్రభుత్వమువారు అధిక ప్రతినిధులతో నేలకొనియున్న తేదీ దలంచలేదు

దీర్ఘి, మార్చి 27:—నేటిదినము స్టేట్ కౌన్సిలు సమావేశమైనపుడు ప్రేక్షకులకై ప్రత్యేకింపబడిన స్థానములందు సామాన్య కానసభ సభ్యులతో నిండియుండెను. శాశ్వతముగా చేసిన పట్టిక చాలవచ్చి యున్నది. రి అధికారసభ్యుల బిల్లులపై చర్యచేయుట గావలసియుండెను. అంతిమముగా కొన్ని ప్రశ్నలకు బదులినిగలగడిన తరువాత మహేంద్రప్రతాపసింగుగారి ఆస్తిని గురించిన తీర్మానముపై చర్య ప్రారంభమయ్యెను.

అధ్యక్షుడు:—అనగా, బిల్లు చరల చర్యించుటకీ సభ వారియెడల నుంచబడినదా?

కుక్కుగారు:—లేదు. ప్రస్తుతము బిల్లు గౌరవరు జనరలుగారి యాలోచనార్థము పంపబడినది. ఈ బిల్లు విషయము ప్రభుత్వమువారి యిట్టి చర్యదీసి కొనినది యంతయు నిర్ధారించబడలేదు. ఈ విషయము మిగిలినది చాలశోచనీయమగు ననినట్లు. అయిన సాయంత్రము 5 ఘంటలకు ప్రభుత్వము వారి లోకాటిచర్య బాగునొనరినది తెలుప గలుగుదును. అందున అంతిమాక సభ ఆగినదని నలచినట్లెదను.

సభ్యు లామోదింపగా, సాయంత్రము 5 ఘంటలకాక సభ ఆగినది.

*** ** *

ఉప్పు పన్ను

భారత ప్రభుత్వమువారి సంశయావస్థ

దీర్ఘి, మార్చి 27:—భారత కానసభ ఈ దినమున 80 టిలకై కాన్సర్వేషన్లు సాపేక్షముగా చేయుటకు సామర్థ్యము చాలవచ్చి, ఈ దినము సాయంత్రము 5 గంటలకు భారత ప్రభుత్వమువారు అధిక బిల్లుపై దీనిని చర్యను కుక్కుగారు ప్రకటించెదరని తెలియుటకు, కాన్సర్వేషన్ వచ్చిరి. సభ్యులు చాలవచ్చి గృహములకు వెళ్ళిపోవుటకై కాన్సర్వేషన్లు సభ్యుల చాల తక్కువగుండెను. కాని కుక్కుగారు ప్రభుత్వమువారి చర్యను గురించి తేలియియు దెలుపవలసివచ్చెను. అధిక బిల్లుపై ప్రభుత్వమువారి కేర్పాట్ల ప్రతిపాదనలు గావించినది ఆతడు తెలిపెను.

అధ్యక్షుడు

ఇట్లు దెలుపుటకై సోపానములైన కాన్సర్వేషన్లు, సందర్భమున పంపించుచు. ఈ సమావేశమున నిలిపివేయవచ్చునో లేదో ప్రభుత్వసభ్యులు నాకు తెలుపవలెను.

సర్. మ. సాఫీ:—ఈ సభ సమావేశమున నిలిపివేయవచ్చును.

అధ్యక్షుడు

అట్లుయేమిదల, నీ సభ్యుల నందరిని ఈ సాయంత్రము వృధాగా నిచ్చుటకు రప్పించినట్లు విచారించుచున్నాను. ప్రభుత్వకార్యక్రమమును సాగించు తాత్కాలిక సహాయము, ఈ సమావేశమున ఎప్పుడు ముగించునదియు ముందుగనే సభ్యులకు తెలుప వలసియున్నది. సభ్యులు దెలుప వలసియున్నది. ఇంక ముందుగా నేర్పి గోరుచుండును. మామూలు విషయము, ఈ సమావేశ మెప్పుడు ముగియునదియు ముందుగనే తెలుపుటకు, కొన్ని ప్రత్యేకపరిస్థితుల వలన తీలుగాకావలెనని నాకు తెలియెను. కాని ఈ విషయము నిశ్చయమైనది మరచిపోకుండురు గాక యని కోరుచున్నాను.

సర్. మ. సాఫీ.

ఈ విషయమును ప్రభుత్వసభ్యుల తప్పుడును మంచి పోతే దనియు, ఎప్పుడును గమనించుచునే యుండిరియు, అధ్యక్షుడు నకు సభ్యులకును అభయమొసగుచున్నాను. ఈ విషయమున సంభించిన ఆసాధారణపరిస్థితులను ప్రభుత్వమువారు ముందుగా నూహించ వలసివచ్చెను గమనింపవలెను. ఇది చాల ఆసాధారణ పరిస్థితులు. అందుచే సాయంత్రమేమి చర్య సాగింపబడునో తెలుపవలెను. ప్రభుత్వసభ్యులు దెలుపవలసివచ్చెను.

తరువాత సమావేశము ముగింపబడినది. తిర్థిగారు 15వ తేదీన సిద్ధయందు సమావేశ మగును.

మాడ రేటుల మొర

సాయంత్రం 5 ఘంటల సమావేశము

మార్చి, 27:—ప్రభుత్వమువారిలో చార్జి చేసి యున్న కొన విచ్చిరి. అచర్య యేలాటికై వది కుక్కుగారు నేటి 5 ఘంటల సమావేశమున విచారణ చేయవలెను. రంగాచారి, శ్రీ మ. రి. అ. యాదవ, జమునా దాస్ ద్వారక దాసు, యంతయు నితరసభ్యులు 20 మంది సంతకములచేసి, రిడింగు ప్రభుత్వమువారు సర్టిఫికేటు ఉత్సవము విషయమున జేతుకావలసి విజ్ఞప్తులు బంపుకొనిరి.

అధ్యక్షుడు ప్రకాశింపగా, బిల్లు ప్రాయోజింపబడి:—తాము యిచ్చియున్న సర్టిఫికేట్ చేసినదెట్లు, అట్టిచర్య అనాదికృతమైనది యు, ప్రమాదజనకము నగును. భారతదేశముననున్న విశ్వావరతులెల్ల ప్రభుత్వమునకు విశాఖల జేయువది అది. ప్రజలలో కలకలము, అసంతృప్తి (కలకలక, గొప్ప విప్లవమును గూడ దగులజేయవచ్చును. ఇక కానసభిని యాలోచించిన, భారత సంస్కరణ కానసభ 67 సెక్షన్ క్రింద గవర్నరు జనరలుగారు యేలాటినూర్జులనె యొక బిల్లుపై జేయవలసినది, వారిబిల్లు బిల్లు యేలాటియో సభవారితే నామోదించబడుటకు ముందే జేయవలయును. అయినపు మిగిలిన తరువాత గవర్నరుగారు సలహా జేయుటకునని సర్టిఫికేట్ చేయుటకునని అధికారములేదు. ఏలాటియో నూతనబిల్లు నే వారు సర్టిఫికేట్ చేయవచ్చును. ముందు మాంబేరుగారు జేప్పిన విధానమునే సర్టిఫికేట్ అధికారము చలాయించ బడవలయును. ప్రభుత్వ కానసభ చర్యలోనుండినపుడు, మాంబేరుగారు జేప్పియుండిరి. యొక కానిని అధికృతముగా నూననది గుర్తించియోగని కాను కానిని పరిపాలించు మహాసభను ముగించుచు, సర్టిఫికేట్ అధికారము గవర్నరు జనరలు వాడవలయును. అధిక ప్రతినిధుల విషయములో కానసభవారు చాల నిర్బంధములను జేయవలసి. పూర్వ సామాన్య కానసభకును, నూతనసభకును విభేదము అధిక విషయమే. ఈ యధికారము భారతీయ కానసభకు ముఖ్యముగా కేంద్ర సభకు నొసంగబడినది. అట్టి సమయములందు గ్రామములందులకు శాశ్వత విషయములందు గవర్నరు జనరలుగారు సర్టిఫికేట్ చేయవలెనని, అధికారమైన వేలకే జేయవలయును. ఎంతయోవిషయదళముగాక, సాధారణాధికారము ఉన్నచే నన్నవిధియు అనంతమునని అన్ని పక్షముల వారు వాదించుచున్నది. త్యయగిరియంతులవారు నూపించిన సలహా నిచ్చితిని అమలులో దెచ్చియేదల లోటులకాలదని మేము నమ్ముచున్నాము. అధిక ప్రతినిధులకు నాపబడినట్లు నాకు శాశ్వతములు. అట్టివానిని సంతకించెను. గరిరెండుసంవత్సరములందు, ప్రభుత్వమువారి సమావేశ 80 కోట్లకాక ప్రజలపై ఇంక సాయముజేయించితిమి. వర్తమాను నతీనాధికారులకు నోపకారముపై పన్ను విధించుట చాల యధర్మము. ఇంక యొకవైపున ఎలక్టరులకు ప్రసాదముగగించుదని మేము చేయగలము. ధర్మవిశాఖకుగలయోగాక, హానికము గూడలగు నీచర్య. కాల్లెలుకట్టుము ఆమోదించునది నాటినుండి భారతదేశమున బలవంత యాలోచనమునంది, యిచ్చితిమి. ప్రజలు వెలువరికీ వచ్చుచున్నాను. ప్రస్తుతము గవర్నరు జనరలుగారికి సర్టిఫికేట్ చేయుచు సలహాచేసి ఆంగ్లో హిందవుల ప్రతిపే, అప్పుడు పూర్వపుగొర్నరుజనరలుగారికి కాల్లెలు కట్టుచునే యేయదని సలహా నిచ్చిరి. అట్టివిధిలో, సర్టిఫికేటు నుపయోగించుటకు గవర్నరుజనరలుగారు గడలలేని, ప్రమాదముకాట్టును. జనరలు ప్రభుత్వముపై, కానసభపై విశ్వాసము తొలగిండు. అప్పుడు ప్రభుత్వమువారి బలము నన్నియని భీతియును ముక్కు.

ప్రెస్నాయిగారు ఉప్పుపన్ను సర్టిఫికేట్ చేయవచ్చును

దీర్ఘి, మార్చి 27:—అసాధారణ ప్రతిపక్ష మూలకముగ రిడింగు ప్రభుత్వము ఉత్సవమును రెండవసారిజేయుచు సర్టిఫికేటు కేర్పాట్ల ప్రకటించెదరని బిల్లు కేర్పాట్లవారు తలచుచున్నాను.

విచారణ సంఘములను

ప్రభుత్వమువారు నియోజించిన విచారణ సంఘములు తెలు ప్రభుత్వమువారిపై జేసిన పరిరెండుముగ సాశ్వతములు, విచారించుటకు, ఒకటి, నీటిని ప్రాసెస్ చేసి కొడు సంతకముచే, మరొకటి, తన నివేదికను తయారుజేసిరి. నివేదికలను ప్రభుత్వమువారు ప్రకటింపిరి.

విదేశ వార్తలు

ఉప్పు పన్ను

పార్లమెంటులో చర్చ

వింటర్ ప్రభుత్వ సమర్థించుట

లండను, మార్చి 28:—కర్నూలు వెడ్జింగ్స్ గార్ల అసోసియేషన్:—కామన్సులలో ఆమోదమును బడయకనే రాజప్రతినిధి తనకున్న సర్టిఫికేటు అధికారము చెలాయించి ఉప్పుపన్నును అపూర్వ మగునట్టియు విచిత్రమైన ఆములుతో బెట్టుచో అనందమున కామన్సులలో గవర్నరుజన రులు చర్యనుగూర్చి చర్చించుటకు అవకాశము నిచ్చెదరా?

వింటర్ ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తరము

అట్టివాగ్దానమునర్హులకు వీలులేదు. కామన్సు సభలో చర్చ జరుగుచోవున అధికవట్టమును అపి వేయుట కెంతమాత్రము వీలులేదు. వెడ్జింగ్స్ గార్లు సర్టిఫికేటు అధికారము విచిత్రమైనదని అపూర్వమైన దనుట అసభ్యమని సర్. మౌనిక్రెయికుగారు అక్షేపించిరి.

సంస్కరణచట్టములో ఇట్టి అధికారము నకు అవకాశమున్నదని వింటర్ ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

ఈ గూర్చి మాండ్లెరు గార్డులు తన ప్రతిపక్షముగా వున్నది. రీపింగ్ ప్రభుత్వ కానకసభ వారు తెలుసుకొనుటకు అంగీకరింపలేదు. తేడా రాంజీయ అందోళనము వ్యవస్థల గావడము, అంధ అందోళనమునకు తగినంత అంశములేదు. కాబట్టి ప్రతిపక్షము అధికారమును అమలులో తెట్టక వివేకమున ప్రవర్తించును. సర్టిఫికేటు అధికారమును తేలికేని కా ప్రతినిధి అని తేలికేని నిశ్చయము కాదు. ఇట్టి వ్యవస్థలన్నిటికీ అనుకూలముగూడ ఈ అధికారము వుపయోగించవలెనని ఇండియా అడ్వోకేటు అనుభవము యొక్క అభిప్రాయముగాను, తేలికే గౌరవం కొందఱు తేలికే వెక్కువలక్షనములవలన కాదేమో అందోళన పడుట కొందఱు కష్టక సురక్షాలవాదములను పరిహరించుటకు తావిచ్చిన కాగదు. మరికొక అభిప్రాయం 'సర్టిఫికే' తేలికేను కామన్సు సభ వారు చట్టమును ప్రభుత్వమువారు ప్రోత్సహించుట చేయవలెను.

దేవదాసు గండిగారు

కలకత్తాలో తేయుయన్న చర్యలనుగూర్చి ఏమైన తెలిసినామని కర్ణాటక ప్రభుత్వం ఆయన యువశ్యాసములు రాజప్రతినిధికి వ్రాసినందున అతడు ప్రభుత్వమువారు తీసికొనవలసిన చర్యను తీసికొనెదన అని వింటర్ ప్రభుత్వ ప్రభుత్వ బదులొసగెను.

దాక్షిణ్య మొక్కవరముగారు

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సమర్థింపలేదే టీబెట్ ప్రభుత్వమువారి కంటిముగ్గుల రాసాకేగి. ఇది సరిహద్దు నిబంధనలకు విరుద్ధము. ఇటీవల ఆయన ఆవారోగ్యముగ నున్నటులుగా ప్రతికూలము లాచిరావడము లాసాలో ఈతడేపు బందీగానున్నాడనే తెలుసేమో. కాని అతడు ప్రవాసము నుంచుదేసిగారి ఇండియాకు పోయిందన్న అప్రమేయము టీబెట్ ప్రభుత్వమువారు కఠినతేరిన అనుకూలము వీలులేదని వింటర్ ప్రభుత్వ ప్రభుత్వ మిచ్చెను.

ఇటీవల టీబెట్ ప్రభుత్వముగారు దురంతములు జరిగిన సందర్భమున అతడు తేయుయన్న వాపు సంఘాభ్యుదయ విముఖతేనున ఈతడు ప్రభుత్వమువారు టీబెట్ ప్రభుత్వము వారికి గౌరవ వారంగిరించినందున త్వరలోనే విడుదల అగుదలనియు ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసిరి.

పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్

రాజప్రతినిధి స్వతంత్రించి జేసినదిగారు

ఇండియామంత్రిగారి మంత్రాంగము కూడగలదు

లండను, మార్చి 26:—కామన్సులలో మాన్యువల్ లాక్ నుబరీగార్లకు వింటర్ ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుట ఇట్లు తెలియజేసిరి.

కోయిల వివాదమువారికి గృహమును రాజప్రతినిధి స్వతంత్రించి, సభవారు వందలన్నను, మనల ఆర్థికవ్యవస్థలో జేర్చెదను. ఇండియా అడ్వోకేటు తనకునుబడి, అధికారము చొప్పున సభాముఖతైన గవర్నరుజనరలుగారు అవసరమని ఎంచి అమలుచేయును మరల తేలికే జనవరి 26, 28 తేలికే పట్టుకొనియు, తెలిసేదేవు అండ్ లీల్ లో జరిగిన సభ్యులట్టికోయిల వివాదము అవసరమని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఒక్కోప్పుటుల కనిపించుచున్నది.

లాన్సుబరీగారు ఇట్లుజేసిరి:—

సభాముఖతైన గవర్నరు జనరల్ కోయిల వివాదమును నియమింపకతేనని నూతనించిరి. ఇండియా కాన్సలరులుగారు కోయిల పట్టుకొన గవర్నరుజనరలుగారు సేవలకు తీసికొనిరని తెలుసుటకు వీలులేదు. ఈవిషయమై గవర్నరు జనరలు, ఇండియా కాన్సలరులుగారును ఏకీకరించిరి నింటర్ ప్రభుత్వ వరకు.

కమిషన్ సభ్యులు

అందఱును పబ్లిక్ సర్వీసులో సంబంధములేవారుగ నైర సందేహతైన లేకా అత్యున్నతములనుబడి ఒక్కొక్క సభ్యుడైన పంచాంగులలో నుండుటని సర్ ఆర్థర్ మెల్బూర్న్ గారు ముందించిరి. ఇట్లుగవర్. మిషన్ అత్యున్నతములనుబడి తీసికొనినట్లు అగును. లేకా ప్రత్యేకపరిష్కారములవారు లేరని అని అంబున అనవలెనుగనునని వింటర్ ప్రభుత్వ అను.

జస్టిక్ నవ్వకలివార వసూలుచుటయు

ఈ ప్రభుత్వ మాత్రమే వునదని తెలియజేసిరి. ఇంకొకవారు నూతనము తెలుసుకొనియు, రిటైరుమెంట్ కులకు చిట్కాలుగ నున్నదనియు యువ పరిస్థితులు అనుకూలముగ తేలుచుటయు కావలెనుననియు నుచుంచిరి.

దీనివలన నవ్వకలివారి, వేర్వేరుగాని అర్హతలు తెలియగలవట్టలేదని బాల్ఫోర్ గారునని. వెడ్జింగ్స్ గారు తిర్యగము జేసిపోయెను.

బొంబాయి, కలకత్తాలో ఇద్దరు కర్తవు కమిషన్లు నియమించబడినందున, తిరిగి పనిలో ప్రవేశించు వెల్బోర్ గారు త్వరలోనే తెలియజేయవలెనని తెలిసెంటు కర్నూలు జస్టిక్ గారు తెలియజేసిరి.

యాన పరిస్థితులు

దక్షిణాఫ్రికా ప్రాంత దండనాధికారులను నియమింపిరి. ఇంకొకని అప్రెంటిస్. అతడు కాన్సలరుగా రిటైరుగూడ అప్పుడేసిరి. యువసభ వారు నీని విచారించెదను.

ఎస్సెసులో కమ్యూనిస్టులలో ఉపసంహరించుటకు పోవుచున్న కమ్యూనిస్టు ట్రైబ్యునల్ లోనినాకు అప్పుడే తేసిరి ఇదితేలికే అమెను విడుదల చేయవలెనని డిగ్రీలు సేవనిగా రాబాంబిరి. అమెను అమె పరిమిత పోనియనతేనె జేర్చ అంగీకరించిరి.

కమిషన్ లో నున్న క్రైస్తవమతస్థుల సందర్శిని బోకించుటకు సానిటరీలు ప్రారంభించిరి తెలియచున్నది.

కార్మిక ప్రభుత్వ వావాటికి ఆరోగ్యముగాయయం దేనియు ఆయన భార్యగూడ వచ్చినందున తెలియచున్నది.

జపాను పోగయోడ అటుగనుటచే నెరుకు కొంత పాపము.

రిటైరు సామాన్యములో ప్రతిపక్షము వండించు సంఘములో ఇండియా-కలకత్తా ఆ సభలో లిండ్సేగాడు సభ్యులకు కేటాకబడిరి.

కన్యేసంకల్పము విషయ ఆర్థిక వ్యవస్థలో 445,00,000 పానులు వ్యయము వుదించువలెను. ఇందులో 100,00,000 పానులు సంవత్సరమునకు, 1,00,00,000 పానులు ఆస్తిని వ్యవహారము వారికి వరిసంఘము నిమిత్తము ఇవ్వబడును.

తురుష్క ప్రతిపక్షములు

మిత్రమండలి ఏకాభిప్రాయము

తురుష్కుల ప్రతిపక్షములను పరిశీలించుటలో మిత్రమండలి ప్రతిపక్షములను ఏకాభిప్రాయమునైరి. తన ప్రత్యుత్తరమును తయారు చేయవలసియున్నది. సభ్యులకు తేలికే ఎచట అగును తెలియజేయవలెను. అధికవిషయములలో కొన్ని సదుపాయములను కలగజేయుటకు నిపుణులు ఒప్పుకొనినందున రాచకీయములను సౌకర్యములను జేయుటకు వీలులేదన్నటుల తెలియచున్నది.

1910-12 లో టెలిగ్రాఫ్ లేటుగారి పాటలను గ్రామోఫోనులో కలెక్టర్లు వర్తి చేసిరి కంపెనీవారు తీసికొనిరి. వాటినిపుడు పాడించుటచే అపాటలను ఇప్పుడేమి గొంతునను చాల వ్యత్యాసమున్నది. ఇప్పుడున్న మాధుర్యము ఆస్ట్రేలియలో గాతము తేదనియు దానివలన ఆమెకు గౌరవము తగ్గనియు తెలియజేసి ఆస్ట్రేలియ ప్రభుత్వము ఈవిషయమునుబట్టి వ్యవహారములకు ఆమె దావాచేసెను.

సార్వభౌమ పాలికాపులసమై జరుగును. కింగ్స్ ప్రభుత్వ సమైక్యత అలముగ పనిచేయుచున్నాడు.

విశ్వాసునీ ఆమెకా నియమ కంపెనీలను తేకుండ జేసి విశ్వాసును కంపెనీవారు వివేకములు పోటి తేకుండ జేసెదమని ట్రోయియా రాష్ట్ర 1885 లో ఒడంబడిక తేలికేనె వన్న వార్తలు బూజులను అమెరికా రాష్ట్రము రాజ్యదర్శి తెలియ జేసెను.

ట్యుగ్రిమిడి పొంగుటచే బాగా దురియను జరుగుచును అంతరీక్షమున ఎకారంతయు సున్నుని నియమించెను. ప్రజలు సగరములో తలవారు కొనుచున్నాడు.

యూనైటెడ్ కింగ్డుములో ఆనగా గ్రేటుబ్రిటన్ లో వుండునా రంజను ప్రతి ఒక్కరి 1 కిరీ వెన్నులు పన్ను నీయవలెనని తామెకలిగెను ప్రజలెల్లెల్లెదమని ఈ దానిని కామన్సు సభవారు ముఖము చేయవలెననియు గౌరవమున్నది. ఇది త్వరలోనే ఆమోదించబడునని తెలియచున్నది.

సామ్రాజ్యవైమానిక సంక్షేపమును బాల్ఫోర్ గారు కొక సభ్యులకు నియమింపవలెనని.

మువర్తి ప్రవేశించుట కాలగు సావాసేర్పారుగారు నిని పోయిరి.

హోరీస్ హాకరు కన్య

ఇంగ్లాండులో విచారణ

లండన్, మార్చి 27:—హోరీస్ హాకరు కన్య ప్రభుత్వము ముఖ్య ప్రభుత్వమువారు ఏలగిరి ఆ క్రమములో ఉంచినందున ఆ క్రమమెట్టిదో తంతియాలకుముగ కనుగొనుచున్నారమియు ఇచ్చట ఏలగిరిలకు లాటులేదనియు వింటర్ ప్రభుత్వ తెలియజేసెను. ఇంగ్లాండులో ఈ కన్యనుగూర్చి విచారణ జరుగుచున్నది.

గొప్ప వేదముల విమానము నోక దానిని ఇంగ్లాండులో నిశ్చయించుచున్నది.

రుధిరోద్ధారి సంవత్సరాది సంచిక

సంవత్సరాదిసంచికలు తయారైనవి. చందాదార్లకు వీ. పీ. లా పంపుట ప్రారంభించితిమి. నెంబర్లవారిగా రోజు కొంతమందికి రవాణా చేయబడుచుండును. దినపత్రిక సంవత్సరచందా వారులకు ఖరీదు 1-0-0. వారపత్రిక చందాదార్లకును, దినపత్రిక సంవత్సరతక్కువచందాదార్లకును ఖరీదు 1-4-0 నిర్ణయింపబడినది. ప్రతి సంచికకు తపాలవ్యయము 0-4-0, మునితర్లరు రుసుము 0-2-0 తిగుబాటు యగుచున్నది.

భాషాభిమాను లెల్లరు తప్పక స్వీకరించి మా యుద్యమమునకు తోడ్పడ గోరుచున్నాము. వ్యవస్థాపకులు.

భారత శాసనసభ్యులు

67 (బి) శైక్సను-వ ర్షింపదు

నది ప్రవహించు ప్రత్యేకాధికారము ప్రస్తుత
నంబర్లకు ననువయోగింపవలగువా
యైనది తెలిప విషయము. బ్రిటిషువారికి లాభమునకు
తన పనులు చాల వికలముగను అడ్డుపడుననుష్ఠాని

ఈ గాథలు పైకి గన్పించుచోగాని జరుగుచున్నవిగాదు. కొల
దికాలవలలో నన్నక్కమైపోవును, గాన దీనినినిగించి ఎత్తును
చింతింపనకునుగములేదు x తరండు
వక్రములండును రాజకీయముగాను, ఆర్థికముగాను ఈ సభవారు
ప్రభుత్వమువారి కొవత్తిన సహాయమును, మీరును, మీ కేసును
కట్టి రానప్రతినిధియు అంగీకరించి యుండెరి. అట్టి సహాయ
మొనర్చినవారి నిర్దుష్టు, ప్రజలవద్దకు కెల్లి ప్రభుత్వవర్తనను
సమర్థింపును జోధింపువని కోరుట న్యాయముగాదు. చాలిం
చట్టముతో ప్రారంభమైన మహాకల్లోలపరిస్థితులనుండి కేట
నిర్దుష్టే తెప్పరిల్లుచున్నది. 1922 సం॥ న శత్రువునను నిరా

యజ్ఞ కారణమున, బ్రహ్మను సూచనము చేయుట దైవము శంభ
వినిచినదని సంజేహించుటను స్థలముచే నడుచుట చెంతిల్లితిని.
మహామృత్యుముఖముతో నెల్లము నెలకొల్పి, భగవంతుని సూచనము
వచ్చి పండుమటను పడుకొనియు లెనుదైవుల జనుదొంగని కలంకెన

మార్చి 27-వ తేదీ చర్య

(పశ్చిమ) తరములు

పరచురణ శాఖాయన సంఘము

హైందవ వారసత్వపు హక్కు

అప్పుడు:- (అడ్డుమచ్చి) తామ నరిమై మార్గము
బిల్లువర్చి నావనలించి కేసి, బిల్లును మరల ప్రభాశి(పాశము
: ను) పంపవలెనని కోరిన నాగుండును.

న్యాయ వాదులు

మితాక్షర ధర్మశాస్త్రము

పిమ్మట పలహారమునకు సభ్యులు తీరితి.

శ్రీమగిరి అయ్యరుగారు

అప్పుడే హేయలీ, యిమ్మ గారు సభకు వచ్చిరి.

పిమ్మట హాయిలి గారిట్లు పస్యసిరిచిరి:—ప్రభుత్వసభ్యుల
ఉన్నత తూహలు తమ నిర్ణయ క్తమగు చర్యనుండి పిలువబడవ

హిందూపత్రికా సంపాదకుని లేఖ

ఇదికొంత కానవశ్యతను జహిష్కరించుటలో నేను మై
చివరించిన యీ మొట్టొక ర యి నే ఆధారముగా
చేసుకొనక, జనరలు దేశము చార్యులు, బర్హిసంధి, మున్నగు
తాత్కాలిక సమస్యలపై సాధారణముగ గొప్ప పారబాటు
అందుటవలననే జేయుటలో తరునుగా శిష్టాభిప్రాయములను
భిన్నములు చేర్చుచు చూచును. అట్లుగాక అప్రధానపక్ష
ఆధారముగాగని జహిష్కరణమును ప్రకటించినచో నిట్టి భిన్న
కక్షలు కలుగనే కలుగవు. కానవశ్యత అకనుసంఘములను
అకాశ్రియములను గాన నెవ్వరును పక్షనే వ్రేళ్లు, అని సక
తువాలాగాక చుడిచిది (హిందూ)

ప్రస్తుతమునాటి కవుల కేదరి జాతీయముగా
 పోషించు నొప్పుకొనిరి. పిమ్మట 19-20 ఘంటలు పుడ
 అభ్యుదయ సభ అపుడు జూలై కేంద్రకేటీ మరల సభ సమ
 వేళనుగని తెలియజేయక.

మధ్యప్రదేశ్

సాధారణ సమావేశము

మరిగినిటి కాల్యములు - అవసరకర్తవ్యములు
కాల్యమును నిలబెట్టి సాధారణసమావేశము నిన్ను
పూర్వము కలకత్తానందు సర్. ఏ కాల్యము

అవసరముగా గావలసిన మరిగినిటి కాల్యములను పూర్తి
యగు సరి 1918 లో నిర్ణయించిన పనియంతయు ఈ క్రింది
పనులు తప్ప పూర్తయినవి అయిన చెప్పెను.

(1) నెం 2, 4 డివిజనుల ఉత్తర భాగముల ఉత్తర
తెలియజేయుటలో ముగిసి నీటి కాల్యము (2) నూ యె జి
ఫారముల విస్తరింప జేయుట, (3) నెం 3 యె మెట్టు,
యాత్ర, ఎగ్జుగర్, సుంగంకాకం, కాయపేటలలో, ముగిసి
న్న నూయర్లకు స్థాపించుట, ప్రస్తుతము అవసరము గావలసిన
ముగిసి నీటికాల్యములకు 100 లక్షలు గావలసిన అంచనా వేయబ
డెను. ముగిసి నీటికాల్యములకు ప్రకారము 55 లక్షలు మాత్రమే
కావున వైసిపివన కనులు నిలిచియుండును. ఇప్పటికి పట్టణము
లకు ఈ పనులతో ద్రెయివేజి పూర్తయినది. కాని పట్టణ
ములకు బిల్డింగును పెరుగుచుండుటలను వ్యాపారాదీ, పెం
బూన, క్రొత్త, ఎగ్జుగర్ పనులకు, మైలాపూరు ఈశ్వరభా
గముల నూయర్ల స్థాపించవలసియుండవచ్చును. పట్టణ మెట్టు
అభివృద్ధిజేయునో మాదనిదే కానికనుడ ద్రెయివేజినికొన్ని
అలాచియుట ప్రాధుప్రతిలో జేయవలసియును.

కాకి తూములను దోల్చిన కంపెనీ సప్లయజేయు లేక
జాత్రులకేర రెండువేలముల గల్గెని ప్రస్థించగా 894600 మాత్ర
ముల సప్లయజేయవలసి ప్రత్యుత్తర మిచ్చబడెను.

వివరముల జరిగెను. అంతు కాలముంది సభ్యులు పాల్గొని
యూ ద్రెయివేజినిధానమును సూచి అనేకప్రశ్నలు జోగా
స్పెనలు ఇంజనీరు ప్రత్యుత్తరము లిచ్చెను.

అనికాచలం జిల్లాగారు తమ యాచర్యును జూడ గా
కంకు సంకల్పములక్రింద అంగీకరించినవలెగా మూడుపనులు
మాత్రమాయెనని తెలియచున్నవని చెప్పి, చాక్లెట్. మల్లయ్య
గారు నీటి సప్లయనికొన్ని తెలిపిన విషయములు ఇంజనీర్లయి
తెప్పెరిగిరి అదిగిరి.

చాక్లెట్ మల్లయ్యగారికి ప్రత్యుత్తరము

చాక్లెట్ మల్లయ్యగారు నీటిసరికి విషయమై జేసిన ఆ
జేడలకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు స్పెనలు ఇంజనీరును, ఇంజనీ
రును పట్టు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి

జనసంఖ్యలో ఒక్కొక్కరికి యెంత ఖర్చునో దాని
సాధారణముగ గ్రహించుట చాక్లెట్ మల్లయ్యగారు తప్పజేసిరి.
రోజుకు ఒక్కొక్కరికి 25 గాలనులు ఖర్చైతే అందు అన్ని
ప్రమాదము రెయిల్వేలు ముగిసిపనుల పనులు రోడ్డుపై నీళ్లు
చల్లుట మున్నగు పనులుకూడ జేయను. పట్టణముందు రోజు కొ
క్కొక్కరికి 25 గాలనులు ఖర్చుచున్నవని చెప్పవలసెను.
ఈ 25 గాలనులలో ఇంట్లో ఖర్చును యెరిగి ఖర్చునూడ
జేయను.

మిల్లులకు ఎన్ని గాలనులలో ఖర్చు అగును. ఆ మిల్లుల
కును ఇతరపనులకును మూడు 10 లక్షలగాలనులు ఖర్చునను
కొండము. అప్పటికిని మిలిమీరిపోలేదు. మద్రాసునంటి పట్టణ
ములో వాటికర్త కనెక్టి నీటిసరికి జేయక తప్పదు. 1916 లో
16.25 కెలీటల గాలనులలో రోజుకు ఖర్చునకు స్పీడుతయారు
జేయబడెను. ఇట్లు కనెక్టియట్ నీటిపైకి కెగించవలెను. ఆ
పైకికి కెగించుటలను కష్టములు తొలగిపోయినవి. మద్రాసుగా
ప్రజలకు కావలసినంత నీరు ఇయ్యవలసినదే. కాని నీరెక్కడనుండి
తీయవలసి? రైల్వేలలో చెరువు అడుగు తెలియ ఎత్తజేసి, చెరువు
క్రింద నీరు నావుదలజేసి నీటి మిగులు నలనాన్న
ఫిల్లడలజేవు. కక్ష గట్టి నీరు సప్లయ జేయుటకు
ప్రెమకు కెగించి ఖర్చు కెగించి నీరును. చాక్లెట్
మల్లయ్యగారు తనబడి ఖర్చు, కనెక్టి ఖర్చు అని రెండు గళ
ములని చెప్పుచున్నారు. కనెక్టి ఖర్చు రోజుకు 50 లక్షల
గాలనులని మల్లయ్యగారు అంచనా వేయచున్నారు. ఇది తప్పు.

నీలలోని తూములు నిల్లుపడిపోవునట్లు బహుస్వయము. ఇది
మల్లయ్యగారికి విచారించుకొని తెలియజేసిరి. ఇకను కొల్ల
యలు పడలింతు, చిల్లులుపడియు జోవునట్లు తెలియజేసె. గత
వర్షము 15 కేల కొల్లయలు కాగుజేయబడెను. ఇంజనీరు
కొంతప్రాంత నియమించుకొనెను. ఇంకను కొంతవంతులో యీ
నీరు వృధయగుట నావునల జేయవచ్చును. ప్రతిస్పీడునంతయు
నీళ్లు వృధ గావండుజేయవలసిన ప్రయత్నముల జేయచున్నాము.
మద్రాసు పట్టణములో యెరిగిపోట్లకన్న పెట్టణముగ వృధ
యగుటలను గానించును.

మల్లయ్యగారు నీరు ఎప్పుడును, కష్టములుగల జేయచున్నా
ము. నీరు అడిగి తెప్పమును తెచ్చె. ఒక సారిమాత్రము నీటి ఖర్చు
కెగించవలెనని చేయవచ్చునట్టి పట్టణములో కొన్నిచోట్ల మాత్ర
మేగను. మల్లయ్యగారు ఈ విషయమై చెప్పియుండవచ్చును
గాని నీరు అసలే అప్పుల జేయుట నూర్చికాదు. ఇకను, మల్ల
య్య నీటి పరిశుభ్రతను సూచి యు వాగును మన
సూచియు జెప్పుచున్నారు. అంతుకు నీరు బాధ్యతను గాను. ఈ
విషయమై కాలకాలమునండి అలాచనలు జరుగుచున్నది. ఫిల్లరు
గాని నీటిని కొంత నీడు చేయుటనే యున్నాము. పట్టణమునకు
ఎక్కడ నీరు గావలసిన మాటయు 25 గాలనులు కాలని
మాటయు నిజమే. కనెక్టి ఎక్కడజేయుట కేర్పాటులు జేయ
వలయును. ద్రెయివేజి విభాగమునూడ యీ 25 గాలనుల
పట్టియేయున్నది. కాని 35, 40 గాలనులపద్ధతిని ఎక్కడజేయ
వచ్చును. మందరకపునీరు, ఎక్కడనీరు గావలసిన రోజు
సామాన్యముగ నున్నది. ఇంజనీరు కాల్యాలను సమగ్ర గా
వలెను. రోజుకు 185 లక్షల గాలనుల నీరు సప్లయ జేయసాధ్య
మగును. చెరువు మట్టులు యెక్కువైన అది సులభముగ నుండును.
అయితే కనుబడి వృధను కెగించవలెను. ఈవృధకు కనిపెట్టుస్తా
వుకోవలసేయందు నీటి పెట్టకనపై జేయవలసినదే.

చాక్లెట్ మల్లయ్యగారికి ప్రత్యుత్తరము

చాక్లెట్ మల్లయ్యగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి:—కీల్చా
క్షమున్నుచోట్ల నీటిఅభివృద్ధిజనులకు 65 లక్షల రూపాయలు
ఖర్చుజేయబడెను. ఈ పనులతో యెక్కువని ముగిసిన పై
అగునని తెలిపబడెను. ఇప్పుడు పట్టణములకు, అసె
కు ప్రత్యుత్తరము నీరును, చాలకుండును, రెండువలెనను
సప్లయ అగుచున్నది. నీరు వాసనగా నున్నదని పట్టణములో
అజేయబడెను. నీరెక్కువ కావలెనని రోజు తెలుస్తూక
నున్నది రైల్వేలలో నీళ్లు నిండియున్నను కాల్యాలను
ఇయ్యక అడ్డపడుచున్నదని అభిప్రాయ
ప్రకరియున్నది. 1918 మార్చిలో రోజు కొక్కొక్కరికి 21.5 గాలను
లీనుబడుచుండెను. అప్పుడు స్పెనలు
ఇంజనీరు కెగించుటకు ఏలలేదనెను. మాద్రాసు చెప్పియుట
సగము నీరు దుర్బినియోగము జేయబడి వృధయగుచున్నది.
కీల్చాకు సుందరపు నీరు యెడ్లలో వాడుకకు చేయబడు
లేదు. అందు సగము వృధయై, మిక్కిలియోగము గావించుట
చున్నది. వలయునంత సప్లయ జేయవలెనని
నీరు కలిపియి వృధకాకుండలుల జాడవలయును. రోజుకు
మిక్కిలి యయ్యవలసినది 25 గాలనుల యెను 14 గాలను
లలో సురైన వాడుకకు వచ్చుచున్నదని నేను జెప్పితిని.
ఇతర ఖర్చులకు 70 లక్షల గాలనులు, కేటు వేయర్లకు 70 ల
క్షల గాలనులు మొత్తము 140 లక్షల గాలనులు ఖర్చు
చున్నది. 155 లక్షలు రోజు కిచ్చునపుడు త.కు 16 గాలను
లుండును. 140 లక్షల గాలను లిచ్చునపుడు 14 గాలనులే
యందును.

కీల్చాకును, డి ఫిల్లరై నీరంతయును, ద్రెయివేజి పండింగు
స్టేషనుల వ్యాపార పోవుచున్నది. సప్లె అయిననీరును మూడు
పంపుజేసిన నీరును రెక్కల నూచిన 50 లక్షల గాలనుల నీరు
మట్టిలో గలనీపోవుచున్నటుల తెలియబడు.

హెన్రీమునుగారు మద్రాసులో వృధయగు నీరు యెరిగ
పట్టణములలో పోవుచున్నది పెట్టక కావలసినదాన్ని. జూ
కాయ, కలకత్తా పట్టణములలో 100 గాలనులు వాడుక కిచ్చె
దిరు. ఇక్కడికి 25 గాలనులలో సగము పోవుట యెంత కష్ట
ము. నీరెప్పుడును అప్పులజేయ జెప్పుచు రాత్రి 10 యెను పిడిప
ఇంజను పనిజేయదని చెప్పుచున్నారు. రాత్రియను పనుల కొంత
కాలమును నీరురాదని వాడుకకొరిగి. నీరు ఎప్పుడును విడుద
యందు చేయతో, అగరియు జేయవు అనియించవలె నన్న
టుల ప్రస్తుతపు సప్లె యున్నది. మిట్టకు కొంతయు గడియెని
కావు. ఉదయం 1, 2 గంటల మధ్యకొంత కడిగిస్తా 20X
తెలియును. నీ రెండు వృధయగుచున్నదియు వాగా తెలియును.

మనకు వలయునంత పరిశుద్ధమగు నీరు కావలయును.
అది రాత్రియంతయునుండవలయును. ఇందుల కెంతైన ఖర్చుపెట్టక
వచ్చును. అది తెప్పన్న క్రొత్తద్రెయివేజిపని జరుగదు. కట్టకా
కోగ్యము దానిమీదనే ఆధారపడియుండును.

అధ్యక్షునిసూచన

అంతట అధ్యక్షుడుతమి నీటికి వర్ష చాలుననియు,
జీరల సమావేశమైనపుడు కర్మింపవచ్చుననియు, కార్యనిర్వాహ
కులు ఒక్క కాలముననే అన్ని విషయములలో నియమజిగిడికి పరి
క్షుకు పని ఫలితముల తెలుపవలెనని జెప్పిరి. ఇంజనీరు నీటివృధ
మాటనూడ అలాచించి కేర్పాటుజేయవలెనని రోజు.

అంతటితో సభ అంతట జేయబడెను. కరల ఏప్రిలు 10
న తేదీని సమావేశ మగును.

చెన్నపురి బజారుధరలు

మార్చి 28-న తేదీ బుధవారము

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Includes items like rice, oil, and other market goods.

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Includes items like sugar, flour, and other market goods.

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Includes items like various types of rice and other goods.

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Includes items like different grades of rice and other market items.

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Includes items like various types of rice and other goods.

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Includes items like different grades of rice and other market items.

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Includes items like various types of rice and other goods.

అమకమునకు

12 x 10 కొలరకలిగి మండ్లితిగొన్న కొత్త కామెరా
(Camera) స్టాండు (Stand) స్లైడ్ (slide) 15 x 12
కొలరకు ఒక క్రొత్తరాస్ లెన్సు (a new Ross Lens
15 x 12) లో సహ అమకమునకు నిర్ణయము నున్నది. కావల
సినవారు ఈవిధములమునకు ప్రాంతమెను.

ఎం. కె. రంగస్వామిఅయ్యగారు,
డి. ఏ. ఎల్. టి. ఉపాధ్యాయులు, రెవారి

తిలక్ స్వరాజ్య నిధి

1921 ఆదాయ వ్యయపట్టిక - ఆడిటరు రిపోర్టు

ఆంధ్ర రాష్ట్ర తాగు వ్యయములు

ఆడిటరు ఫిట్టింగుతో లెక్కలు ప్రతిపదించెను. 112, 91, 407 రూపాయలు రాష్ట్రము చేయబడెను. ఆ మొత్తములో 1098592 రూపాయలు యింకను కనూలు కాలేదు. ఈ మొత్తములో బొంబాయి వారు కొద్దికాలముగానే 2,88,000 కనూలు చేసెదమనిరి. ఆ మామదాబాదులో మిల్లల యజమానుల కద్దరిండి 3, 96, 000 కనూలు చేయవలసి యున్నది. ఈ సొమ్ము తిప్పుకొన్నప్పుడు కంగరాష్ట్రమున పరిశ్రామిక పాఠశాలకు లక్షరూపాయలును ఆయుర్వేద కళాశాలకు 1,36,000 ను వాగ్దానము చేయబడెను; గాని ఆ మొత్తము లింకను కనూలుకాలేదు. సిబ్బంది క్యాయములు మితముగానే యున్నవి గాని దుబారాగానే వేరు. భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారి ఆర్థిక స్థితి అనుకూలముగానే యున్నది అని ఆడిటరు ప్రతిపదించెను.

మరికొన్ని వివరములు

భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు 31-7-1921 వ. తేదీన బొంబాయిలో జరిగిన సభలో చేసిన తీర్మానము ప్రకారము సి. హెచ్. సోపరి వారిలాగా రూపొందించిన ఆడిటరు గాని యమింపబడిరి. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘముల లెక్కలను తక్షణి చేయవలెనని వారిని కోరుచు భార్య సంఘమువారు వ్రాసిన లేఖ సోపరివారి గారికి 7-11-21 వ తేదీన చేరింది. అటుపిమ్మట వారు చెప్పెను, కేరళము, ఆసాము, బర్మారాష్ట్రములు తప్ప తిక్కన రాష్ట్రముల కన్నిటికిని కల్లెరి. ఆడిటరు రిపోర్టు బొంబాయిలో 15-12-1921 వ తేదీన ప్రతిపదించెను. అప్పటికి రూ॥ 1,12,91,407-0-11 వాగ్దానము చేయబడెను. దానిలో 59,55,988-14-2½ రూపాయలు కనూలైనవి. మొత్తము 1,12,91,407-0-17 రూపాయలలో 10,192,814-8-8 రూపాయలు రాష్ట్రములలో కనూలైనవి. 109,85,92-11-8 రూపాయలు కనూలు కాలనియున్నవి.

ఆంధ్రరాష్ట్రమున కనూలైన మొత్తము 176989-0-4½ రూపాయలలో ఆంధ్రవారీయములు ప్రత్యేకము 24,558-0-8 రూపాయలు వెలగల నగల సోపరి. మొత్తములో ఏకవంతు నగలరూపమున లభించినది. తిలక్ నిధికి కనూలైన మొత్తమున 6,87,182-13-1 రూపాయలు ఖద్దరుకాపులకింద వ్యయపరచబడెను. ఈ మొత్తములో రాష్ట్రీయ సంఘములు 100-25 వంతున భారత సంఘమున కియ్యవలసిన దానివంతులూర్తిగా నియ్యలేదు. ఇంతవరకు 13,17,719-14-2 రూపాయలు మాత్రమే భారత సంఘమునకు పంపబడెను.

రాష్ట్రీయ మండలాధిపతులు 31-12-21 వ తేదీకి లెక్కలను చూపించలేదు. అన్ని రాష్ట్రములవారును లెక్కలను తయారుచేయుట కోర్కె యొక్క నమోదానే ఏర్పరచు కొనదగినది. ఆయా రాష్ట్రములలోని ప్రత్యేక పరిస్థితులకు ప్రత్యేకముగ నోడమాట్టిన ఏర్పరచుకొని 1922 వ లెక్కలను తయారుచేయదలచునని ఆడిటరు నూదించెను. ఈ ఆడిటరు రిపోర్టును భారత కాంగ్రెసు కార్యకర్తల కేదేమా కార్యాలయమునకు పంపెను.

విరాళములు

నూలు కడుగుట : టబులనేర	2,88,000
కాటకనహాయులు	91,000
అక్రమములు	40,000
నిట్టుకాములు	26,000
వివాదాలము	50,000
ఇతర కేవలములు	1,15,000
మొత్తము,	6,09,000

చారిత్రాత్మక అవీలు

ఎనమందుగురిని వదిలివేయుట

అలహాబాదు హైకోర్టులో యీ కేసు విచారణ జరుగుచున్నది. ఈ కేసు వేయబడినదానిలో కి మంచి అల్లరి జరిగినపు తేదీలు నున్నట్లు స్థిరపడలేదు గావున వారిని వదిలివేసిన మని వ్యాజ్యము ద్వారా తీరివరక తేలిసిరి. ఇంకను విచారణ జరుగుచున్నది.

ఆంధ్రరాష్ట్రము

ఆదాయవ్యయము

తిలక్ స్వరాజ్యనిధి	8,34,428	9	2½
భారత కాంగ్రెసు వారి రిచ్చిరది	96,000	0	0
ఇతర కనూలు	880	8	0
సభ్యుల రుసుము	648	0	0
రవలసిన మొత్తములు	19,219	0	8
డిట్	1470	1	4½
మొత్తము	4,52,201	2	11

వ్యయములు

భారత కాంగ్రెసు సంఘమునకు పంపినది	40,477	2	9
ఇట్లా సంఘములకు భారత కాంగ్రెసు వారి రిచ్చిన మొత్తములోనుండి యిచ్చిరది	48,000	0	0
డిట్ రాష్ట్రవారీయమునుండి	82,023	10	9
డిట్ ప్రత్యేక వికాశములనుండి	1,58,218	15	4
రాట్టుములు	15	4	0
బట్టు ప్రతి	8,166	1	0
ప్రచారము - ప్రకటనలు	2,986-14-8		
ప్రయాణపు ఖర్చులు	1,191-18-0	4,128-11-8	
అధీశువ్యయములు అడ్డ మన్నగువి	1,840-4-7		
లైబరీ సామానులు	98-9-6		
కాకిరీ ర్యాము	200-0-0		
అధ్యాపకులు: లభ	1878-12-0		
కాలావకాశ్రీలు మండల సంఘములనద్ద	81,154-8-11		
డిట్	9,071-0-8		
రావలసినవిరాళములు	8,000-0-0		
స్థిరాస్తి మూల్యము	7,500-0-0		
నగల మూల్యము	2,208-0-0		
కగడనిలవ	84,225-8-4		
మొత్తము	4,52,201	2	11

(సం) సీతారామశాస్త్రి - కార్యదర్శి.

(సం) కే. వెంకటప్పయ్య - కోశాధికారి.

ఆడిటరునంతకము,

17 వ ఉత్కల-భవనసభ

ఈనెల 31 వ తేదీన బరంపురమున జరుగును

17 వ ఉత్కల యూనియను భవనసభ మార్చి నెల 31 వ తేదీన గంగామాజిల్లా బరంపురమునందు జరుగునని సమాచారం పూర్వము. ఎన్. వి. రథ (ఎం. ఎల్. సి) గారు వ్రాసిరి.

పెద్దబ్రహ్మదేవముకు ఆంధ్రనాయకుల రాక

కేరళము శ్రీయుతులు కాశీవాసుని కాగేర్లకాపు, టూగటూరి ప్రకాశంపంతులు ముగ్గు పాంబూరి, కంభంపాటి లక్ష్మీపురి వానానందయ్యలు గార్లు ముగ్గురూ ముప్పిరము చేసిరి. శ్రీ కాగేర్లకాపు గారను ప్రకాశం పంతులుగారును ప్రస్తుత పరిస్థితులను గురించి గంభీరపర్యాయ మొనరిరి.

శ్రీయుత బుద్ధరాజు అయ్యోరాయరాజుగారు తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి రూ॥ 200-0-0 వ్రాసిరి. కాంతియు కేడే మోటా కుంబిడివాడ కాశీవాడ పెద్దతిహారయిరి.

మార్చి 28 వ తేదీన పుత్రసత్వం శర్మ,
28-3-1922.

జంతుహింసా నివారణ సంఘము: - శేపు (29 వ తేదీ గురువారము) సాయంకాలము 6-30 కు చింతాద్రిపేటలో కలవలకల్లు క్రైస్తవ గారి చాలికాపాఠశాలలో జంతువులపట్ల దయనీతి అను విషయమును గుర్తి ఎన్. సి. కంగరాజు యొగంగా పరస్పరించెదరు.

శ్రీరామనవమీ మహోత్సవము

శేపు (29 వ తేదీ గురువారము) రాత్రి 9 గంటలకు జరిగినపుడు తాతామత్రి అప్పనపిడిలో తెంగాబాగు కాటకాల కడుటనున్న 17 వ సంవత్సరమున ముడికొండ వేంకట్రాయయ్యగారి పాటకచేరి జరుగును. నేతూరు నుండకే క్యాయగారు ఫిడీలు, దొరరాజయ్యగారు మృగంగం, ఎన్. రమణయ్యగారు జలతరంగ వాద్యములుగూడ జరుగును.

మోసము: - కి. సి. శ్రీమూర్తి వేదకాగారును (కా

ట్రావలూరు), దాక్షరణ్. డి. వి. వెంకటప్పగారును, (మెడికలు పాక్షి వనర్) మరియొకరు సి. వి. మూర్తిగారును (క్రిష్ణప్పనా యుకేపిడి కాట్టిటవును) వీరు ముగ్గురును ఆగస్టు 9 వ తేదీన మోసపుచ్చి 15 వేల రూపాయలను యం. ఏ. శ్రీనివాసయ్యగారి కద్దరిండి తీసికొని పోయినట్లు ఎన్నురు పోలీసుకొద్దరిలో వారి పక్షమున ని. ఆర్. క. పుష్ప స్వామిశిష్యులగు కండ్లెండులు పైలుచేసిరి. ఈ కండ్లెండులు స్వాధీనపరి అంగీకరించి విచారణ నిమిత్తము పోలీసు కమిషనరుకు పంపిరి. కొట్టకల్ రాజాగారు రిమాండులో నున్నాడు.

వేంకటగిరి జాలీబద్దప్ప క్లబ్

వార్షికపు పందెములు

ప్రెక్లబ్బుచాక వార్షికపు బ్యాడ్మింట్ల పందెములు యా క్రిందివిధముగ వేంకటగిరియందు జరుగున.

- మార్చి 30 వ తేదీ. (1) హోంటి ఏ (2) హోంటి. సి
- " 31 (3) నెల్లూరు కెడ్డేటి
- " " (4) నెల్లూరు వై. యం. యం. ఏ.
- ఏప్రిల్ 1 వ తేదీ. 31 వ తేదీ గెల్వినవారికి ఆర్. సి. క
- హైస్కూలు కాలేజి
- " 2 వ తేదీ. హోంటి. బి. వాకేవక క్లబ్. తిరుపతి.
- " 3 వ తేదీ. వేంకటగిరి క్లబ్. కాచిలి బోర్డు హైస్కూల్.
- " 4 వ తేదీ. 30 వ తేదీ గెల్వినవారికి
- 1 వ తేదీ గెల్వినవారికి
- " 5 వ తేదీ. 2 వ తేదీ గెల్వినవారికి
- 8 వ తేదీ గెల్వినవారికి
- " 6 వ తేదీ. 4 వ తేదీ గెల్వినవారికి
- 5 వ తేదీ గెల్వినవారికి

అన్ని పందెములు సాయంత్రము 6-15 కు సరిగ ప్రారంభింపబడును. సమయమునకాని టీచారు అడ్డుచేయబడుదురు (అని సెక్రటరీ వ్రాయుచున్నాడు).

మద్రాసు శాసనసభ ఎన్నికలు

అక్టోబరువరకు జరుగవు

ఆగస్టులో జరుగుననుకొన్న మద్రాసు శాసనసభ ఎన్నికలు అక్టోబరు మొదటివారములో జరుగునని తెలియుచున్నది. రాజధాని ఉత్తరజిల్లాలలో పెట్టెంబరు ఆఖరు వరకును కర్ణాటక ఆ పోలీసు యిట్లు ఏర్పాటుచేయబడినది మేముతలచెదము. ఇంక రియాలిగ ఎన్నికదారుల క్లిష్టయూగావలసియున్నది. అది ఆగస్టులోపల పూర్తిగాదు. పెట్టెంబరు ఆంతమున ఉత్తర స రాష్ట్రములలో గాలి తుపానుగాలి వీచును. అక్టోబరు ఆఖరుకు దక్షిణజిల్లాలలో వర్షము లారంభమగును కావున అక్టోబరు మొదటివారములో జరిగిన, అందరవన, పిలుగ నుండును.

క్రొత్త శాసనసభ అక్టోబరు చిరు. ప్లములో సమావేశమై క్రొత్త వచ్చిన సభ్యులు 1924 ఫిబ్రవరిలో ప్రగా తుండెల్కొని బడ్జెటు వర్షంలో పాల్గొనటకు ఏ అనుకూల అవకాశ మియ్యబడును.

ఈలోపల మిగిలియున్న పక్షాలు పూర్తిచేయుటకు ఈ ప్రస్తుత శాసనసభ ఆగస్టు నెలలో సమావేశము గావచ్చును. మద్రాసుపెయిలు.

ఆంధ్ర రాష్ట్రమున నాయకుల పర్యటన:-

కాకినాడలో పెద్ద మొత్తములవలన మాత్ర మే 11000 రూపాయలు లభించెను

ఇందులో చిల్లర మొత్తములు చేరనేలేదు

పెద్దబ్రహ్మదేవమున శ్రీయత బుద్ధరాజ అమృతరామరాజుగారు 200 రూపాయలు నాయకులకు పరమమున తిలకునిధికి సమర్పించిరి.

కాకినాడ తాసిల్దార్ గ్రామోద్యోగులకు వ్రాసిన రహస్య లేఖనుగూర్చి ఆంధ్రసాక్షిదరులు మాటలతో ప్రత్యుత్తర మియ్యగూడదు. కాంగ్రెసుసభ్యులుగా చేరవలెను తిలకుస్వరాజ్యనిధికి విరివిగా ధన మొసంగవలెను. అదియే సరియగు ప్రత్యుత్తర మని శ్రీయతలు ప్రకాశం నాగేశ్వరరావు గారు హెచ్చరించిరి.

ఆ ఉత్తరువులోని కారణములలో దేనినిబట్టియైన పాలములకు నీరు నియంతుడులకు కలక్షరుకు గవర్నరుకు రాజప్రతినిధిగూడ నధికారము లేదని ప్రకాశంగారు నుడిచిరి.

కొన్ని వివరములు

ఈరహస్యత ఉత్తరువునుగూర్చియే యీనెల 24, 25 తేదీలను గోదావరిపండులయిన కాకినాడ, మేడపాడు, పెద్ద బ్రహ్మదేవములలో నాయకుల బహుసంఘటించిరి.

దొరకనమువారు ఎరుకత్తుప్రచారము చేయవచ్చునని యిట్టివారి పులన ప్రజలను నిరుత్సాహుల చేయజూయట అధీనులగుటయు. ఇది బట్టితెలియెను. ఇది పాక్షికము. అరహస్యత ఉత్తరువులందు వివరింపబడిన కారణములలో దేనినిబట్టి గాని పాములకు నీరునియంతుడులకు కలక్షరుకుగాదు, గవర్నరుకుగాదు, రాజప్రతినిధికినైన నధికారములేదు. ఇందులకు ప్రధానకారణములకే భంగము కలుగును. తిలకునిధికి ధన మొసంగు

టకు చేయుట భవదీనమో స్వరాజ్యముకానేరదు గాన నాయకులకు విరివిగా ధనమొసంగదని ప్రకాశంగారు నుడిచిరి.

ఇట్టి రహస్యత ఉత్తరువులను మారు లెక్కచేయవలదు. దొరకనమువారు చేయ నీ కార్యము సక్రమము కాదని వారకు గురుకు గావుననే రహస్యత ఉత్తరువులను పంపుచున్నాడు. కాంగ్రెసువారు బహిరంగముగా ప్రచారము జరుపుచున్నారు. దీనిని గూర్చి మిగిలినవారైనను రెవరైన దావాచేసినచో యీ ఉత్తరువు దమ్మిడికి కొరగాదని వాసుగా వెల్లడి కావలను. కాంగ్రెసు విక్రమ ఆనందమువారులేగాదు అది నాయకులు నుడిచిరి (స్వతంత్ర విలేజురి కాకినాడ).

ఎలూరు మునిసిపాలిటీ

టోలుగేట్లు యిజారా

నిన్నున ఎలూరు మునిసిపాలిటీ కమిటీకి కమాండరు జెనె. టోలుగేట్లు యిజారా పాటు వరల ప్రారంభము చేయవలెనని, ఎలూరు సభ్యులు కోరిరి. ప్రభుత్వమున యిజారాపాటులు ఫిబ్రవరి 20 వ తేదీ జరుగవలసియందెను. ప్రెయ్మగారు అంగీకారముతో పాటులు ఫిబ్రవరి 20 వరకును జరిగెను. కాని కృష్ణారామగారు కలక్షరును పాడలేరి. ప్రెయ్మగారు అప్పుడు నీట్లు పెంచుటకు పంపుమని కోరిరి, అదియు మరునాటితో పూర్తియాయెను. గవర్నరు మా మార్కెట్లు కలక్షరుకు నుడిచిన జయరామస్వామి నాయకు ప్రాసిక్యూటరులు పంపుటకు ప్రెయ్మగారు నిచ్చిన అధికారములను దుర్వినియోగ పరచుటవలన ప్రెయ్మగారికిని మునిసిపాలిటీ సభ్యులకును కష్టమాయెను. భార్యజీరాదేం గొప్పరైన యిదివరలో మునిసిపాలిటీ జిల్లాబోర్డులోని కలక్షరుకు ప్రెయ్మగారు ప్రాధికారము ప్రెయ్మగారు 25 నెలల తక్కువ మొత్తమునకేగిరియెనులేదన్నటులు స్థానిక ప్రభుత్వమునకునీచింపవలెను. ఈవిషయమున ప్రెయ్మగారు కేసుగూడెను, మున్సిపాలిటీకొన్నింటి 17 వ తేదీ కమాండరులలో బ్రహ్మయ్యగారినియే కార్యక్రమమందేదెను. అప్పుడు ప్రెయ్మగారు మొనటు మీటింగు కావలెనని కలక్షరుకు పంపినది 7 మందిగాక 6 ను యింపుటచే దానినిపాటు బెట్టి మొనటు మీటింగు జరుగుటకు అవకాశము లేదు. ప్రెయ్మగారు అధికారములేదని కేసు సీతారామయ్యగారును రాజభంగంరావుగారును మరీ యితరులును వాదించిరి. నీర వాదమును ప్రెయ్మగారు చివరెను. కార్యక్రమము బహుళముగా జరిగెను. వాదములు ఒక ప్రమాణ లేవంద జరిగెను. సారాంశములు తిలకులయెను. మొనటు మీటింగు అవకాశము 12 మంది సభ్యులు, తిమ్మలక్ష్మి, భాగీరథితో సహాపాఠశాలించిరి. ఇద్దరు కాన్సిలరులు ప్రెయ్మగారితో సహాపాఠశాలితరని 10 మంది సభ్యులు తిమ్మలక్ష్మి నుండిరి. ప్రెయ్మగారు గెలుపొందిరి. ఈ తిమ్మలక్ష్మి నున్నవారు ప్రెయ్మగారు చేయవలెనని కోరిరి. అంతట ఆ కేసుపం బడిరియెను. చక్రవర్తి తేనెదెను. టోలుగేట్లువేలము విషయము విత్తించినటులు వెల్లగా 11 మంది వ్యూల యిజారాపాడు ప్రాంధించి కలక్షరుయే, ముగ్గురుగడ్డ నియంత్రులొచ్చిరి. సర్దుబాటుగూడెను. తిమ్మలక్ష్మిగారు టోలుగేట్లవని కోరగా టోలుగేట్లయెదెను. ఇండ్లంగిరింపించుమన కాళ్ళయలెను. ఇట్లు వెనుకటి పాటులకు చేసినది ఆ ప్రాంతి కలక్షరుకు దానివెచ్చి తనకున్న కష్టములు దీర్చుకొనెను.

(ఒక విలేజురి తంలివారు)

వంగదేశీయ వరకసంఘము

ఈసంఘ సమావేశము కలకత్తానుండి 21 వ తేదీన జరిగెను. రాజాపి కేరళాగారు అధ్యక్షత వహించిరి. సంఘసభ కార్యక్రమములు బాలాజుడువాగ్ కాయగారు 1922 వరకు సంఘసభకు అంగీకరింపవలెనని ప్రతిపాదించుచు నిట్లు నడిచెను:— కమిటీని భావనము భారత కేరళమున చాల అభ్యుదయి ఈసంఘము వారు సాక్ష్యము కొనగిరి. ప్రభుత్వ ప్రయత్నమున చాలవరకు తగ్గించి పట్టు గోరవలెను. అంతేగాదు సహజ ప్రాంతములందు సాగించుచున్న విధానము కావలెను. కేరళమున కేరళము ప్రభుత్వమువారు తమ విధానమును వదిలి ఒక్కో స్వామియు గలగల కేరళమున ప్రవర్తించుట అందులకు తిట్టిను వ్యాపారమే జలపతును. ప్రభుత్వమువారు వ్యయము తగ్గించుటతో పాటు, ప్రైవేటులను భారతీయుల పరమొప్పు విధానము సాగింపవలెను. ప్రాథమికచాల వికలముగ నున్నది. దానిని కాచినవారి, సామాజ్య ప్రభుత్వకార్య స్థానములకు కలకత్తా ఎల్లులొకటిని ఆశ్రయించెదెను. కాని ఈ సందర్భమున చాల అనాలోచ్యముగ వ్యయము లొనర్చుటకు మున్నది. పెద్దకాధికారులచేరకములందు మున్నులొనర్చు నూచనముగలవు. ఈవిషయములను అంగీకరింపకు చాలకలక్షకులకు వోనర్చుటకుగాను చేరకములెక్కువ చేయవలెనని గాములు విమరు నియమములలో భారత కార్యక్రమ చాల అనిచారముగ ప్రకటించెను. ఇదిఉద్యోగముల భారతీయుల పరమొప్పు విధానమునకు ప్రతిపాటు

వ్యతిరేక వేరనములు

పెద్దయద్యోగములందు యూనియనుల వేరనములందు 2/3 వంతులకు మూలమే ఆదాయద్యోగములందలి భారతీయుల కొనగవలెనని ముగిసాచ్చి (టెలివిమెటు కమిటీ వారొచ్చి) నూచనము మింగిరింపవలెనని మొదలెను. ఇందులకు భారతీయులు అంగీకారము గురుకు. అంతియగాక ప్రకాశుష్టి యందు భారతీయు అధికారులకు మ్యూనీషర గుంతును. ఆ గ్రేడులకు ప్రోత్సాహము గలగుటకు వారి వేరనముల వధిక మొనర్చుటయు, అజేయద్యోగములందలిభారతీయుల వేరనముల తగ్గించుటయు భారతీయుల కపాటుకరము. ఆస్సాము ఒరిస్సా రాష్ట్రముల వోటిగను విహారముందు కొంత భాగమును కలకత్తా ముఖము, మిగిలినభాగమును సయ్యుక్త కలకత్తావలెను. తీర్పుయెడల నాలవ్యయము తగ్గును.

కలకత్తాను భంగవరుము

మోత మొనర్చెనని తనవై చేసిన కేసునందు నాజూకు వీ నానకుటకు ది డెల్టా గారు (వోటానాగ్రూరు సమీపమున వీలన్సి) అలహాబాదు జాయింటు మేజిస్ట్రేటు నెరుకుచేసెదెరి ఒక బ్రాంచి మానేజరు గారలెనెయె అతని నాల్గవేల రూప్యముల హామీని బ్యాంకులో వుడవకెట్టుకలె ననియు నీతడు ప్రతిబింబగా మాకాపురి లిట్టు అను వారడట్లే యొచ్చెను. ఈ సందర్భమున మద్దాయి తన్ను మోస మొనర్చెనని ఫిర్యాదివాదము. ఈ కేసును విచారించుటకు కోర్టువారి ఆధికారము లేదనియు, అంతియగాక మద్దాయి కేసు మొనర్చెదనియు మొదటి అగ్రిమెంటునందు ఈ మొత్త మూడువర్సలకు వీ తిరిగి ఈయబడ వని వెంటపడె ననియు మద్దాయి వాదము. తీర్పుగను జెప్పబడలేదు.

ఇండియను స్ట్రెడుకమిషనరు

లోలగింపబడుట

డిల్లీ, మార్చి 27:—కూర్పు ఆఫీకాయందు బ్యాంకారము మాంద్యముగ ముడుటచేరకు, ప్రభుత్వకాయము, తగ్గింపవలెనని అనన్యకత ఆధికముగుట చేరకు, కూర్పు ఆఫీకాయందలి భారతీయ ప్రేమ కమిషనరు యద్యోగమున కట్టు కేయటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించుకొనిరి.

అలహాబాదు 27:— ఇండికేపు కలెక్షుమవారి నూకల ననుసరించి కలెక్షుమవారు కమిషనరు, మేడికలు తిమ్మలక్ష్మి యద్యోగములను లోలగింపబడు భారత ప్రభుత్వము వాటి నిశ్చయించుకొనిరిని కమిషనరు ప్రతిబింబపు మున్నది మొదటి యద్యోగియొక్క కార్యములను, మేడికలు సభ్యులు కాబాకు చూచుచుందురు. రెండుద్యోగముల కార్యములను కొంత అతక్కువగా పాగుచునే యందును.

డిల్లీ, మార్చి 28:— ఉక్కుస్వనిమమున రాజప్రతినిధి గారిని కలెక్షులంది సంభాషించుటకు సామాజ్యకానసభ్యులు తిర్యగించు కొనియుండిరి. అత్యంత మానుగిరి. కేపు 12 మంది ప్రధానసభ్యులచే సంతకము చేయబడిన యొక బిల్లు ప్రతినిధిగారికి సమర్పించ నిర్ణయించుకొనిరి.

బెంగుళూరు వార్తలు

దొంగనోటు

బెంగుళూరు, మార్చి 27:— దొంగనోటు కేసునందు ముకాచ్చుదోహానీను(కుపాటులు చేయుకాదు)వారాయబాస్వామి అచారి (ఒక కంపాల్)యొక అద్దము నేర్పుగా అనుమానింపబడి పోలీసువారిచే పట్టుకొనబడిరి. కేసు కేసు కలకత్తామెటు మేజిస్ట్రేటు కోర్టునందు విచారణకు వచ్చెను. వీరందరు కేసి చాలకలయెనుండి దొంగనోటు అచ్చువేయించి, చలామణిలోకి దెచ్చిపట్టు రుకావురకవలెననిది. అచ్చుయొక్కములు, చెక్కుబడిన అచ్చులు, రెండు ముదబచ్చులు, నోట్లు కుడయెగాకలపబడు కాగితములు, ప్రైవులు, మిగిలినవస్తువు లనేకములు వివిధ సంబంధించినవి, కోర్టునగా చూచుచు భాసీం యింటిలో జిక్కినవి. ఇంకను విచారించుటకు పోలీసువారు గడలెరి.

కాల్కత్తా ఆర్ బార్ కలెక్షు

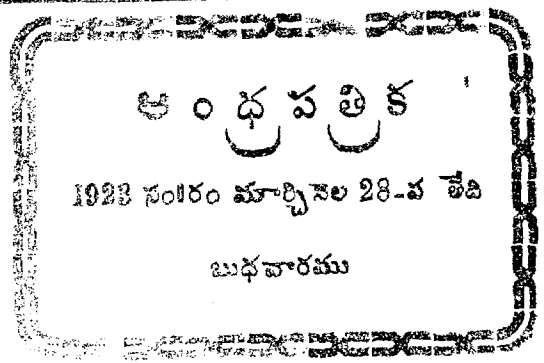
కాల్కత్తా యొద్ద కాల్కత్తా ఆర్ బార్ కలెక్షు అనువారకు పోలీసువారిచే పట్టుబడిన. అతనిమొదటి కేసు ఏమెటు 11 వ తేదీవాడు విచారణకు వచ్చును అంతలో నీది మొదటికి దిక్కి కొని కచ్చెదరని తెలియుచున్నది.

ప్రభుత్వ వార్తలు

డిల్లీ, మార్చి 28:— వేటికెనము రాజప్రతినిధి జంబాధ వాన్ క్వారా దాన్ సారికి రహస్యసంబాధలకలక్షర మొసంగిరి. కాజ.వారినిగారి భవనమునకు ప్రభుత్వకార్యవిధానావళ్యమువారి సమావేశము జరిగెను.

మరణవాస్తవ

మిలంగు, మార్చి 27:— స్థానిక స్వభవసాలవా కాళు మర్రి మా. రాయబహదూరుకు మయాదేవీకు కుమారుని కొలెని నోలనునందు వ్యాధిగ్రస్తులుగా నుండి కేటికెనము పరమోక్షకు వైకి. విద్యాలభివృద్ధిగారు చాలవని కొలెనికలకాయుతుందురు.

దేశస్థితి: కర్తవ్యము

వర్తమానసంధిగతమయినను ఆంధ్రదేశస్థితిని సమదృష్టితో జూచుట స్వరాజ్యప్రస్థానమును నిర్ణయించుటకు సాధనముగ నుండగలదు. గయా కాంగ్రెసు కార్యవిధానమును నిర్ణయించి కూడు మానములు గల్గించివి. ఇందు రెండుమానములు వాదప్రతివాదములతో గడిచినవి. గయా కాంగ్రెసు నిర్ణయించినవిధానము ప్రజాపరణమునకు బాత్రము గాదని వాదించేవారు క్రొత్తవిధానమును గోరుచున్నారు. అసహాయయోగమును విశ్వసించే డివా రందరును గయా కాంగ్రెసు విధానమును వసలంబింపవలయునని ప్రయత్నించుచున్నారు. శ్రీ కృష్ణజన్మస్థానములను వదలివచ్చిన వారందరును ససహాయయోగప్రస్థానమును సత్వరముగ జేయ గోరుచున్నారు. కాని వారి యత్సాహదృష్టి కను రూపమైన కణితితులు దేశమునందు స్వరాజ్యసేవకులకు గనిపించక కర్తవ్యము దుర్గాహ్యముగ నున్నది. నిరంకుశవర్గమీ సంచులస్థితి కానందించుచు ససహాయోద్యమము మూలపడినదని ప్రగల్భములను బలుకుచున్నారు. సామాన్య లీ యసందర్భభావములందలి సత్యమును గనుగొన జాలక తలచుచుచున్నారు. ఇట్టి కణితితులందు ప్రజాహృదయమును గనుగొనటయను ధర్మయుక్తమైన స్వరాజ్యసాధనమును వసలంబించుటయును పరమావసర మగుచున్నవి. అసహాయోద్యమము ప్రజలయందు గలుగజేసిన మహాసంచలన మిపు డెట్లు లున్నదియును నిశ్చయించుట కాత్యవిధానమునకు సాధనముగ నుండగలదు.

ప్రజలస్థితి
గత సంవత్సరమునందు సువ్యక్తమైన పరమోత్సాహము వర్తమానసంవత్సరమునందు వ్యక్తమగుట లేదని సామాన్యులు ప్రతిపాదించినను ప్రజలు పరమోత్సాహమును గలిగియున్న విధమును ప్రజల సాహచర్యము విశదము చేయుచున్నది. కాంగ్రెసు సంఘములు ప్రథమసంవత్సరమునందు జేసిన ప్రచారఫలమును నిపుడుచూడగోరుట యనుచితిము. మొదటిసంవత్సరమునందు గాంధీమహాత్ముని వాయవేగ వర్ణనలములు లక్షలప్రజలను సమావేశముచేసి స్వరాజ్యవాదమును దేశదేశాలను న్యాపింపజేసెను. ప్రజలు గాంధీమహాత్మునకు స్వరాజ్యకానుకలను వేలకొలది సమర్పించిరి. వేలకొలది స్వరాజ్యసేవకులు దేశమునందు స్వరాజ్యసేవను జేయుటకు కంకణమును గట్టుకొనిరి. న్యాయవాదులు వృత్తులను వదలిరి. విద్యార్థులు పాఠశాలలను విసర్జించిరి. ఉద్యోగస్థులు పదవులను వదిలుకొనిరి. విరందరును స్వరాజ్యప్రచారమును జేయుటకు దీక్షనుబూని పాటుపడిరి. మహాత్ముని యాదేశమునను వసూలుచేయబడిన తిలకు స్వరాజ్యనిధి యధేచ్ఛగను భారాళముగను స్వరాజ్యప్రచారమును జేయుటకు వినియోగింపబడినది. గోదావరి మండలమునందు ౧౨౦ ప్రచారకులూర్చితములును కరమోత్సాహముతో స్వరాజ్యప్రచారమును జేసిరి. స్వరాజ్యప్రచారమునకు వేనవేలు హాస్యములు వినియోగింపబడినవి. గోదావరి మండలమునందువలె నితరమండలములందును

కాంగ్రెసుప్రచార మధ్యంతరములు లేకను భారాళముగ జేయబడినది. రెండవయేటను నిర్బంధవిధానము పరమోత్సాహమును బొందినది. ౨౦,౦౦౦ కాంగ్రెసు సేవకులు నిర్బంధింపబడిరి. మహాయోగి గాంధీమహాత్ముడు నిర్బంధింపబడెను. స్వరాజ్యసేవకుల సంఖ్యతగ్గినది. సేవాద్రవ్యములు తగ్గినవి. సేవకుల హృదయమునందు నిరుత్సాహ దిహ్వములు పొడచూపినవి. న్యాయవాదులు విద్యార్థులు తిరిగి వారి యాశ్రమములను జేరుట కుపక్రమించిరి. ఈ యుపక్రమము కొంత నిరుత్సాహమునకు గారణమైనను సేవకబృందమునందు బయలుదేరిన సంపూర్ణత్యాగులు సేవకవర్గమునకు మహాప్రతిభను గలుగజేసిరి. అన్ని మండలములందును త్యాగమూర్తులు వారిమహాత్మాగమూలమునను స్వరాజ్యసంకల్పమును స్థిరముగ బ్రతిష్ఠించిరి. శ్రీయుతులు లక్ష్మీనారాయణులు సుబహ్మణ్యములు సాంఘమూర్తులు సీతారామశాస్త్రిలు కృష్ణమూర్తులు సరిసింహములు మొదలగు త్యాగసంపన్నులు స్వరాజ్యధ్వజమును స్థిరతరముగ స్థాపించిరి. దేశమునందేమూలకుబోయినను నీ త్యాగమూర్తులు ప్రత్యేకమగుచు స్వరాజ్యప్రతిభను ప్రత్యేకము చేయుచున్నారు. స్వరాజ్యనిధి లేకపోయినను ప్రచారకులసంఖ్యవృద్ధిచూసెను త్యాగపరాయణులమహాత్మాగము స్వరాజ్యఫలమును కాలక్రమమునను సమకూర్చుట నిశ్చయము. కాని స్వరాజ్యఫలము సమభవయోగ్యమును జేయుటకు మహాప్రచారము మొదటిసంవత్సరమునందువలె నీయేడును విశేషముగ జరుగవలసియున్నది. వర్తమానసంవత్సరమునందు ప్రచారము తక్కువగనున్నను ప్రజాహృదయమునందు మార్గగలుగలేదని ప్రజలసాహచర్యము విశదము చేయుచున్నది. ప్రజలకు నాయకులసందర్శనము లభించినపుడు వారికి మహారాజులకుగలుగు స్వాగతము గలుగుచున్నది. నిరంకుశాధికార క్రాంతి తీసిచుచు స్వరాజ్యప్రతిభ వృద్ధిని జెందుచున్న విధమునకు స్వాగతములు ప్రమాణములుగ నున్నవి. ప్రజలు నిరంకుశాధికారవర్గమునకు బలవంతముగ భక్తిని జూపవలసినకాల ముత్తమించినది. హృదయపూర్వకముగ స్వరాజ్యసేవకులకు భక్తిని జూపుచున్న కాల ముదయించినది. నిశిత్రులందుసంయతము దేశ సేవకులకు స్వాగతంబునొసంగుటకును వారియపదేశములను విచుటకును వేనవేలు ప్రజలు గూడుచున్నారు. నాయకులయపదేశములను విచుటకు మేడిపాడునందు రాత్రి ౧౦ గంటలవేళను ౧౨౦౦ ప్రజలు సమావేశమైరి. పెదబ్రహ్మదేవమునందు మిట్టచుట్టాహ్లాసమయమునందు 100 మందిగూడి ౨౦౦ రూప్యములను స్వరాజ్యనిధికి సమర్పించిరి. శ్రీయుత అచ్యుతరామరాజుగారు నిరంకుశాధికార ప్రకటనమును జదివెయును పోలీసువాః పన్నిధియందే రెండువందల రూప్యములను తిలకు స్వరాజ్యనిధికి సమర్పించి వారిసేవా పరాయణత్వమును స్వాతంత్ర్య స్వభావమును నిరంకుశవర్గమునకు విశదము చేసిరి. అచ్యుతరామరాజుగారి వలెనే దేశమునందంతటను దేశసేవను జేయుటకు ప్రజలు సిద్ధముగనున్న విధమును ప్రజల సాహచర్యము విశదము చేయుచున్నది. బ్రాకెసు వర్గము నిర్బంధప్రకటనలను బ్రకటించి బెదరించినను ప్రజల సంకల్పము మారలేదని సభలు సమావేశములు సంభాషణములు స్వరాజ్యనిధికి విరాళములు రుజువు చేయుచున్నవి. ప్రభుత్వ ప్రతిఘటనము గోదావరిజిల్లాయందధికారవర్గము ప్రయరించిన ఈక్రింది దండనవిధానప్రకటనలు నిరంకుశాధికార దృక్పథమును విశదము చేయుచున్నవి.

అందరు గ్రామాధికార్తకు
కానోలకరేషన్ ఉద్యమము విషయములను, సివిల్
డిస్అబెయెన్సు నిబంధన కాలాంతరము స్వరాజ్యనిధికి భాగద

ముటువగురించిని గ్రామములలోజరిగే వర్తలను మీటింగులను వెంటనే గ్రామాధికార్త కినిచ్చి తాలూకాకు రహస్యముగా ఉద్యమకర్తల స్వేచ్ఛహితం రిపోర్టుచేయవలెను. ఇట్టిసంఘటన రిపోర్టుచేయనియెడల గ్రామాధికార్త కినిచ్చి తాలూకాకు రహస్యముగా ఉద్యమకర్తల స్వేచ్ఛహితం రిపోర్టుచేయవలెను. ఈఉద్యమములో ప్రాముఖ్యతహించిన ప్రజలకు గాని గ్రామములకుగాని రెండవవంట నీటిపట్టయి మూడుసంవత్సరములవరకు వరుసగా జేయబోవుటయేగాక ప్రభువంశుల నీటిపట్టయి మూడుగంటల మంతానుజేయబడవలెనని తెలిపినవరకు. ఈఉద్యమములో తుపాకీలెసెన్సువార్డు గాని గంధకం బాజాలించాదాదగుగాని ఉన్నయెడల వారి పేర్లపూడా ప్రత్యేకించి మానోటిసులో తీసికొనివచ్చేడి.

(సం.) బి. రామారావు

కానివాదతాలూకా పాస్టరు ఆమరణి.

అసహాయోద్యమము స్వరాజ్యనిధి వాలంటియరులగుట దండనప్రత్యమైన, కాంగ్రెసు సమావేశమే దండనార్థమగుచున్నది. ప్రజలీ పనులను జేయుట శిక్షార్థమైనపుడు స్వరాజ్యప్రయత్నమే శిక్షార్థమగుచున్నది. ఈ ప్రకటనమునందలి చివరవాక్యములోని భావము లధికార హృదయకంపమును స్ఫురింపజేయుచున్నది. తుపాకుల లైసెన్సువార్డు పేర్లను గంధకంబాణసంచాలై సెన్సుపేర్లదార్లను ప్రత్యేకించి తెలుపవలయునని ప్రకటనయందు బెలుపబడినది. దీని భావమును పాఠకు లూహించుకొన గలరు. దీనివలనను ప్రజానుగారి కసహాయయోద్యమతత్వ మింకను బోధపడలేదని విశదమగుచున్నది. డాక్టరు సుబహ్మణ్యముగారి స్టేటుమెంటును చదివినతరువాతను బ్రాకెసుగారి చిత్రవృత్తి కొంతమారినదని నమ్మకముగలుగుచున్నది. అసహాయోద్యమ విధానమునకు చార్జ్ స్వరాహిత్యము ప్రాణమని సుబహ్మణ్యముగారు తెలిపిన భావమును స్వరాజ్యసేవకులందు సామాన్యులు సయిత మగ ధించుచున్నారని యధికారవర్గమిపుడైనను గ్రహించుట సంభావ్యము. అధికారవర్గ మీసత్యమును గ్రహించినను గ్రహించకపోయినను భయంకరమైన ప్రకటనలు దేశివ్యమానముగ వెలుంగుచున్న స్వరాజ్యజ్యోతిని సన్నగిల్ జేయుజాలవని ప్రజలయత్సాహము విశదముచేయుచున్నది. అధికారుల బెదరింపులెటులున్నను దేశమునందంతటను ప్రజలు పరమోత్సాహముతో స్వరాజ్యనిధికి కానుకల సర్పించుచు స్వాతంత్ర్యాభిలాషను సువ్యక్తముచేయుచున్నారు. ప్రజల స్వాతంత్ర్యోత్సాహమును మొదటిసంవత్సరమునందువలెనే దేశమునందంతటను నుద్ధరింపజేయవలసిన భారము నాయకులమీద గల విధమును దేశపరిస్థితులు వ్యక్తము చేయుచున్నవి.

నాయకుల కర్తవ్యము

ప్రజల యత్సాహమును వికసించజేయుటకు దేశమునందంతటను స్వరాజ్యప్రచారము భారాళముగ జరుగవలసి యున్నది. ప్రచారము భారాళముగ జరుగుటకు స్వరాజ్యనిధిని సంపూర్ణముగ జమచేయవలయును. స్వరాజ్యనిధితో స్వరాజ్యసేవకులును వేలకొలది బయలుదేరుదురు. స్వరాజ్యనిధిని సమకూర్చి స్వరాజ్యసేవకులను మూలములకు బంపుటకు నాయకుల దేశపర్యటన మత్యంతోపసరముగ నున్నది. ప్రజలమాంద్యమును విడిగొట్టుటకును స్వరాజ్యనిధిని ప్రోగుచేయుటకును స్వరాజ్యసేవకులను జేర్చుటకును నిరంకుశమార్గములను ఖండించుటకును నాయకుల పర్యటనమే పరమసాధనమని దేశపరిస్థితులు విశదముచేయుచున్నవి. నాయకు లీ ధోర్మరహస్యమును గ్రహించి వారి శక్తిసామర్థ్యములను దేశపర్యటనమునకు వినియోగించి స్వరాజ్యమును ప్రత్యేకముచేయుటయందెన్నినిర్బంధములు సంప్రాప్తమైనను శిరసావహించి అసహాయోద్యమ విజయమును స్థాపించి స్వరాజ్యస్థాపనమునకున్న ప్రపంచశాంతికిని దోడ్పడుదురు గారే!

సర్టిఫికేట్లు అధికారము

సర్టిఫికేట్లు అధికారము అసాధారణముగా నా... కాకా యను విషయమును గూర్చి సంక్షేపమున... సరములేదు. సర్టిఫికేట్లు అధికారమును గూర్చి... జాయింటు కమిటీవారి టిప్స్ వ్రాసిరి. "అధికారము... నిజమగు అధికార మని స్పష్టపడవలెనని కమిటీ... వారు కోరుచున్నారు దీనిని విశదీకరించుట, నిరం... కుకమని గాని అసాధారణ మని గాని భావించుకూ... డదు." ఈ సంగతినే హెయిలీగారు మొన్నటిదినము... శాసనసభలో తేటతెల్లము గావించిరి. పార్లమెంటు... కభివృద్ధిగూడ నీవిషయము చర్చకు వచ్చెను. ఉప్పు... కన్నువిషయమై ప్రశ్నవైచుచు, సర్టిఫికేట్లు ఏర్పా... టు అసాధారణమని కలనల్ వెడ్జిఫుడ్గారు పేర్కొ... నగ, ఇటుల బలుకుట అక్షేపణీయమని సర్. హెన్రీ క్రెయికుగారు సూచించిరి. సంస్కరణశాస... నమునందలి నిబంధనలు, ఈ మార్గము నామో... దించుచున్నవని, వికటరులుగాను నుడివిరి. విక... టరులుగాను, ఈ మార్గము సక్రమమని యే... భావించుచున్నారు. ఇట్టి అధికారము కేవలము... కాలిముపై నిలచియుండుటకుగాక, ఆచరణలోనికి... వచ్చుటకే యుద్దేశింపబడెనని హెయిలీగారు నుడి... విరి. మరియొక సంగతిగూడ బయల్పడినది. రాష్ట్రీయ శాసనసభలవారు నిరాకరించిన గ్రాంటు... లను, పునరుద్ధరించు విషయమై, గవర్నరుగారికి... గవర్నరు జనరలుగారు యాలోచన జెప్పుటకు అధి... కారముగలవా యని, నియోగిగారు సామాన్య శాసనసభలో ప్రశ్నించిరి. అవిషయము ఇంకను... విచారణలోనున్నదని, హెయిలీగారు బదులు... జెప్పిరి. ఇందునుగూర్చి నిర్ధారణ జేయక ముందే... ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము... లకుహితమొనగిరా, అనినియోగిగారు మరలనడిగిరి. అవిషయము నింకను ఆలోచింపవలెనని, హెయిలీ... గారు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. సర్టిఫికేట్లు అధికార... మును లా ముఖయోగించుటయగాక, ఇండియా... ప్రభుత్వము వారు స్థానిక ప్రభుత్వములకుగూడ... హితము గలపుటకూడ, ఇందలి నిజసందర్భములు... తేటపడును. సర్టిఫికేట్లు అధికారమును స్వల్ప... సంగతులకుగూడ వర్తింపజేయుట భావ్యముగాదని, మాంకెస్టరు గార్డియనుపత్రిక హెచ్చరిక జేయు... చున్నది. ప్లేటుకొన్నిలుసభలో నిన్నటిసాయంకాలము, ఆర్థిక సభ్యులగు కుక్కుగారు ఆర్థికచట్టమువిషయమై... ప్రభుత్వమువారు మరియొక ప్రతిపాదనము గావించ... రని వెల్లడిజేసిరి. ఈ ప్రకటనముబట్టి ఉభయ శాసన... సభల జాయింటు సమావేశముమాత్రము జరుగదని గ్రహించవచ్చును. దేశమంతయు ఒక్కమృదీ వల... దన్నను, సామాన్య శాసనసభవారు రెండుమార్లు నిరాకరించినను, ఉప్పుపన్నును రాజప్రతినిధిగారు పునరుద్ధరించెదనని తెలియుచున్నది. ఇటుల పునరుద్ధరించుట అవివేక మయినను, అధికారవర్గసౌప్రదాయముల కిది విరద్ధము గాదు. ఏది ఎటులున్నను, సర్టిఫికేట్లు ఉద్దేశము శాసనసభ్యుల నెప్పుడును ఎదుర్కొనుచుండును. ఈ అధికారము నామమాత్రముగాని అసాధారణముగాని గాక, ఆచరణలో నుంచదగిన సామాన్య అధికారములలో జేరుచుండగ, దీనియపద్రవము మరింత యధికమగుచున్నది. సర్టిఫికేట్లు అధికారము నువయోగించుటయు, ఉపయోగింపకుండుటయు, పాలకుల నిరంకుశేచ్ఛపై నాధారపడియుండును. ఇట్టిస్థితి స్వపరిపాలనాభివృద్ధికి భంగకరము. ప్రస్తుతసంస్కరణ విధానమును నమ్ముకొని స్వరాజ్యమును సంపాదించుట దర్శనమున వేరుగ దెలుప నక్కరలేదు. ప్రస్తుతవిధానము మారి, సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము ల్వరలో లభింపనియెడల, దేశము వికాసస్ఫూర్తి

గాంచజాలదు. అసహాయపడు లేగాక, మితవాదులు సైతము ఈసరికి నీసంగతిని అనుభవపూర్వకముగ గ్రహించియుండురు.

పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషను

పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషను సామాన్య శాసనసభవారు గ్రాంటును నిరాకరించి, తమ యసమృత్తిని దెలిపిరి. కాని, రాజప్రతినిధిగారు గ్రాంటును పునరుద్ధరించి, ఇండియా రాజ్యాంగమంత్రిగారికి తోడ్పడిరి. హెయిలీగారు సామాన్య శాసనసభలో నీ విషయమునుగూర్చి మచ్చటించినపుడు, పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషనును నియమింపక తప్పదు గాన, దాని భర్తవగుగూడ భరింపవలెనని తెలిపిరి. హెయిలీగారి ప్రసంగముబట్టి, పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషనును ప్రైవేట్ కారులు ఇండియా ప్రభుత్వముపై బలవంతముగ జొప్పించిరిని, ధ్వంసంచును. కామన్వెల్థలో మొన్నటిదినము వికటరులుగాను దెలుపుటలో, ఇండియా ప్రభుత్వమువారిందు కంగీరించిని మాత్రము చెప్పిరి. కాని, సర్వార్థి నేటు శాఖ యగు ఇండియా ప్రభుత్వము బ్రిటీషు అధికారులయజ్ఞలను శిరసావహించక తప్పనా? కాదనిన, ప్రయోజనముండునా? కమిషను నియామకపు సూచన ఇండియా ప్రభుత్వమువారినుండి బయలుదేరెనా, లేక ఇండియా రాజ్యాంగమంత్రి నుండి బయలుదేరెనా యని యడుగగ, వికటరులుగాను బదులు జెప్పక, ఉభయలును ఇందుకు అంగీకరించిరి మాత్రము చెప్పి తప్పుకొనిరి. పార్లమెంటుసభలో చర్చచరిగినపుడు, విలింగ్డుటను ప్రభువుగా రికమిషను అవసరము లేదని సహేతుకముగ జాపగలిగిరి. ప్లేటు ప్రభువుగారు తమ చర్యను సమర్థించుకొన బ్రయత్నించెరి గాని, వారి వాదము నిస్సారమని వెల్లడియ్యెను. హిందూదేశము ధనవృద్ధులతో ఇబ్బందిపడుచున్న యీ సమయమున, సర్వీసు వేతనాదుల హెచ్చుదలను గూర్చి యోచించుట మరింత యసభ్యముగ దోచును. సర్వీసుల వేతనాదులను హెచ్చుజేయ దలచుచో, ఇండియామంత్రి కలము గీసిన జాలును. మిగుల వ్యయకరమును, అనవసర వివాదహేతువునగు రాయల్ కమిషనుతో బని ఏమి?

దేవదాసు గాంధీగారు

దేశనాయకులు మరిల సంచారముజేయుచు ప్రజాప్రబోధము గలిగించుట, కొందరకు కంటకముగనుండుట వింతగాదు. అందు ముఖ్యముగ గాంధీ కుమారులగు దేవదాసు గాంధీగారు బయల్పడలుటచే, ఎట్టిముప్పు వాటిల్లునో యని వీరు కలవరపడుచుండురు. ప్రజాశయములు నెరవేరుటకు వీరు తోడ్పడనపుడు, నాయకులను నిర్బంధింపుడని యే, వీరు సంతతము సలహానిచ్చుచుండురు. వేరొక మార్గము వీరికి దోచదు. ఇట్టివారివలననే, ప్రభుత్వమున కధికోపుడవము గలుగును. వీరు విమ్రులవలె నటించుచున్నను, ప్రభుత్వమునకు నిజశత్రువులు వీరే. దండనవిధానమువలన, ఏదేమునందును స్వాతంత్ర్యభావోజ్వలనమును అణగద్రొక్కుటకు వీలు గలుగలేదు. చారిత్ర మిగుణపాఠమును చక్కగ నేర్చుచున్నను, నిరంకుశత్వాభిమారలు ఇంకను దీనిని గ్రహించకుండుట శోచనీయము. కాపెనునై కొంటు కర్జనుగారు దేవదాసు గాంధీగారినిగూర్చి కామన్వెల్థలో ప్రశ్నింపగ, వికటరులుగా రిందుకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు, దేవదాసుగారిచర్యలు రాజద్రోహపూరితము లగుచో స్థానికాధికారులు విడిచివెట్టరని అభియమున గిరి. నై కొంటు కర్జనుగారికి దిగులు దీరెనో లేదో తెలియును.

స్థానిక వార్తలు

శ్రీ సచ్చిదానందసంఘము

సర్వమతవిషయకోపన్యాసములు శ్రీ (29 వ తేదీ గురువారము) సాయంకాలము 5-15 మొదలు 8-15 వరకున శ్రీ సచ్చిదానందసంఘములను గూర్చి గొప్ప విద్యాంశు అవస్థపెంతురు. ఎల్లండి (30 వ తేదీ శుక్రవారము) ఉదయము 8 మొదలు 11 వరకును పార్సీ బ్రహ్మ సమాజములను గూర్చియు సాయంకాలము 4 మొదలు 7 గంటలవరకున క్రైస్తవ మతములను గూర్చియు నుపన్యాసములు జరుగును. శ్రీ సచ్చిదానంద స. జి. హను, పాట అస్సానామి, పి. లక్ష్మీనరసింహయ్య, పి. జనరాజరాజగోపాల్, ఎల్లండి, జే. ఆర్. ఆర్యా, ఎం. వి. భాటివా, బాబూ దేవేంద్రనాథమిత్ర, సి. ఎన్. మల్లినాథ, ఏ. చక్రవర్తి, ఏ. అనామయ్యచాచానా హాలు, సత్యను అబ్దుల్లాబాదగ, శ్రీమత్ కె. మధుసూదనమదల్యారు, బ్రహ్మశ్రీ ఎస్. అరుణాచలకాశ్రమిగారునుపన్యసించెదరు.

కాలేజీపేటలో శ్రీ రామనందమిథ్యవము

దివానుబహదరు కేశవమిత్రగారు ఈనెల 28 వ తేదీనాటి చెన్నపురిలో కాలేజీపేటలో నున్న శ్రీకళ్యాణ మదిరాజస్వామివారి ఆలయమున నగలవర్తకులు ఎం. గోవిందునెట్టిగారితో వైభవముతో శ్రీరామనందమిథ్యవమును జరిపించిరి. స్వామికి విలంబలనగలను సమర్పించిరి. ఆ ఉత్సవసందర్భశాస్త్రము చెన్నపురిశాసనసభ ఉపాధ్యక్షుడు దివాను బహదరు పి. కేశవమిత్రగారు వచ్చిరి. భగవద్దేవుని కర్మవిషయమున మహాదాస్యముతో నడిమిపెరుగు ధ.మును వ్యయపరుచు వజ్రస్పృహలు పలువురు పితృగారి మారణాంతరం దేవాలయమునకు గొవచ్చిరి. ఈ దేవాలయము 200 ఏడ్లక్రితము తూర్పు యిండియా కంపెనీ ముడత గవ్వకు జోకెపు కల్లేటిగారి సాయముతో నిర్మితమైనది. ఈ పేటగూడ అయిన పేటననే కల్లేటు పేట అని పిలువబడును. రామకాసు కాలేజీపేటకింద మారింది. కల్లేటుగారి కంటకు ఆపేట గలవ దే యపుడు బ్రిటీషుగారుకాలో గవర్నరుగాను వ్వాడు. పితృగారి రాజేంద్రులు వెల్లెపుడు కల్లేటుగారిని యాచిరి. ఈ దేవాలయమునుగూర్చి యిస్తరముగ వాదించిరి తెలుప గోరెనని పితృగారు తెలిపిరి. పితృగారు విచ్చేసినందులకు ధన్యకృత్యముల కృతజ్ఞులని యెరు వ్రాసిరి.

మాస్టరు మనహారు బాచ్యే

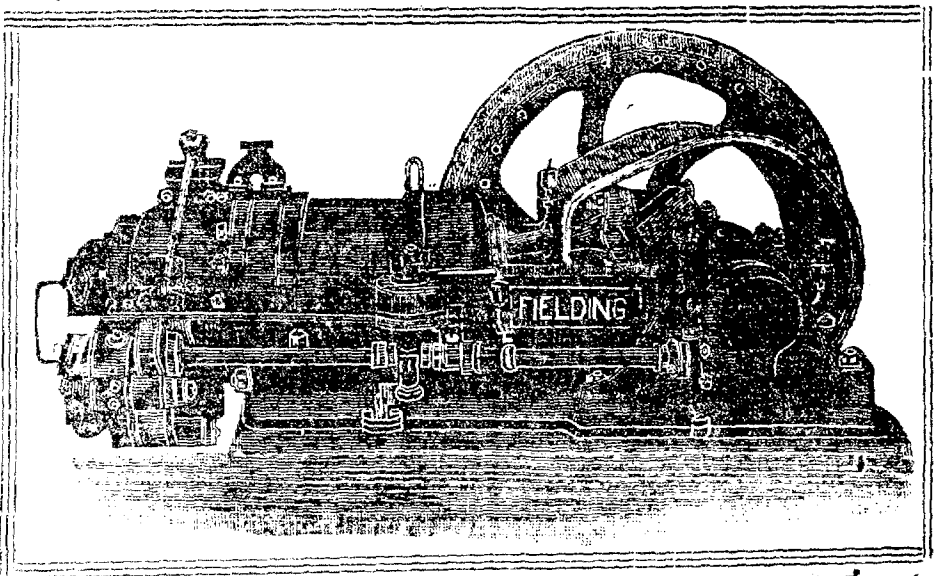
చెన్నపురిలో కడపటిగానసభ

కడిపిట్ల బాబుడగు బాచ్యేగారి ఆధ్వర్యం బాంధ్యోజన సోక్రసా చూచి వినివారిలో విస్మయముగానివా రెవ్వరు ను డదు. వీరు చెన్నపురికింద వేడబోవుచున్నారు. కడపటి సభ శ్రీ (29 వ తేదీ గురువారము) విక్టోరియాపురమునందలి సాయంకాలము 6-80 కు చెన్నపురి ప్రభుత్వ కర్మసంఘసభ్యుడు (లామె బు) శో న ర బు అ సి. పి. రామస్వామయ్యకు (బి. ఏ. డి ఎల్. సి. వి. ఇ, గారి ఆధ్వర్యం క్రింద జరుగును. ఇదియే కడపటి ప్రదర్శనము. మరల ని. తలో బాచ్యే బాలగాయక శిరోమణి పాటవినట తలపింపదు. వేలుగానలో బాబు బాల గోపాలనిలీల పితాంబరధారయై బాచ్యే పండితుడు పిల్లనల్లం నూచుండ వినుటయొక్క పే చావను. ఇదివర కేకారిణమున వైన వినివారెవరైన నున్నచో తప్పక రేటికోజున వెల్లె విని గోరెనము. కడపటిసభకు టికెట్లు రేట్లు చూడ తగ్గింపబడెను. యా హాయిలు 5,4,3,2, 1-0-0, గాంధీ 9-8-0 లు. టికెట్లు కొన దలచినవారు నిజమైయుండు కొనదలచిన వాడను 500 నిం లుస్త్రీలుకు వెల్లెన బడుదుగలరు. ఈ బాబుని సోదరి సర్వదాబాయి యరు 12 ఏడ్ల ఈ డుగల శ్యామణి చూడ అమృతముగ గానమొనరించును. చెన్నపురికి వచ్చినపిమ్మట నీబాబుడు త్యాగరాయలవారి శృంగారగూడ నీబాబుని తెలుగున కడు మనోహరముగ పాడు చున్నాడు వదలులుగూడ నతిని సోద కడు స్వచ్ఛముగా నెడలు చుండును.

ఈ ఎక్కువమంది యుద్ధిరని ఉపాధ్యక్షుడు చెప్పారు.
కాని వోలుకు పెట్టగా నిరాకరింపబడినది.

ప్రసిద్ధికెక్కిన పిలింగు శెమిడిశల్ క్రూడాయిలు యింజనులు

యింజనులు రమారమి యుద్ధమునకు పూర్వము పున్నస్వల్పధరలకే అమలుచు చున్నవి. అన్నిసమయముల స్థానములో సిద్ధముగానున్నవి. యివి కొనుటవల్ల అన్నివిధములచేతను లాభమును పొందవచ్చును. మిల్లులకు కావలసిన యావత్తు సామానులుకూడా అతి సరసమయిన ధరలకు దొరకును అలశ్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

సోల్ యేజెంట్లు:— డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో, 12, తంబు శెట్టిపేటి, మదరాసు.

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలు మొదలు వయస్సైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికిని వాడతగినది. 250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సిసాలవరకు రూ 1 4-0

మైతూరు ఎస్. ఎస్. ఆర్ వైద్యశాలాధికారి పా. వెంకటాచల పండితులవారిచే తయారు చేయబడిన లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలను వాడితే అవి కుడ స్వదేశీమాలికలచే తయారు చేయబడినవని తెలుప మిక్కిలి సంతోషించెదను. వాటిని వాడుటవలన నోటికి చుంచు కుహరమునొచ్చును, విడుదలి రొమ్ముకడిసెను, అజీర్తి, హృద్రోగములు, కడుపుకొప్పి, కంటువ్యరములు వీటిని తక్షణమే పారవోలును వీరిని అయిత్యైవ వైద్యులచేత తగ్గిన వాడుట మంచిది.

డాక్టరు ప్రభాకరు, డాక్టర్ అయ్యార్యదిక్ యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేటు, ఎస్. జె. ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సైన్సు యు. ఎస్. ఏ. ఐ. ఎస్, పాసిటరి ఇన్స్టిట్యూటు లండన్, కెన్సల్టింగు కెమిస్టు, ఆగియారిసంట్, నెం 2 బొంబాయి.

కానకేశ్వరి ఉష్ణము, శీతలముచే గలుగు దగ్గు, ముక్కుదగ్గు, గొంతుపుండు, రొమ్ముకడిసెము మొదలగునవి తప్పక తక్షణమే వుండును.

ప్రాయ:— రు. 2 లు కేవలములు కొనవారికి మా శ్రీరాములవారి పట్టాభిషేక క్యాలండరు ఇనాం. నెం 331, తంబు శెట్టిపేటి, మదరాసు. నెం. 183 చైనాబజారురోడ్డు, అనందభవనముదగ్గర మదరాసు. పాశ్చాత్య వెంటాచల పండితులు, శ్రీ శీతారావుప వైద్యశాల, మైసూరు. (3)

దేర్ఘి విశ్వవిద్యాలయ పట్టపదానోత్సవము

ఇదియే ప్రథమసమావేశము

దేర్ఘి మార్చి 28:—తేటిపిండి దేర్ఘి విశ్వవిద్యాలయ పట్టపదానోత్సవము జరిగెను. భాగ్యలక్ష్మి కీర్తిని ప్రభుత్వ గౌరవ్యురాలి వహించిరి. ఈ సమావేశము కాసు సభాధిపతి భవనమున జరిగెను. సభకు కార్యనిర్వాహక సభ్యులు లెంతు కానవసరము సభ్యులు విశ్వవిద్యాలయ సభ్యులు ఇంకను నిరతములేవలన ప్రేక్షకులు వచ్చియుండిరి. కొద్ది మొదలుకలను వట్టివివరము లందిన విద్యార్థులను ఈ గౌరవ సభకొని హాజరైరి. వీరు భవనభ్యంతరమున నున్న పరిసరములను సాసితైయించిరి. 4-45 నిమిషములకు సరిగ అభ్యంతరి సభ్యులందరు ప్రధాన కార్యదర్శిదే సెయిన్స్ లోనికి తీసికొనిపోయిరి.

అభ్యంతరి అనుమతి పత్రాన్ని దాక్షణ గౌరవగర్వ పట్టపదానోత్సవము ప్రారంభింపబడినదని ప్రకటించిరి.

గౌరవవిరుదములు

పిమ్మట రిజిస్ట్రార్ గారు తేది అకాడెమిక్ సభాధిపతి వామోరెంజ బడిన తీర్మానమును చదివి తీసిగొని ప్రభుత్వ గౌరవ మహాత్ముడే సభాధిపతిగావించి దాక్షణ ఆఫ్ లా అను విశదము నిచ్చుటకును గౌరవగారి దాక్షణ ఆఫ్ లిటరేచరు అని వివరము నిచ్చుటకు తీర్మానింపబడినదని తెలిపిరి.

సభాగారు తమకు భాగ్యలక్ష్మి గారిద్వారా అధికార తీర్మాన రీడింగు ప్రభుత్వగారికి దాక్షణ ఆఫ్ లా అను విశదమునంగితి నని ప్రకటించుచు అచిరుదమును సూచించు ప్రత్యేక టుకువు లను భవనమునకు వారి కనుమతి యొసంగిరి.

తరువాత రీడింగు ప్రభుత్వ గారు సభాగారికి దాక్షణ ఆఫ్ లా అనియు గౌరవగారికి దాక్షణ ఆఫ్ లిటరేచరు అను విశదముల నిచ్చి వారిని అచిరుదముల సూచించు ప్రత్యేక ప్రత్యుముల భవనము కనుమతి యొసంగెను.

గౌరవగారి యుపన్యాసము

పిమ్మట గౌరవ తమ స్వాగతోపన్యాసము చెప్పిరి:—ఈవిశ్వవిద్యాలయము కాల కుడభూమిపూర్వమునందు

సాహిత్యపండిత. దీనిని సాహిత్యపండితులవారిచే వాడినది. ప్రోత్సాహమును తేలిక ల సే ప్రారంభించి లక్షికి రియూను వచ్చెను. అయిన కాలనిమిషమునకన్నమున నిజప్రారంభింపబడి వచ్చెను. గృహనిర్మాణమునకువారి కిది గౌరవించువానిని మేముండరము కలంబితిమి. కాచిత్రాధికారు, సమయోధికను గు సహాయముచేసి, తీసుకొనిన సమకట్టి. ప్రారంభమున తీర్మానింపబడిన గణయటగుడ విశ్వవిద్యాలయ మింకముందు కార్యక్రమము నిలుపునని సూచించుచున్నది. సామాన్య ప్రభుత్వ మవారికి సామాన్యమైన తెలివగునను విశ్వవిద్యాలయము తేక యందుకు మొక గొప్పలోపము. దానిని నివారించుట గూడ నీ ప్రయత్నములన దైవనది. ఈదేశమున, విశ్వవిద్యాలయంగనకు మును జూచునభావుడు, భవభూమి లెంతునాని ఫలితమున నే యుత్తరీ మూస్సాము విశ్వవిద్యాలయములు వివిధ సెలెక్ట్ లు బడివి. పూర్వైభవమును వెనకబెట్టుచు యాకేంద్ర ప్రభుత్వ ప్రధానగంతు, విశ్వవిద్యాలయము తేక పోయిన కాలలోటునకు గురియగుచుండెను. భారతవిశ్వవిద్యాలయము లన్నిటికంటె నెక్కుడు భాగ్యతమనైన గలదు. ఉన్నతవిద్య ప్రయత్నమును కాపు. అట్టి క సతి గ రి గి యుండిన ప్రభు వి వి ప్రజలకు దాన మొసంగట మనవిధి. భారతతేక ప్రోత్సాహిత్వకై యుగములను విద్యకుతుల చేసి సిద్ధపడుటకు మన విశ్వవిద్యాలయమువారు జంగరు. ఒక రాష్ట్రమునకు సెలెక్ట్ లుబడిన విశ్వవిద్యాలయము లొక రాష్ట్రమునకుభవిషయాభివృద్ధికి సాటుపడుతేకేంద్రముగా మొత్తమునా భారతతేక ప్రోత్సాహిత్వకై సాటుపడువానియందర్భమునై యుండవలయును. ప్రతిరాష్ట్రమున కొక్కొక్క విశ్వవిద్యాలయముండవలెను. ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయములు లేనిది రాష్ట్రములు నిలకబాలవు. ఇట్లు తెలిసి, విశ్వవిద్యాలయము ఇకర అలయుటకు అవస్థ సానుమోయందగును. ఉన్నతవిద్యకు విశాలముగ ప్రజలకు నేర్పగలిగి, ఈ భారతదేశమున కేంద్రవిశ్వవిద్యాలయముగ గూడ పరిణమించ వచ్చును. అయి యిది భావికాల సూచన. ప్రస్తుతమున అవిశ్వవిద్యాలయము కాలబిచ్చిది ప్రభువు ఉభాగ్యముగా సాయుశ్యముల సెల్ల తమకు పొందిరి. ఈ యలయుమునకు కేవలము విద్యార్థి జూకుల సహాయమేగాక భారతదేశము అవిక భవిష్యత్తుననే యున్నతాస్థానము ప్రపంచ జాతీయ సమితి యందు సాక్రమింపబడినది మహానుభావులందరి సహాయము నపేక్షించిరి.

ఈ యుపన్యాసము ముగిసిన తరువాత పట్టపదానము సమావేశము ముగిసెను. ఒక భాయాపము గూడ తీసిరి.

Madras

"ELLIA" BELLY ACHE POWDER.

ఎలియా అను కడుపు నొప్పి నివారణి.

ఈ పేరునులిగిన చూర్ణము గడచిన 25, 30 సంవత్సరములనుండి అనేకులచే నుపయోగింపబడి భారతీయ వాసిని యొక్కది. దీనియందు అపారమయిన గుణములుగలచే యిదిగతము యే విధమయిన నెబ్బరయైనను లేక గుణము కను పించలేదని యాపించినవారులేరు. ఈ మందు తలచేల జనులచే ననా ఉపయోగింపబడి స్వస్థులగుటయున్నాడు. ఎట్టి కడుపునొప్పిచే బాధపడువాడైనను సకల నొప్పికలిగి త్రుళ్లిపడి బాధనొందలేక నాతలుపెట్టు కొనుటకు ఈ చూర్ణము ను నొటకేసిన వరు నిమిషముననే సుఖావస్థకు గుణము నిచ్చుటచే అంగీ నవ్వటకు ప్రారంభించును. ఈ గుణముయి నది నై బంధుయొక్క ఆశ్చర్యకరము నిచ్చునది. దీనితో సమానముగా నిమిషములో సాఖ్యవరును ఔషధములు నే రెద్దియు లేదు. దీని నొకమాత్రు ఉపయోగించుటచేకే నే మా మాటయొక్క నిజమున కనుగొనవచ్చును. దీనిని యాశ్చర్య మగు గుణమును జూచునపుడు యెంత భరణిచ్చి తీసియుండికప్పటికైనను తక్కువ భరణియే తలంపవలసియుండును.

ఈ చూర్ణముయొక్క గుణములు:— సకలవారసంబంధ రోగములను ఖండించును. కడుపు-యెండు గలుగు ఆకాక విధములయిన 7 డేలను కలిగించును, జీర్ణరోగమునందు జీర్ణకర్తని అధికపరచును, కడుపు వుబ్బునమును పోగొట్టును, కడుపుందు పేగులతో సంబంధమయిన రోగములను ఖండించును, యే కాలమునందును చిన్న చిడ్డలు మొనలు గృధ్రులవలకును యే యొక్క ఆక్షేపణలే ఉపయోగించవచ్చును. ఉపయోగించు విధమును మందుతో పంపబడును.

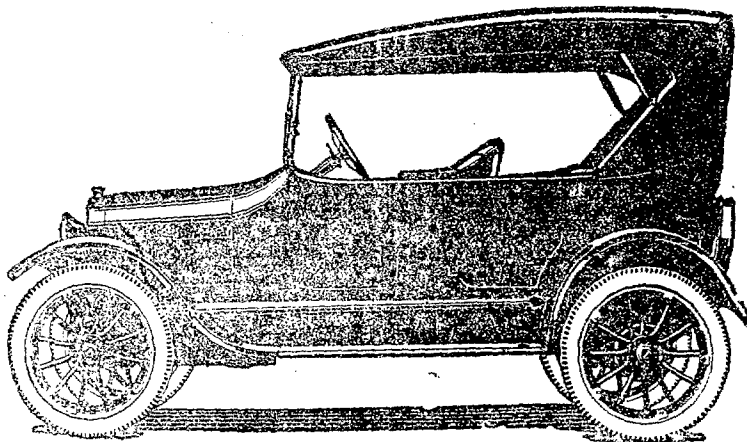
బుడ్డి ఒకటికి 0—8—0 ఇల్యాస్ సేట్, 53, బందురువీధి, జార్జి టౌన్, మద్రాసు.

ELLIAS SALT, No. 53, UNDER STREET, G. T. MADRAS.

చిప్ర లెటు మోటారుబండ్లు CHEVRELETT MOTOR CARS

ప్రపంచమంతటను చవుకయగు మోటారుబండి యిదియే వెల 3600/- రూపాయిలు మీరు 3600 యిచ్చి యీబండిని కొని ఒక లైసెన్సుకరమైన 15 రూపాయిలు ఖర్చుపెట్ట వలెను. ఈక్రింది ఆధనపు సామానులు కొన నక్కరలేదు.

ఒక స్పీరుటైరు ట్యూబు 100-0-0 స్పీడుమీటరు 60-0-0 మాగ్నెటోవాటిఫికేషన్ 250-0-0 సెల్ ఫోన్ ప్రార్తు 400-0-0 మొత్తము. రు. 810-0-0

మీరు యీబండిని కొనినయెడల సుఖముగా నిడించవచ్చును. మొదట చవుకయని ప్రయత్ని పూర్తి సాధ్య గ్రలు లేనిది కొనినయెడల, చివరకు యెప్పుడువచ్చు ఆగును. రు 3600 లో 810 తీసివేసిన రు 2790 యగును.

ఈ బండిని ప్రతి ప్రమైన సామగ్రితో రయారకేయదమయినది చాలకాలము మన్నును—యెంత విషయ ములను బ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును. స్థలంకనిగిని, అద్దకిగాని అమాల్కమైన బండియొక్కను క్రమలేదు. స్పీడుసామా నులు యెప్పుడున్న అంకితయొక్కను వారకును. గంటూరు, క్రీష్ణా, గోదావరి, వికాఖట్యం సము ఏజెంట్లు.

కరస్పాడయ్య 9 బ్రాడ్వే } యింగ్లీషు నైకలు మోటారుబండ్లొర్పిగుకంపెని
మద్రాసు అని
వ్రాయవలెను. కాకినాడ, మద్రాసు.

శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి

గ్రంథ రాజములు

గ్రంథ రాజములు		సాక్షి		ఆనందింపుడు!!	
మొదటిభాగము 2—0—0		రెండవ భాగము 2—0—0		మూడవభాగము 1—8—0	
1 కల్యాణ రాధుకము	రు. 0. 8.0	10 వర్మరావుయజ్ఞోత్సవము	0-12-0		
2 పాదుకాశాస్త్రాభిషేకము	1. 4.0	11 కొకెల	0-12-0		
3 కనకానందాధుకము	0-12-0	12 సరస్వతి	1- 0-0		
4 విజయరాధుకము	1- 0-0	13 బుద్ధబోధము	1- 0-0		
5 రాధాకృష్ణ	0- 8-0	14 ప్రచండచాణక్యము	1- 0-0		
6 విప్రవారాధుని	0. 12.0	15 ప్రకీర్ణోపన్యాస వ్యాసములు	1- 4.0		
7 కంఠాధ్యక్షము (కొత్తకూర్పు)	1. 0-0	16 పూర్వము (కొత్తకూర్పు 3 ఛాందము)	1- 0-0		
8 వృద్ధవివాహము	0. 8.0	17 సాంకేతిక	0-8-0		
9 హాస్యకల్పరి	0. 12.0				

కావ్యలక్షణానుసారము పంపబడును.

వలయువారు పానుగంటి రాజారావు, వికాపురం గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

తామర తైలము — తామర, తిట్ల, గజ్జికి మంచిది

రాజారాణి గుర్తుగల తామర తైలము పూజనీయములగు చాల మంచినుండుతో తయారు చేయబడి ప్రాధ్యాపికాంకితది. డబ్బీ 1-8 0-6-0. అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు

100 కి నూరు గుణ మైనవి.

హ-హ-య-నే-హ
అ. ఔషధమును నేనించుటచే క్రమము తప్పింపుటకు వేరుట, బాగుటచేయవచ్చును కలుగునొప్పులు మెల అమితముగా పోవుట, మూర్ఛ, కడ్డలు మొదలగునవి. పూచీగా కుదురును. గుణమియ్యనితో నైకము వాపనీయబడును.

HAKIM ABDUL HAJI,
P. O. Kamtaul,
Darbhanga B. & O.

MONEY Making Book.

"Key to fortune" (in Press)

Sent FREE on request agents, and supplies of Patent medicines, Books, Watches, Clocks etc., at cheapest rates.

Apply to Pearl & Co
Victoria Gardens, Bombay.

మలయచందనము

గనేరియా అను నొకరొగమునకు మోకాసు కట్టము లేదు. దీనికారితో జని లేదు ఎటువు, తెలుపు, కచ్చు, అను మూడు విధముల నొక రొగము ను 1. 1. 1. రూపలలో మున్నును. శ్రీలంకా వ్యాపకులకు మోడ ఇది కాకొకరొగము (251) డబ్బీ 1 కి రు. 2.4.

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం(గోదావరిజిల్లా).

"మంగలి కత్తులు"

కప్పుతాళములు.
అంధ్రప్రదేశ్ లోనే చేయబడినది. ప్రార్థనాంతుడు. వెంటనే భరణి క్యాటలాగుకు వ్రాయుడు. బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్ కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc. పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా) తెలిగ్రాఫిక్ అప్రెజు: "ఇంద్రప్రస్థ" పెద్దాపురం.

భారతప్రెస్, మహామండల యాజమాన్యముక్రింద హిందూదేశీయచిత్రకళా

ప్రదర్శనముచిత్ర కళావిక్రయము

1928 సం॥ర మార్చి నెలలో జరుగును, నేటి స్థలము తరువాత తెలుపబడును. ప్రదర్శనమునకు పంపుసామానులన్నియు ఈదిగువ చిరునామాకు ఫిబ్రవరి నెలాఖరులోగా పంపవలెను. వివరములకు ఈ దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

Mrs. Rukmini Lakshmi pathi, B. A.
Joint Secy. Bharata tri Maha Mandalam
Post Box No. 369, Madras

చరక సంహిత

సూత్రసానము - చక్కని వ్యాఖ్యానముతో

తెనుగున

అచ్చుబడి తయారుగా నున్నది.

776 పుటలు-రూ 10 లే

కొద్ది కాపీలు మాత్ర మున్నవి.

కలయవారు : (8767)

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీకృతి ని. ఎ. ఎం. వి. సి. యం

మేనేజింగు డైరెక్టరు

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

19, హరినగోష్ఠి, మాంబుగోష్ఠి మద్రాసు.

గ్రంథ ప్రాయశ్చిత్తము

(408) కనురెప్ప, ఏజన్సీ పొర్కుటవైకో, మృదాంగం.

అమృతాంజనము

పాండురోగము
Serravallo
నెట్టావల్లో
Tonic Wine
టానిక్ వైన్
బలహీనత

బుడ్డి 1-కి ధర రూ 3-4-0, 3 బుడ్లు ధర రూ 9-4-0.

డ్జబ్యూ.ఇ.స్మిత్ అండ్ కో., (లిమిటెడ్) మాంటురోడ్, మద్రాసు

W. E. Smith & Co, Ltd., Mount Road, Madras.

ఇది మిక్కిలి లాభకరమైనది!

ఇది మిక్కిలి లాభకరమైనది!

నేరుగా తయారుచేయునట్టి వారినద్దనుండియే మీకు అవసరమైన ఔషధములను తెప్పించుకొనుదు

Dacca Ayurvedia Pharmacy Ltd.,

The Place For Economy Genuineness & Reliability

ది డక్క ఆయుర్వేదీయ ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

మిశ్రవ్యయమునకు, శ్రేష్ఠత్వమునకు, నమ్మకమునకు ప్రసిద్ధిచెందిన ఔషధశాల

హిందూ శైశవమును అంతటను, బర్మా, సిలోను మొదలగు బాగాలన్నిటిలోను బ్రాంచీలుగలవు.

వ్యాధివివరములు తెలిసిన ఔషధయోగము ఉచితముగా తెలుపబడును. దరఖాస్తు పంపినచో క్యాటలాగు, క్యాటలాగు యినాముగా పంపబడును.

Head Office :—Dacca 8, 8-1 Armenian Street Decca

Calcutta Branches :—Stand Road. Bhawbanipur. Sovabazar. Bow Bazar.

సిద్ధ ముకరధ్వజ

(ఔషధ్యు
రత్నావళి
920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేద ఔషధములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది.

ఇందు శుద్ధిచేసిన రసము, ఔంగారము, కర్పూర, కచ్చకమ్మరము మొదలగు వివిధరస ప్రత్యేకములు చేరియున్నవి. ప్రైగ్రంథములొని యోగము ప్రకారము నిర్మితముగా మాత్రం తయారు చేయబడియున్నది.

ఈ శ్రేష్ఠ్యులచేయబడిన సుఖాచిద్విజయ శ్రీ. మేధాయోగి కాంతివనం కామోద్ధిష్ఠనకృతా

బుద్ధి, అయుర్వేదమును శుద్ధిచేయును. శరీరమునకు కాంతినిచ్చును. మేన్యు ధాతువునీ శామోద్ధిష్ఠనము

కలిగించును. అతిమాంసము, క్షయ, ముఖరోగములు, మొదలగు ధాతుక్షయకరములగు వ్యాధులలో మేన్యుగ నుక

తయోగకరము. ఉపయోగించువిధానము మందులో వివరింపబడును. మే 25 మూలము రూ 5-0-0

ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ లిమిటెడ్) వనూలైన మూలధనము 1,12,925.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి బి. యే., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపించబడినది.

19 వాటిన్ రోడ్డు మాంటురోడ్డు, మద్రాసు.

నిర్వహణకు తయారుచేయబడిన శాస్త్రీయ ఔషధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

మీ సభ్యులందరినీ వలసను, ఇతరుల కూడ ఇదేమో స్వయంగా చేయుచుండుట వలనను మీ సహృదయులు.

ప్రబ్రాంచీలు:— (1) 185, మాంటురోడ్డు, మద్రాసు, (2) హైరోడ్డు, తిరువతి,

(3) 402, బంకళాపేటి, మద్రాసు. (4) 2, బజారు రోడ్డు, రాయచేల. మద్రాసు.

కేసరిరత్నత్రయము

లోధ

గర్భావరోగ నివారణ:—శ్రీమంతు గలుగు యుక్తులకు లోధి కావలయును, అకాలబిహిష్టి, మైలబాద్దీగాన రక్తపీడ కాన పోవుట మనుమరోగము, సంభావనానర, రక్తపీడ, మలబద్ధకము, నూతికావారము, క్షిణోష్ణము, అరకాళ్లు, అరచేతులమంట మొదలగు శ్రీమ వర్మ వ్యాధులకు మేది

రూ 12 కొమ్మ 2-0-0; 6 కొమ్మ 1-10-0

అమృత

రక్తశుద్ధి (ద్రావకము:—ఇది రక్తపీడ, మలబద్ధకము, అక్షరము, క్షిణోష్ణము, మేనావ్యాధులు, కడుపులో వంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరమునకు కాంతిని ముఖమునకు తెచ్చును నిచ్చును.

12 కొమ్మ 2-0-0; 6 కొమ్మ 1-10-0,

అరక

పర్యవ్యర్థనివారణ

దీనిని 6 కొమ్మ 2-0-0; 3 కొమ్మ 1-0-0; 1 కొమ్మ 0-0-0

కేసరి రత్న త్రయం,

(60) ఆయుర్వేద అనుషధశాల,

హిందూ కమిషనర ఆఫీసురోడ్డు, ఎరంబూరు, మద్రాసు.

హెచ్చరిక!

సాధారణ ఆరోగ్యముల జనులు వారికి మిక్కిలి అధిక దేశభార్యలకు కావలయుననిచో.

“ఆతంకనిగ్రహ”

యాత్రలో వారికి శరీర సంజీవికలై యును అమృతము— దీనిని 1 రూపాయ మాత్రమే. త్వరపడుడు.

మరియు

ఏలాటిసంగతులు మీకు కావలయునని ప్రశ్నింప అప్పుడే గమనించెదము లేదా మా ప్రసిద్ధపుస్తకం కామకామమునకు గాన వ్రాయును. ఈపుస్తకం యిహం. కపాల భిక్షులుగూడ గీత వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్.

ఆతంకనిగ్రహ ఔషధాలయము.

26 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.